nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo Cena 70 lir

TRST, nedelja, 3. maja 1970

Leto XXVI - Št. 103 (7597)

Pred 25 leti v Ajdovščini prva slovenska vlada

Danes bo na slavnostni seji IS SRS v Ajdovščini govoril predsednik S. Kavčič - Ob 11. uri velika ljudska manifestacija, na kateri bo govoril podpredsednik zvezne skupščine M. Brecelj

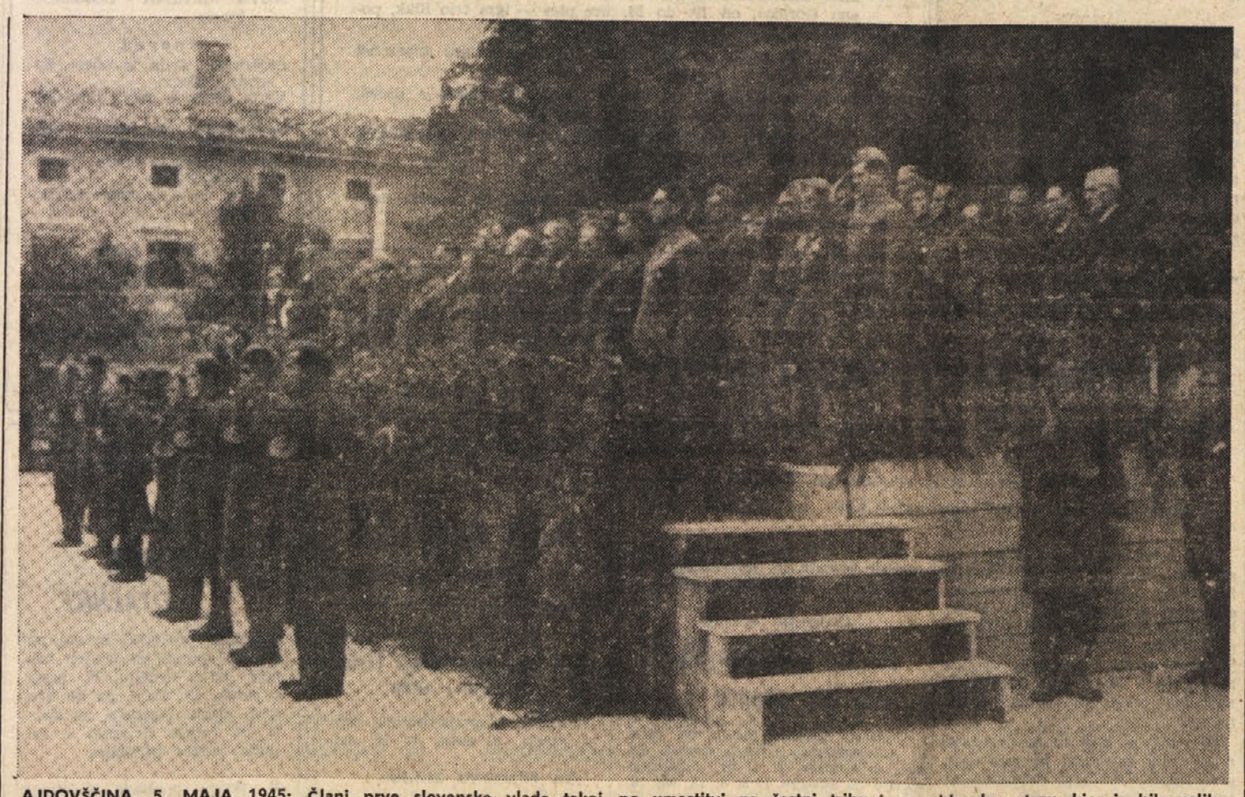

AJDOVŠČINA, 5. MAJA 1945: Člani prve slovenske vlade takoj po umestitvi na častni tribuni na ajdovskem trgu, kjer je bila velika ljudska manifestacija

Pred 25 leti, 5. maja 1945, je bila v Ajdovščini umeščena prva slovenska vlada, kateri je načeloval pokojni Boris Kidrič.

Danes bo v Ajdovščini slovesna proslava tega zgodovinskega dogodka, ki je bil po kočevskem zboru odposlancev slovenskega naroda in zasedanju ŠNOS v Črnomlju tretji veliki mejnik razvoja ljudske oblasti v Sloveniji. Z umestitvijo prve slovenske vlade se je zaključilo najpomembnejše obdobje izgradnje ljudske oblasti in lastne državnosti.

Ob 9. uri bo slavnostna seja izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije in skupščine občine Ajdovščina z govorom predsednika izvršnega sveta tovariša Staneta Kavčiča v dvorani prve slovenske vlade (kinodvorana).

Po tej slovesnosti bo ob 11. uri množično zborovanje na Policah v Ajdovščini z govorom podpredsednika zvezne skupščine dr. Marijana Breclja in nastopom združenih pevskih zborov. Program današnje proslave se bo nadaljeval ob 13.40 z letalskim mitingom na letališču v Ajdovščini, ob 16. uri bo revija pihalnih orkestrov na grajskem vrtu v Ajdovščini, ob 18. uri pa prosta zabava.

Proslava tega zgodovinskega dogodka za slovenski narod se je začela že s 1. majem in se bo nadaljevala do 25. t. m. z raznimi kulturnimi, športnimi in drugimi prireditvami.

Moro odpotoval iz Turčije

ISTANBUL, 2. — Danes je bil zadnji dan uradnega obiska italijanskega zunanjega ministra Mora v Turčiji, ko si je Moro ogledal nekatere znamenitosti Istanbula in ko je imel še zadnje delovno kosilo s turškim zunanjim ministrom Caglayangilom. Moro se je nato z letalom vrnil v Rim.

Tudi v našem uredništvu sprejemamo prispevke za šolo-spomenik v Cerknem

KORISTNA OSVEŽITEV SPOMINA NA POMEMBEN DOGODEK V GORICI

Povojna italijanska oblast ni ovrgla fašistične zasege Trgovskega doma

Pritožbe na Rim, OZN, UNESCO in tudi sodni postopek niso uspeli vrniti Slovencem Trgovskega doma, ki ga je Trgovsko - obrtna zadruga zgradila l. 1904 - Odnos do kulturnega doma merilo odnosa do Slovencev

Na pragu tega stoletja so naši predniki spoznali, da potrebujemo Slovenci, ki živimo v stiku z močnim raznarodovalnim elementom, kakršnega predstavlja italijanska večina, primerne prostore z gledališkimi dvoranami, v katerih bi slovensko govorili, se kulturno dvigali ter tako nadaljevali s svojim narodnim preporodom.

Zato smo si v središču Trsta zgradili svoj Narodni dom. V Gorici smo si zgradili Trgovski dom, ki je bil za tiste čase ena najlepših zgradb v mestu (obe je projektiral pok. arhitekt Maks Fabiani iz Gorice) ter je odražala resnično gospodarsko, kulturno in številčno moč Slovencev v Gorici, ki smo bili lastniki vseh največjih trgovin in gostinskih lokalov v mestu ter bi bili izvolili tudi prvega slovenskega župana v Gorici če bi se pričetek prve svetovne vojne zavlekel le še za eno leto.

Medtem ko je po prvi vojni večina slovenskega naroda našla svoje mesto v državnosti, ki je predstavljala pravcato osvoboditev v primerjavi s poprejšnjim suženjstvom v avstroogrski monarhiji, je del taistega naroda, in sicer primorski Slovenci, doživljal drugačno usodo, dasiravno se je leta 1918 poveljnik italijanske armade general Petiti di Roreto potrudil z obljubo, češ da bomo Slovenci pod Italijo deležni večjih pravic kot pod Avstrijo.

V razmeroma kratkem času smo spoznali, da so bile Petitijeve besede pesek v oči in da je italijansko meščanstvo postavilo na oblast fašizem, da bi zatrlo napredna strujanja in demokratične svoboščine. Skupno z naprednimi ljudmi smo bili pod neposrednim udarom tudi Slovenci. Goreli so naši kulturni domovi, tudi Narodni dom v Trstu je pogorel. Na temelju londonskega sporazuma je italijanska oblast izplačala reparacije za požgane kulturne domove, z njimi pa smo zgradili tudi Kulturni dom v Trstu.

Z goriškim Trgovskim domom, ki smo ga po drugi vojni poznali pod imenom Ljudski dom, so fašisti ubrali drugačno pot. To se je dogajalo v času zapiranja slovenskih šol, slovenskih prosvetnih sedežev, gospodarskih organizacij itd. V Trgovski dom, ki ga je leta 1904 zgradila Trgovsko obrtna zadruga, se je preselila 1930. leta fašistična stranka ter zgradbo prekrstila v Casa del Littorio.

Trgovsko - obrtniška zadruga je bila tedaj v likvidaciji z dekretom od 19. avgusta 1932. leta pa je bil imenovan za likvidatorja inž. Luigi Faleschini. Takratni goriški fašistični federal Avenanti je z dopisom od 22. avgusta 1933. leta naročil Faleschiniju, da po navidezno zakoniti poti proda stavbo fašistični federaciji v Gorici.

Goriški fašistični tajnik Avenanti pa je svojo namero takole opisal vsedržavnemu upravnemu tajniku fašistične stranke v Rimu Marinelliju:

«Palača, kjer je sedaj nastanjena federacija, goriška fašistična stranka in številne druge fašistične organizacije, je last neke zadruge v likvidaciji, ki je sestavljena v celoti iz Slovencev.

Že lansko leto je Njegova Ekscelenca pričel razkrojevalno delo s tem, da je imenoval komisarja - likvidatorja v osebi nekega izvrstnega «kamerata». S pomočjo likvidatorja sem nato vztrajno obdeloval člane, ki so nam najbolj neprijazni, s ciljem, da se v naš prilog reši težavno vprašanje. Zadeva ima svoj razvoj, zakaj najbolj zagrizeni slovenski člani so se pritožili celo na državni svet, da bi ugotovil nezakonitost imenovanja likvidatorja.

Z naglim in nepričakovanim posegom pa se mi je posrečilo, da se postavijo zastopniki zadruge, ki bodo morali odobriti na občnem zboru likvidatorjev sklep, v kočljiv položaj, ker bo fašistična stranka nastopila kot kupec stavbe.

Da ne izgubljam besed, danes stoji zadeva takole: stavba, katere celotna vrednost znaša 1 milijon 200 tisoč lir... bi nam bila odstopljena za vsoto 400 000 lir.

Z ustrahovanjem, pretnjami in drugimi patentiranimi fašističnimi sredstvi je prefektu, federalu in komisarju - likvidatorju uspelo, da so konec 1933. leta zlomili odpor likvidacijskega odbora in ga prisilili, da je stavbo, ki je bila po cenitvah federacije same vredna okoli 1,2 milijona takratnih lir, prodal fašistični federaciji v Gorici za borih 400.000 lir.

Prisilna kupčija s Trgovskim domom v korist fašistov je uspela in Slovenci z Goriškega, ki so bili takrat skupno z vsemi primorskimi Slovenci oropani svojega jezika, šol, kulture, gospodarskih položajev itd., so bili oropani tudi Trgovškega doma. Pričela so se leta najhujšega zatiranja, zapiranja in ubijanja, ki so povzročila nepopravljivo narodno, kulturno in gospodarsko opustošenje slovenskega naroda.

Po zmagi nad fašizmom so organizacije goriških Slovencev odprle svoje urade v preimenovanem Ljudskem domu ter razvile nadvse živahno kulturno - prosvetno delovanje, ki ni bilo po godu italijanskemu šovinizmu, kateremu je bila prisotnost Slovencev trn v peti, ter so s fašističnimi metodami po prihodu Italije povzročili Slovencem škode za 50 milijonov takratnih lir, ki jim jih niso nikoli povrnili.

Italijanski šovinisti so pritiskali na zavezniškega guvernerja Smutha, ki je sicer priznal Slovencem pravico do Ljudskega doma, vendar je zavoljo pritiskov še pod svojo upravo izgnal Slovence iz Trgovskega doma.

Takšno ravnanje se ni prav nič skladalo z ukazom zavezniške vojaške uprave, da je treba imovino fašistične stranke prepisati novim organizacijam, da jo uporabljajo v javne namene, kakor se prav nič ne skladajo s celo vrsto odločitev italijanskih sodnih oblasti o povračilu sedežev naprednim strankam, ne glede na takšno ali drugačno nasilno obliko fašistične zasedbe teh sedežev.

Demokratična fronta Slovencev je junija 1949. leta preko svojih odposlancev izročila ministrskemu predsedniku v Rimu spomenico z osnovnimi zahtevami po priznanju narodnih pravic ter je še zlasti poudarila zahtevo po vrnitvi Ljudskega doma.

O tem vprašanju je sprejela tudi obsežno resolucijo in jo poslala pristojnim italijanskim vodilnim ustanovam.

V letu 1948 je odbor DFS opozoril generalnega tajnika OZN Trygve Liea, da italijanska vlada ni nič storila glede zahteve po povrnitvi Ljudskega doma.

Isto opozorilo vsebuje tudi spomenica, ki jo je Demokratična fronta Slovencev poslala UNESCO 1950. leta.

Ker na upravičene zahteve ni bilo odgovora, je edini živeči član Trgovsko obrtne zadruge, ki je bila lastnica Trgovskega doma, započel pravni postopek za njegovo povrnitev Slovencem. Trajal je več let in zanj je bilo zbranega veliko dokaznega materiala, ki je nadvse dragocen za spoznavanje hudih brezpravnih časov, ki smo jih morali Slovenci preživeti. Zaradi silne ofenzive italijanskih oblasti proti Slovencem je tudi sodišče razsojalo na način, da Slovencem krivice niso popravili. Zanikovalo je na primer avtentičnost dokumentov, ki govorijo o fašistični rekviziciji Trgovskega doma s strani kraljeve prefekture v Gorici.

Sodni postopek se je zaključil z negativnim izidom, ker oblasti niso hotele popraviti Slovencem storjene krivice, nasprotno so takrat razvile hudo ofenzivo proti naši narodni skupnosti na vseh krajih, da bi še bolj oslabile naše, zaradi fašizma že itak oslabljene položaje.

Pisati in govoriti o Trgovskem domu v Gorici ni potrebno samo zaradi vedno koristne osvežitve spomina na našo polpreteklo zgodovino, ki bo za nas in še posebej za mladino vedno dragocena šola, ampak je potrebno tudi zato, da spoznamo, kako so bili kulturni domovi, kot občeslovenska lastnina, vedno v ospredju narodno-političnega dela in da so se stališča oblasti do Slovencev in naših pravic manifestirala vedno preko takšnega ali drugačnega odnosa do kulturnih domov.

GORAZD VESEL

NOVA KRIMINALNA PUSTOLOVŠČINA AMERIŠKEGA IMPERIALIZMA

Ameriške čete vdrle na kamboško ozemlje Sto letal ZDA bombardiralo Sev. Vietnam

Zaskrbljenost in ogorčene reakcije po vsem svetu - Zunanjepolitična komisija ameriškega senata kliče Nixona na odgovor

WASHINGTON, 2 — Trideset tisoč ameriških in sajgonskih kolaboracionističnih vojakov je vdrlo iz Južnega Vietnama na kamboško ozemlje, kjer se je začela «operacija Prometej». Namen te operacije je uničiti vse postojanke FNO in severnovietnamske vojske na kamboškem ozemlju ter «komunistični glavni štab», ki naj bi se po mnenju Pentagona nahajal v bližini meje med Vietnamom in Kambodžo.

Dejansko gre za pravo invazijo Kambodže, za nov in mogoče usodni korak k zaostritvi in razširitvi vojne na ves indokitajski polotok. Ves svet je zaprepaščen in zaskrbljen ter se sprašuje, kam bo vodila ta nova kriminalna pustolovščina ameriškega imperializma.

Sporočilo o invaziji Kambodže je dal sam predsednik Nixon na televiziji. Dejal je, da se je za to odločil, da bi zaščitil življenje ameriških vojakov v Vietnamu ter da bi čim prej napravil konec vojni. Poudaril je, da je v zadnjih desetih dneh Severni Vietnam okrepil svoje vojaško delovanje v Laosu, Kambodži in Južnem Vietnamu, kar pomeni grožnjo za ameriške enote v Vietnamu.

Invazija Kambodže poteka za sedaj po dveh smernicah: okrog dvajset tisoč mož, v glavnem sajgonskih vojakov, katerim pomagajo ameriški «svetovalci» in letalstvo, prodirajo na tako imenovanem področju «papiginega kljuna», deset tisoč vojakov prve ameriške konjeniške divizije in sajgonskih padalcev pa deluje na področju «ribičevega trnka», malo bolj na severu. Enote niso naletele na odpor, ker so se menda kamboške protivladne enote, kot tudi vietnamski partizani, že umaknili na varnejša področja. Po ameriških poročilih pa naj bi kljub temu, da praktično ni prišlo do spopadov, ubili 534 «komunistov».

V Phnom Penhu medtem trdijo, da ni med operacijo ameriških in sajgonskih čet in delovanjem kamboške vladne vojske nobene koordinacije. «Po drugi strani — je trdil kamboški vojaški glasnik — nimajo v Phnom Penhu nobenega pojma o tem, kaj počenjajo Američani.» Kmalu potem, ko je bila izdana ta izjava, se je zvedelo, da sta se v Bavetu, v bližini meje med Vietnamom in Kambodžo, sestala na polurnem sestanku sajgonski general Do Cao Tri, ki poveljuje kolaboracionističnim oddelkom na področju «papiginega kljuna», in kamboški general Fan Moeung, ki se je v Bavet pripeljal naravnost iz Phnom Penha. Uradni viri trdijo, da sta si generala samo «izmenjala mnenje o položaju».

Američani pa ne zaostrujejo agresije samo proti Kambodži, pač pa so danes ponovno bombardirali Severni Vietnam. Radio Hanoj je sporočil, da je sto ameriških letal bombardiralo v zadnjih 24 urah dve severnovietnamski pokrajini severno od demilitariziranega pasu med obema Vietnamoma. Letala so izstrelila na stotine bomb na obljudena ozemlja. Mnogo ljudi, v glavnem kmetov, je bilo ubitih ali ranjenih. Po poročilih iz Hanoja je severnovietnamsko protiletalsko topništvo sestrelilo dve ameriški letali. Glasnik Pentagona ni zanikal bombardiranja, češ da je šlo za «zaščitno reakcijo», ker da so severni Vietnamci napadli nekatera izvidniška letala, ki stalno krožijo nad Severnim Vietnamom.

Iz vseh delov sveta poročajo o ogorčenih reakcijah na Nixonov sklep, da pošlje čete v Kambodžo. Zelo ostro je reagiral sam washingtonski senat in posebno zunanjepolitična komisija senata, ki je zahtevala sestanek z Nixonom. To se je zgodilo prvič po petdesetih letih. Nixon je na zahtevo pristal.

Prostor nam ne dovoljuje, da bi naštevali vse izjave ameriških političnih predstavnikov. V bistvu so si vsi edini v oceni, da je invazija Kambodže usodna napaka, ki bo podaljšala vojno v Indokini, ter da je Nixon klonil najbolj reakcionarnim in vojnohujskaškim ameriškim krogom. Dva demokratska in dva republikanska senatorja sta v Washingtonu razglasila vsedržavno kampanjo v podporo nekega zakonskega osnutka, katerega namen je blokirati finančna sredstva za razširitev vojne na Indokini.

Posebno silovite pa so reakcije ameriških študentov; v skoraj vseh univerzah se vrstijo protivladne demonstracije, ki jih policija s silo zatira.

Po vsej Italiji enotne proslave praznika 1. maja

Amnestija za splošne prekrške zakona in za prekrške storjene med političnimi ter sindikalnimi zborovanji

RIM, 2. — Sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL so pocev, ki bo 4. in 5. maja, poštarji trdile stavko državnih uslužbencev, ki bo 4. in 5. maja, poštarji bodo stavkali 5. maja, šolniki osnovnih in srednjih šol 5. maja, železničarji pa od 21. ure v torek 12. maja do iste ure v sredo 13. maja. Vse stavke so proglašene, ker zahtevajo, da se izvede reforma o plačah in o plačilnem ustroju za državne uslužbence.

V skupni izjavi ugotavljajo sindikalne organizacije, da so proglasili stavko, ker hočejo prisiliti vlado, da izda še pred zaporo zbornic v zvezi z deželnimi volitvami zakonske dekrete o izvajanju sporazuma, ki so ga že lanskega junija podpisali s sindikati in kateri bi morali stopiti v veljavo julija letošnjega leta.

Včeraj so po vsej Italiji svečano proslavili 1. maj z izjemo Rima in Milana, kjer so bile svečanosti že dan prej v okviru deželnih enotnih stavk. Značilnost včerajšnje proslave je v tem, da je bila po dolgih letih povsod (z izjemo menda samo našega mesta) povsem enotna in so na njih govorili govorniki raznih sindikalnih central brez razlik.

V četrtek je vlada sprejela zakonski predlog o amnestiji in oprostitvi kazni. Besedilo zakonskega predloga v bistvu odgovarja načelom, o katerih so se dogovorili med pogajanji za vlado levega centra in se predvideva amnestiji za zločine do 3 let zapora, odnosno do 5 let zapora za prekrške, ki so bili izvedeni med sindikalnimi in političnimi boji. Oprostitev kazni pa se nanaša na zločine, za katere sta predvideni dve leti zapora razen pri poneverbah in podobnem, kjer velja oprostitev kazni za zločine, za katere je predvideno leto zapora.

Uspeh socialistov na upravnih volitvah na Koroškem

CELOVEC, 2. — Prejšnji teden so bile na Koroškem občinske volitve v 203 občinah. Dokončni izidi so ponovno pokazali premik avstrijskih volivcev k socialistom. Kot je po objavljenih izidih izjavil koroški deželni glavar Hans Sima, je socialistična stranka dobila 51,1 odstotka oddanih glasov, kar pomeni absolutno večino pri razdelitvi občinskih mandatov, ki so bili takole razdeljeni: SPÖ 1191, ÖVP 703, FPÖ 256, KPÖ 10, in «ostali» 257.

V Bilčovsu je bil izvoljen kot nosilec na socialistični listi slovenski deželni poslanec Hanzei Ogris, ki je zbral v svojem rojstnem kraju več kot polovico vseh glasov in postal tako dejansko novi župan. V Selah pa je dosedanji župan, tamkajšnji učitelj, Slovenec, Herman Velik, imel enak uspeh. Na osnovi volilnih izidov bodo imeli Slovenci v Selah in Slovenjem Pliberku dva občinska svetovalca, v Pliberku 4, v Bistrici nad Pliberkom pa 3 svetovalce.

Tržaški slovenski in italijanski delavci na natrpanem Trgu sv. Antona med prvomajskim sindikalnim zborovanjem

MITJA RIBIČIČ NA BEOGRAJSKI TELEVIZIJI

Posodobljenje zvezne uprave in zunanja politika SFRJ

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 2. — Predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič je sinoči v beograjski televizijski oddaji «Aktualni razgovori» dejal, da pripravlja zvezni izvršni svet, poleg priprav srednjeročnega načrta razvoja Jugoslavije, ki bo predložen skupščini julija, revizijo zvezne zakonodaje in modernizacijo zvezne uprave. Predvideva se med drugim ustanovitev posebnega tajništva za kmetijstvo, tajništva za konjunkturna vprašanja tržišča, proučuje se tudi možnost ustanovitve enotnega organa, ki bi se ukvarjal z znanostjo in tehnologijo in posebnega organa za turizem.

V teku so tudi posvetovanja z republikami o ustanovitvi posebnega odbora za notranjo politiko, ki bi koordiniral in usmerjal delo okrog zaščite družbenega reda, varnosti, pravic državljanov in varovanja zakonitosti.

V odgovor na vprašanja o zunanji politiki, je Ribičič poudaril vlogo predsednika Tita v ustvarjanju zunanje politike in pri tem poudaril, da je njegovo zavzemanje mnogo prispevalo k ugledu in uveljavitvi Jugoslavije, njene neuvrščene politike in stabilnosti na svetu. Ribičič je poudaril tudi veliko zanimanje Jugoslavije za evropsko varnost. V zvezi z njegovim bodočim obiskom v Sovjetski zvezi je predsednik zveznega izvršnega sveta dejal, da so odnosi s Sovjetsko zvezo na vseh področjih dobri. Predsednik zveznega izvršnega sveta je dejal, da mnogo pričakuje od tega obiska, posebno zato, ker pomenijo odnosi s Sovjetsko zvezo istočasno zboljšanje odnosov z drugimi državami, ki dobro sodelujejo s Sovjetsko zvezo.

Mitja Ribičič je nadalje posebno omenil dobre odnose s sosedno Romunijo in pomembne rezultate, ki so bili doseženi v odnosih s skoro vsemi sosedi, med njimi z Italijo in Avstrijo, v katerih nove vlade odpirajo nadaljnje perspektive za razvoj medsebojnih odnosov. Glede odnosov z Albanijo je Ribičič dejal, da je Jugoslavija pripravljena sprejeti vsak predlog za zboljšanje odnosov. «Mislim je zaključil Ribičič, da je to v skupnem gospodarskem in družbenem interesu obeh držav.»

B. B.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 13, najnižja 6,8, ob 19. uri 10,6, zračni tlak 1020,7 rahlo raste, veter 3 km/h vzhodni, vlaga 61 odst., padavine 0,7 mm., nebo 4/10 pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 12,8 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 3 maja ALEKSANDER
Sonce vzide ob 4.50 in zatone ob 19.13 — Dolžina dneva 14.23 — Luna vzide ob 3.30 in zatone ob 17.11
Jutri, PONEDELJEK, 4. maja FLORIJAN

V PETEK V TRSTU IN OKOLICI

Prvomajske proslave v znamenju boja za reforme in 25-letnice osvoboditve

Nad 10 tisoč ljudi v povorki - Številni slovenski transparenti in partizanske pesmi - Govori Borisa Gombača in Schede ter pozdrav koprskega sindikalista Koprivca - Proslave 1. maja v Miljah, Križu, Nabrežini in v Bazovici

Na govorniškem odru: španski pesnik Ana, Calabria, Scheda in gostje iz Kopra

Številna bolj kot vsa druga leta, je množica, tržaških slovenskih in italijanskih delavcev s povorko in zborovanjem v sončnem prvomajskem jutru proslavila dan mednarodne solidarnosti delovnega ljudstva.

Že v prvih jutranjih urah, kmalu po zori, je godba na pihala zaigrala budnico po ulicah šentjakobskega delavskega rajona, od koder je nekaj ur pozneje krenil sprevod delavcev, mladine in študentov. Visoko nad glavami in pred gručami sindikalnih aktivistov posameznih strok so vihrali rdeči delavski prapori. Pred sprevodom je stopala godba na pihala iz Križa in igrala delavske, revolucionarne in partizanske pesmi. V prvi vrsti so šli sindikalni voditelji CGIL, nato pa predstavniki političnih strank KPI, PSI in PSIUP. Za njimi še mladinci, pripadniki študentskega gibanja in ZKMI z zastavami narodov, ki se vojskujejo za svojo neodvisnost, proti imperializmu.

Računajo, da se je sprevoda udeležilo nad desettisoč ljudi, nekaj tisoč meščanov pa ga je spremljalo s pločnikov Ulic Carducci in Filzi, po katerih je sprevod šel na Trg sv. Antona, kjer je bilo sindikalno zborovanje. V glavnem so to bili delavci, člani in simpatizerji nove delavske zbornice CGIL iz Trsta in okolice, kolikor ostali dve sindikalni zbornici v Trstu nista sprejeli predloga o skupni prvomajski proslavi, podobni onim, ki so potekale drugod po Italiji.

Delavci in mladinci so v sprevodu nosili transparente in table z napisi v italijanščini in slovenščini, na katerih so bile v gesla strnjene točke «pomladnih socialnih zahtev» italijanskega sindikalnega gibanja vladi: davčna reforma, preureditev šolstva, stanovanjska politika, delavsko samoupravljanje zdravstvenih in socialnih ustanov. Brez dvoma je veliko število slovenskih transparentov in tabel pričalo o številni udeležbi slovenskih delavcev iz predmestij in okolice, kljub dejstvu, da so v nekaterih kraških vaseh in občinah potekale krajevne prvomajske proslave in prevoznim težavam zaradi stavke Acegatovega osebja, zaradi katere so v petek vozili samo avtobusi zasebnih podjetij.

Tako so na čelu sprevoda nosili transparent z napisom «Živela enotnost delavskega razreda» in table z gesli za mir, proti fašizmu in imperializmu. Ko pa je kolona delavcev in mladincev krenila po Carduccijevi ulici, se je iz množice utrgala udarna partizanska «Na juriš», na katero so meščani s pločnikov odgovorili s ploskanjem. Ni bilo slučajno, da so delavci šli s partizansko pesmijo na ulico na letošnji Prvi maj, ko poteka 25-letnica delavske vstaje in osvoboditve Trsta po zmagovitem vdoru partizanske vojske.

Na Trgu sv. Antona, ki ga je množica napolnila tja do stopnišča cerkve in stranskih ulic, so spregovorili član vsedržavnega tajništva CGIL Rinaldo Scheda in Albino Gerli v italijanščini, član krajevne FILLEA Boris Gombač v slovenščini, svoj pozdrav pa je v imenu delegacije obalne zveze sindikatov iz Kopra prinesel Ciril Koprivec.

Slednji je poudaril misel, da je nujna krepitev sodelovanja med sindikati na obeh straneh meje. «Menimo,» je dejal, «da mora mednarodno sodelovanje nujno odražati interese delavskega razreda obeh držav, da aktivno sodelujemo v ustvarjanju pogojev, ki omogočajo uresničevanje dolgoletnih teženj delavskega razreda za nenehno krepitev svoje družbene vloge v borbi za popolno osvoboditev dela in človeka.»

Za njim je spregovoril Boris Gombač, ki je ugotovil, da tokratno praznovanje prvega maja sovpada z obnovitvijo delavskih nastopov za strukturne reforme, «da se enkrat za vselej priznajo delavskemu razredu tiste pravice, ki so že bile priznane z demokratično republiško ustavo».

Omenil je nato represivne težnje reakcije v Italiji in zaključil z mislijo, da proti tem težnjam poudarjajo delavci «voljo in željo po svobodi, napredku in miru. To ni samo dolžnost, ampak tudi prisega, ki smo jo izrekli na grobovih partizanov, ki so padli v boju proti fašističnemu nasilju».

«Letos praznujemo obletnico zmage nad fašizmom,» je nadaljeval, «praznujemo zmago razuma nad zverinstvom. Če je nastop fašizma pomenil za Italijane izgubo vseh političnih svoboščin, je pa imel za nas Slovence še bolj tragične posledice. Nismo izgubili samo političnih svoboščin, temveč pravico do rabe materinščine, fašistični vandali so nam rušili in požigali do-

(Nadaljevanje na 8. strani)

VOLILNA KAMPANJA SE JE ŽE PRIČELA

Danes prvo zborovanje PSIUP v sredo se začne kampanja KPI

Tokrat so prvi odprli volilno kampanjo liberalci 1. maja z govorom Malagodija - Izid primarnih volitev KD

Volilno kampanjo so letos v Trstu prvi začeli liberalci, čeprav še niso vložili pri volilnem uradu svoje liste za pokrajinske volitve. Prvega maja je namreč spregovoril na Trgu Goldoni vsedržavni tajnik PLI Malagodi, ki je najprej omenil zadnje socialne stavke in dejal, da bi moral biti odnos sindikatov do drugih sil dialektičen, pri čemer pa ne bi smeli po njegovem mnenju pretiravati, kar bi utegnilo škodovati svobodi in napredku samih delavcev, ki bi najbolj trpeli zaradi morebitne inflacije. Malagodi je zatem dejal, da so razne reforme neogibno potrebne, da pa ima «vlada do njih odklonilno in konservativno stališče». Odločno je obsodil stranke leve sredine, ki dopuščajo, «da se Vatikan vmešava v državne zadeve in s tem ograža neodvisnost države, kar se kaže zlasti v vprašanju razporoke.»

Pred Malagodijem je spregovoril o krajevnem položaju pokrajinski tajnik Trauner.

PSIUP začne svojo volilno kampanjo danes ob 11. uri na Trgu Goldoni, kjer bo govoril podpredsednik senatorske skupine in član osrednjega vodstva stranke senator Di Prisco. Spregovorila bosta tudi kandidat za pokrajinske volitve Vito Jercog in tajnik federacije Ezio Martone.

KPI bo odprla svojo volilno kampanjo z zborovanjem na Goldonijevem trgu, kjer bosta spregovorila v sredo ob 18. uri tajnik federacije Antonino Cuffaro in član federalnega odbora Stojan Spetič.

V torek ob 11. uri se sestane na vladnem komisariatu odbor za volilno premirje, ki bo razpravljal o volilni kampanji.

«Primarne» volitve kandidatov Krščanske demokracije so se končale in skupno število volivcev je znašalo 8.325, od katerih je bilo 3.422 članov (to je nad 75 odstotkov vsega članstva) in 4.903 volivcev, ki niso vpisani v stranko. V zvezi s tem rezultatom je tajnik tržaške KD izjavil, da je zelo spodbuden.

Krščanska demokracija je zavzela polemično stališče do resolucije pokrajinskega vodstva PSI glede sodelovanja v levosredinski večini. Pri tem pravi, da se zavzema za to, da bi se sodelovanje strank leve sredine nadaljevalo, da pa se je KD izrekla za odložitev imenovanj predstavnikov strank v razne ustanove do 7. junija, to je do volitev, samo zato, ker je PSI napovedala, da bo po volitvah sodelovala z veličarsko opozicijo. KD predlaga, naj bi se predstavniki vseh petih strank in skupin leve sredine skupno sestali in obravnavali sedanji položaj.

Zbiranje podpisov za PSIUP v Miljah

Tajništvo sekcije PSIUP v Miljah sporoča vsem svojim članom, da bodo jutri od 18. do 20. ure na sedežu v Ul. D'Annunzio štev. 4 v Miljah, pred notarjem zbirali podpise za predložitev liste za občinske volitve.

XIV. razstava domačih vin v Dolini

Danes in jutri (3. in 4. maja), bo v Dolini na glavnem trgu XIV. razstava najboljših domačih vin, ki jo prireja dolinska občina in ki je združena s tradicionalno «majnico» s plesom pod mlajem, okrašenim s pomarančami, limonami, kolači in neštetimi raznobarvnimi zastavicami ter kulturno prireditvijo.

Na letošnji razstavi sodeluje 15 domačih vinogradnikov z 12 vzorci belega in 7 vzorci črnega vina.

Med vzorci belega vina so najbolj zastopana malvazija, sanvinjon in rebula; med vzorci črnega vina pa refošk, merlot in burgundec.

Kraji pridelka so: Dolina, Mačkovlje, Prebeneg, Boršt in Ricmanje.

Obiskovalci razstave bodo lahko kupili vino bodisi v steklenicah kot tudi v majhnih količinah za pokušnjo.

Številne ustanove in združenja so pristopila z mnogimi nagradami, tako da bodo lahko zadovoljni vsi razstavljavci.

Na to razstavo niso vabljeni le prijatelji dobre vinske kapljice ampak tudi vsi tisti, katerim so pri srcu pristni domači pridelki.

SINOČI V KULTURNEM DOMU

Koncert učiteljskega zbora iz Slovenije «Emil Adamič»

Koncert je bil združen s srečanjem šolnikov ob 25-letnici obnovitve slovenske šole na Tržaškem

Pod pokroviteljstvom Odbora za slovensšo šolo na Tržaškem je včeraj zvečer v počastitev 25. obletnice obnovitve slovenske šole na Tržaškem in Goriškem nastopil v Kulturnem domu učiteljski pevski zbor Slovenije «Emil Adamič» s sporedom renesančnih, slovenskih umetnih in narodnih pesmi ter pesmi drugih narodov.

Dvorana je bila za to priložnost v parterju zasedena in med mnogimi slovenskimi (žal številnimi odsotnimi) šolniki, so bili prisotni predstavniki Sindikata slovenske šole na Tržaškem in Goriškem, številni ravnatelji, generalni konzul SFRJ inž. Marjan Tepina, predsednik SKGZ Gorazd Vesel, predstavniki nekaterih slovenskih kulturnih organizacij in ustanov ter nekateri gostje - šolniki z onstran meje.

Ob zaključku koncerta je drage goste - učitelje iz vse Slovenije, ki sodelujejo v zboru, pozdravil v imenu tržaških šolnikov, oziroma Odbora za slovensko šolo in v svojem imenu Miro Presel. Spomnil je na nastanek zbora v Trstu pred 15 leti ter izrekel željo, da bi zbor z uspehom nadaljeval svoje delo. Nato je v imenu profesorjev spregovorila zbor se prof. Zora Tavčar-Rebulava. Mlade slovenske učiteljice so nato dirigentu in pevcem podarile koše in šopke cvetja, ter okvir s sliko Kulturnega doma in dvema slikama koncerta samega, ki ju je z izjemno hitrostjo napravil fotoreporter Primorskega dnevnika Mario Magajna. Za pozdravne besede in cvetje se je prisrčno zahvalil predstavnik zbora.

V prvem delu sporeda je zbor pod zanesljivim vodstvom dirigenta prof. Branka Rajšterja izvajal: Gallusovi Gavisi sunt in Resonet in laudibus, Brucknerjevo Ave Maria, Adamičevo Zapuščena, Lajovičevi Lan in Zeleni Juri, Simonitijevi Starka za vasjo in Jesenska ter Gabrijelčičevo Pri ljubem, v drugem delu pa Willaertovo Sempre mi ridesta, Hemmerlingovo Don Quichott et Sancho Panca, Srebotnjakovo Globoka reka, Mokranjčevo Kozak, Odakovo Dremlje mi se, Pregljevo Venite rožce moje, Venturinijevo Nocoj pa oh nocoj, Miheličevo Poabč sem star šele 18 let in Simonitijevo Dolga nočka.

Po nagovorih je zbor dodal še narodno Dekle, to mi povej in Pesem o svobodi, ki je sprožila navdušen aplavz, saj se je z njo oddolžil 25. obletnici osvoboditve in spominu tistih zavednih slovenskih šolnikov, ki so že med narodnoosvobodilno borbo s poučevanjem v ilegalnih partizanskih šolah postavljali — kar je treba ob vsaki priložnosti jasno in glasno poudariti, ker je to naš ponos — temelje po fašizmu uničenemu in s krvjo obnovljenemu od nikogar podarjenemu slovenskemu šolstvu.

Obisk slovenskih učiteljev-pevcev je oživil tudi med našimi šolniki zavest nedeljivosti slovenskega narodnega in kulturnega občestva.

Opozorilo Acegata

Na številnih progah ustavljen promet

Vodstvo Acegata javlja, da zaradi stavkovnega gibanja osebja danes, v nedeljo, 3. t. m., odpadejo vožnje na progah 1, 5, 8, 14, 16, 18, 22, 24, 26 in 30, medtem ko ni izključeno, da bodo avtobusi na ostalih progah vozili redkeje.

Seja sindikata slovenske šole

Jutri, 4. maja ob 16. uri je seja odborov sindikata.

Na dnevnem redu so važna vprašanja, med njimi bližnji občni zbor (v ponedeljek, 18. maja) ter združitev v eno samo sindikalno organizacijo slovenskih šolnikov v deželi Furlanija-Julijska krajina. Zato priporočamo odbornikom, da se seje za gotovo udeleže.

Tajništvo

Danes ob 11. uri bo na vogalu ulic Patrizio in Campanelle shod KPI ob otvoritvi volilne kampanje. Govoril bo deželni tajnik KPI Silvano Bacicchi o temi: «Glas komunistov za uresničitev teze delavskih in ljudskih množic». Shod prireja sekcija «Che Guevara» pri Magdaleni. V torek, 5. maja ob 19. uri odpre volilno kampanjo tudi sekcija «Pratolongo» na Skoljetu, in sicer s shodom, ki ga priredi v Ul. del Prato. Govoril bo član tajništva federacije Claudio Tonel.

Ostale vesti iz tržaške kronike berite na 8. strani

Pevski zbor «Jacobus Gallus» iskreno čestita k doseženi diplomi iz arhitekture svojemu zvestemu pevcu Marinu Kokorovcu.

24. aprila t.l. je na beneški fakulteti za arhitekturo diplomiral z odliko
MARINO KOKOROVEC
K uspehu mu prisrčno čestitajo sorodniki in prijatelji. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo «Primorskega dnevnika».

Športno društvo Devin-Štivan želi svojemu članu Mirjanu Mervicu in Lidiji Klarič, ki sta se poročila včeraj v Mavhinjah, želi mnogo sreče v novem življenju.

DOLINSKI FANTJE IN DEKLETA vabijo na TRADICIONALNO
«MAJNICO»
KI BO DANES, 3. IN JUTRI, 4. MAJA
IGRALA BOSTA ANSAMBEL SLAK IN DOMAČA GODBA NA PIHALA — PELI BODO FANTJE IZ PRAPROTNA
Spored:
Danes, 3. maja ob 15. uri koncert godbe na pihala, ob 17. uri kulturni program: nastop harmonikarskega orkestra «Miramar», ob 18.30 prihod partnerjev in partneric «na Gorico», od 19. do 24. ure ples — igra trio Slak, pojejo Fantje iz Praprotna.
Jutri, 4. maja od 20. do 24. ure ples — igra ansambel «Kras».
Torek, 5. maja ob 17. uri koncert godbe na pihala z Brega, ob 19. uri slovesno podiranje «mlaja».
OD SOBOTE DO TORKA BO OBČINSKA RAZSTAVA DOMAČIH VIN.
Avtobusna zveza z mestom do 24. ure.
Poleg dobro založenega fantovskega kioska bo odprta tudi razstava najboljših domačih vin — osmice.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK - KONTOVEL
gostuje danes, 3. maja ob 17. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah z veseloigro Valentina Katajeva
DAN ODDIHA
Vljudno vabljeni!

Slovensko gledališče v Trstu
KULTURNI DOM
V torek, 5. maja ob 16. uri, v sredo, 6. maja ob 16. uri
NA SPLOSNO ŽELJO
Pavel Golia
SNEGULJČICA
mladinska igra v osmih slikah
Prodaja vstopnic ob delavnikih od 12 do 14 ure ter eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstav
Rezervacija po tel. 734265.

Slovenski klub
vabi na večer
— SHAKESPEAROVE LIRIKE IN DRAME
— GLASBA IZ SHAKESPEAROVEGA ČASA
ki bo v torek, 5. maja 1970, ob 20.30 v Mali dvorani Kulturnega doma. — Sodelujejo: MIRA SARDOČ - JOŽKO LUKEŠ - DINA SLAMA - MILOŠ PAHOR.
Vljudno vabljeni!

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK - KONTOVEL
V četrtek, 7. maja ob 19. uri v prosvetni dvorani na Proseku
Valentin Katajev
DAN ODDIHA
Predstavo si bo ogledala komisija Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije, kateri je poverjen izbor za nastop na srečanju dramskih skupin Slovenije v Ljubljani.

Prispevajte za šolo-spomenik v Cerknem!

GLASBENA MATICA - TRST
Jubilejna sezona 1969-1970
V TOREK, 5. MAJA OB 21. URI
V DVORANI GLASBENE ŠOLE, UL. R. MANNA 29
solistični koncert
VOJKO CESAR — fagot
DANIELE ZANETTOVICH — klavir
IVAN SANCIN — bas
NEVA MERLAK - CORRADO — klavir
Spored
Čajkovski: Arija iz opere Evgenij Onjegin
Verdi: Arija iz opere Don Carlos
Saint-Saëns: Sonata za fagot in klavir
Berlioz: Arija iz opere Faustovo pogubljenje
Puccini: Arija iz opere La Boheme
—
Prelovec: So še rožce
Pavčič: Dedek Samonog
Lantier: Danse bouffonne — za fagot in klavir
Štiri črnske duhovne pesmi
Zanettovich: Sonata v h-molu za fagot in klavir
Vstop prost! Vljudno vabljeni!

PROSVETNO DRUŠTVO «FRANCE PRESEREN» Boljunec
bo letos proslavilo
STOLETNICO ČITALNICE
Osrednja proslava, katere podroben spored bo javljen kasneje, bo v nedeljo, 17. maja, v petek, 15. maja, pa bo društvo odprlo razstavo, na kateri bo prikaz življenja v Boljuncu nekoč in danes.
V okviru proslave stoletnice čitalnice bo v sredo, 6. maja ob 20.30, v srenjski hiši predavanje Draga Pahorja:
MESTO BOLJUNCA V NARODNEM PREPORODU

ZADRUGA NAŠ KRAS
vabi na razstavo odtisov slikarja Avgusta Černigoja
«Kraške kalone»
ki je odprta od 10. do 12.30 in od 14. do 19. ure v «Kraški galeriji» v Velikem Repnu 31.

KASTA obvešča svoje člane, da bo redni občni zbor v petek, 15. maja, ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma. Sledila bo zakuska.

Izleti

Podporno društvo v Rojanu priredi v nedeljo 17. maja t. l. avtobusni izlet na Sv. Goro (Skalnico) in v Dobrovo, kjer bo ogled vinske kleti. Odhod bo ob 7. uri izpred rojanske cerkve. Cena izleta s kosilom in prevozom z žičnico je 3.200 lir. Prijave sprejema gostilna Skerlavaj, Ul. Moreri do 10. maja. Za pojasnila lahko telefonirate od 19. do 21. ure na št. 64-480 in 61-151. Vabljeni člani in prijatelji!

Mali oglasi

«CITROEN» — mehanična delavnica Samarittani in Miceo in prodaja nadomestnih delov, Ulica Rittmeyer 4/a.
«TIMEX» URE Z GARANCIJO — 18 - KARATNO MODERNO OBDELANO ZLATO — 22-KARATNO ZLATO ZA ZOBE — DIAMANTI IN BRILJANTI TUDI KOT PRILOŽNOSTNI NAKUP PRI: URARNI IN ZLATARNI HOLLESCH, Trst, Piazza S. Giovanni št. 1

UGLEDNO VELEPODJETJE
išče vajenke, prodajalke, izvežbanega prodajalca za tehnične artikle in izvežbano uradnico, po možnosti z znanjem srbohrvaščine.
Telefonirati na št. 36231.

SEBOFLEX
VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53 Tel. 733-361
Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

Slovensko gledališče v Trstu

V petek, 8. maja ob 16. in ob 20.15 v NOVI GORICI, v soboto, 9. maja ob 20. uri v AJDOVŠČINI
Ignazio Silone
PRIGODA UBOGEGA KRISTJANA
Prvič v slovenščini!

Kino

Nazionale 15.00 «Barquero». Lee Van Cleef, Warren Oates, Mariette Hartley. Technicolor.
Eden 15.00 «Le svedesi si confessano...» Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Fenice 15.00 «Colpo rovente». Michael Reardon, Barbara Bouchet. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 15.00 «L'amante». M. Piccoli, R. Schneider, L. Massari. Technicolor.
Excelsior 15.00 «La mano». Nathalie Delon, Michel Duchaussoy. Eastmancolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz 15.00 «L'esecutore». George Peppard, Joan Collins, Judy Geeson. Technicolor.
Filodrammatico 16.15 «Bitka na Neretvi». Režija Bulajić, Bondarčuk, Y. Brynner, F. Nero, S. Koščina in C. Jungers. Technicolor.
Alabarda 15.00 «Il gatto con gli stivali». Slikanica. Kinemaskop. Technicolor.
Aurora 15.00 «Un uomo chiamato cavallo». Richard Harris. Technicolor.
Cristallo 15.00 «Contestazione generale». A. Sordi, N. Manfredi, V. Gassman. Technicolor.
Capitol 14.00 «Rosolino Paterno, soldato». N. Manfredi, J. Robard, W. Landau. Technicolor.
Moderno 14.00 «Gli avvoltoi hanno fame». C. Eastwood, S. McLaine. Technicolor.
Impero 15.00 «Il prof. dott. Guido Tersilli primario della clinica Villeste convenzionata con le mutue». Alberto Sordi.
Vittorio Veneto 15.00 «Il clan dei siciliani». Jean Gabin, Alain Delon. Technicolor.
Ideale 14.00 «James Bond, agente 007 al servizio segreto di sua maestà». H. Saltzman, A. Broccoli. Technicolor.
Abbazia 14.30 «I lunghi giorni della aquila». Harry Andrews, Michael Caine, Trevor Howard. Technicolor.
Astra 14.30 «I cannoni di S. Sebastiano». Anthony Quinn. Technicolor.

KINO NA OPČINAH
danes ob 15. uri Technicolor zabavni film:
COSA HAI FATTO QUANDO SIAMO RIMASTI AL BUIO
Igrajo: Doris Day in Robert Morse.

KINO «IRIS» PROSEK
danes ob 16. uri ponovitev dramatičnega filma v barvah:
DUELLO NEL PACIFICO
Igrajo: Lee Marvin in Toshiro Mifune.

Razna obvestila

Sindikat slovenske šole sporoča, da bo v sredo, 6. t. m, ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani drugo predavanje o srednjeveški zgodovini Slovanov. Predaval bo prof. Bor Grafenauer.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča, da bo jutri, v ponedeljek 3. maja, odborova seja.

Darovi in prispevki

Ob 25. obletnici osvoboditve daruje Marino Dovgan 2.000 lir za prosvetno društvo Slavko Skamperle. Za pravilo spomenika bazoviških žrtev prispeva M. S. 2.000 lir.

V počastitev spomina prof dr. Ivana Lasiča darujeta Alma Reschitz 1.000 lir in Marica Skabar 1.000 lir prosvetno društvo Barkovlje.

Fantje iz Zabrežca darujejo 4.000 lir za prosvetno društvo Slovan iz Borštа, Namesto cvetja na grob pok. Antona Malalana daruje družina Biondo 2.000 lir za športno društvo Polet. Ob 25. obletnici tragične smrti nepozabnega Mirjana darujeta Bruno in Marija Kralj 3.000 lir za prosvetno društvo Zarja. V isti namen darujeta Viktorija 1.000 lir. Ob 6. obletnici smrti dragega očeta daruje Andrej Zagar 1.000 lir za športno društvo Zarja.

ZAHVALA

Ganjeni se zahvaljujemo vsem, ki so z nami žalovali ob smrti dragega dragega

Antona Malalana

Posebej se zahvaljujemo vsem, ki so nam na razne načine pomagali in nam lajšali bol.

Svojci

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 1. maja 1970 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo pa je 22 oseb.

UMRLI SO: 86-letna Olga De Fanti vd Cercenà, 68-letni Antonio Laschizza, 80-letni Carlo Pahor, 75-letna Gioconda Furlan vd. Stefinlongo, 47-letni Giuseppe Lucchi, 60-letna Adele Rebelli, 82-letni Emilio Tomasini, 76-letna Marta Mozetic vd. Ferencic, 73-letni Marco Pieri, 82-letna Luigia Bradac vd. Pulgher, 75-letna Maria Jerina vd. Toncich, 66-letni Giuseppe Crismani, 72-letna Maria Lotto por. Permisi, 59-letni Virgilio Marchesan, 51-letni Giuseppe Cermelj, 64-letni Guido Comuzzi, 53-letni Arduino Zeno, 54-letni Aldo Barisi, 56-letna Laura Brescia vd. Marsi, 84-letna Maria Petronio, 91-letna Giulia Furlan vd. Misiel, 54-letni Innocente Cattaruzza.

OKLICI: mehanik Edvin Lovriha in točajka Liliana Sulcic, kapitan dolge plovbe Giovanni Viezzoli in trg. pomočnica Bruna Corso, inženir Pierpaolo Caputi in gospodinja Ida Peluso, uradnik Franco Ferluga in uradnica Laura Zammattio, frizer Gioacchino Difazio in trg. pomočnica Graziella Barbiero, šofer Floriano Degrassi in frizerka Rita Voce, avtoprevoznik Gianfranco Di Paolo in frizerka Maria Grazia Varesano, električar Nevio Balos in točajka Maria Rosa Castelletti, gasilec Bruno Prodan in gospodinja Mariella Zucca, šofer Bruno Perozzi in točajka Liviana Frata, podčastnik J. V. Angelo Luisa in gospodinja Veronica Carli, tapetnik Franco Della Santa in frizerka Bruna Visintin, zdravnik Marino Samer in uradnica Flavia Bellanova, frizer Giorgio Quendolo in uradnica Maria Preden, uradnik Claudio Toffaloni in frizerka Ariella Cecchi, mizar Stanislao Iurincic in trg. pomočnica Maria Marsetich, tehnik Giorgio Dainese in trg. pomočnica Graziella Perossa, delavec Giorgio Sluga in frizerka Franca Vecchiet, podčastnik finančne straže Angelo Balsamo in bolničarka Elvina Rasman, mehanik Sergio Blocher in delavka Alida Benci, tapetnik Giuliano Cerne in frizerka Alida Corsi, trg. pomočnik Elio Calabrese in trg. pomočnica Novella Pirelli, delavec Adriano Ruzicka in trg. pomočnica Maria Pia Alfano, uradnik Luciano Decanti in uradnica Maria Grazia Stok, pomorščak Giovanni Dolce in uradnica Laura Venier, kemik dr. Elio Lucchini in profesorica dr. Giuliana Pecar, častnik trg. mornarice Paolo Dessanti in gospodinja Adriana Vicari, mehanik Michele Fraizzoli in trg. pomočnica Milena Pincin, delavec Radco Cerquenich in delavka Erna Dalle Aste, delavec Renato Taurian in delavka Fiorella Marsi, industr. izvedenec Gino Rendina in frizerka Adelia Dionis, trg. zastopnik Franco Sferza in uradnica Daniela Zaccolo, univ. študent Ugo Veri in soc. asistentka Lidia Mendola, trgovec Armando Reggente in uradnica Maria Barbieri, carinik Antonio Carboni in gospodinja Lina Marras, učitelj Flavio Federici in trg. pomočnica Clara Spessot, aranžer Lucio Feruglio in uradnica Serena Pegan, prodajalec bencina Stelio Rinaldis in delavka Maria Ardessi, finančni stražnik Gianfranco Chiucchi in delavka Anna Maria Zago, zastopnik Giorgio Negro in gospodinja Maria Grazia Zugna, strojni kapitan Fabio Visini in uradnica Lidia Barago, uradnik Ennio Pertusi in univ. študentka Maria Rosaria Cerasuolo, zidar Giovanni Popolla in gospodinja Marisa Quai, univ. študent Ennio Brun-Rizza in gospodinja Zdenka Baric, uradnik dr. Ezio Romanò in tajnica Maria Luisa Runti, uradnik Gianfranco Orsini in univ. študentka Rosanna Caucci.

URARNA ZLATARNA
LAURENTI
Trieste - Trst, Largo Santorio 4
BIRME 1970
Velika izbira ur in zlatnine
Presenetljivo velika izbira ur «SEIKO»
Poseben popust

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

All'Esculapio, Ul. Roma 15, INAM, Al Cammello, Drev. XX Settembre 4, Alla Maddalena, Ul. Istria 43, dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Busolini Ul. P. Revoltella 41, Pizzul-Cignolo, Korzo Italia 14, Prendini, Ul. T. Vecellio 24, Serravallo, Trg Cavana 1.

LOTERIJA

BARI	39	81	70	72	59
CAGLIARI	80	36	8	31	42
FIRENCE	76	29	5	58	86
GENOVA	34	9	26	51	86
MILAN	30	43	85	42	49
NEAPELJ	3	42	58	64	65
PALERMO	59	73	32	21	22
RIM	50	56	40	28	85
TURIN	73	6	22	65	34
BENETKE	55	69	87	76	37

ENALOTTO

X 2 2 X 1 1 X X 2 X X X

Kvote: 12 točk — 3.640.000; 11 točk — 161.900; 10 točk — 17.300 lir.

Tržaška federacija KPI in komunistična mladina pozivata k udeležbi vsedržavni antifašistični manifestaciji, ki jo prirejata KPI in vsedržavna ZKMI v Genovi 10. maja ob 25-letnici zmage nad nacifašizmom. Manifestacije se bo udeležil tudi generalni tajnik Luigi Longo. Odhod bo v soboto, 9. maja zvečer. Povratek pa v nedeljo, 10. maja zvečer. Potuje se z avtobusi. Cena potovanja 1.000 lir. Pojasnila se dobe na sedežu partije v Ul. Capitolina štev. 3 (tel. 744046).

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin naše predrage žene in mame

VALERIJE KRALJ

in jo spremili na zadnji poti.

Posebna zahvala č. g. župniku, darovalcem vencev in cvetja ter vsem sorodnikom.

Žalujoči ostali

Trebče, 3. maja 1970.

V OKVIRU PRAZNOVANJ 1. MAJA

23 deželnih delavcev nagrajenih z «Zvezdo za delovne zasluge»

Osrednje oblasti je na slovesnosti zastopal podtajnik Belci - Med nagrajenimi 8 delavcev iz naše pokrajine - Nagraditev zaslužnih občinskih uslužbencev

V okviru praznovanj 1. maja so na trgovinski zbornici v petek dopoldne podelili 23 zaslužnim delavcem iz naše dežele priznanje «Zvezde za delovne zasluge», s katerim predsednik republike vsako leto nagrajuje izbrane delavce, uradnike in drugo delovno osebje, ki je v dolgih letih aktivnega dela pokazalo posebno privrženost delu.

Osrednjo vlado je na slovesnosti zastopal novoimenovani podtajnik na ministrstvu za zunanjo trgovino poslanec Belci, prisotni pa so bili med drugimi deželni odbornik za javna dela Mazutto (za predsednika Berzantija), podpredsednik deželnega sveta Pittoni (za predsednika Ribezzija), tržaški župan inž. Spaccini, načelnik pokrajinskega inšpektorata za delo prof. Moffa, starešina tržaških delovnih mojstrov Crisman, zastopnik združenja vitezov dela Casali, tržaški prefekt dr. Cappellini, prokurator republike Renzi, tržaški kvestor D'Anchise, predsednik trgovinske zbornice dr. Caidassi in številne druge osebnosti.

Po krajšem nastopu dr. Casalija, ki je pozdravil prejemnike priznanj v imenu Vsedržavnega združenja vitezov dela in starešine Crismana, ki je kot pokrajinski zastopnik vsedržavne zveze delovnih mojstrov prinesel pozdrav organizacije in njenega predsednika inž. M. Petraroli-ja, je spregovoril podtajnik Belci.

Govornik je naglasil, da je v Italiji in v naši deželi zelo veliko mojstrov in zaslužnih delavcev, ki se vse življenje tiho razdajajo za splošno dobrobit in za katere široko občinstvo ne bo nikoli zvedelo. Zato naj bodo nosilci zvezde za delovne zasluge tudi nekakšni zastopniki vseh teh skromnih ljudi, ki s svojim vsakdanjim delom prispevajo k napredku in razvoju družbe. Človeško delo in še posebno delo teh zaslužnih delavcev je namreč edino bogastvo družbe, saj so v njem združeni sposobnost, prizadevnost, umske zmožnosti, volja in odgovornost posameznih njenih članov.

Plače in mezde, od katerih živijo vsi delojemalci v državi, bi se morale zato odmerjati tudi ob upoštevanju človečanskih dejavnikov v sodobni družbi. Posamezne zmage na tem področju pa se v resnici izbojujejo v dolgih časovnih razmahih, saj je treba pri tem premagati trenja stoletnih tradicij in pomanjkanje ustreznih instrumentov. Po drugi strani pa je tudi res, da so znali nekateri italijanski napredni delodajalci, predvsem na področju industrije, ustvariti v svojih obratih nekakšno predhodnico tega, kar bo obveljalo drugod šele čez krajšo ali daljšo dobo.

Dr. Belci se je nato spomnil zaslužnih delavcev in operaterjev, ki niso dočakali predvidene delovne starostne dobe, ker jih je bolezen ali smrt iztrgala z delovnega mesta. Takih primerov je bilo v preteklosti znatno več kakor danes, je naglasil govornik, saj je država v zadnjem času postala bolj občutljiva in pozorna za probleme delavstva, kar dokazuje tudi nedavna odobritev Delavskega statuta v okviru poslanske zbornice.

Govornik je nato prešel na problem delavskih zahtev in povabil delojemalce in njihove predstavnike, naj bi se pri postavljanju novih zahtev ne oddaljili od naravnega čuta za odgovornost in se zavedali, da se vse socialne zmage izbojujejo postopoma, v harmoniji in predvsem v svobodi.

Na koncu je poslanec čestital 23 novim mojstrom dela iz naše dežele in podjetjem, pri katerih so le-ti bili zaposleni ter izrekel upanje, da bo zlasti mladina znala pravilno razumeti in posnemati njihovo dolgotrajno in zvesto privrženost delu.

Izmed nagrajencev je bilo osem oseb iz naše pokrajine; njihova imena so: Vladimiro Vodopivec (tovarna Janoušek), Silvio Gomezel (Tržaški Lloyd), Bruno Kimenz (Assicurazioni Generali), Giovanni Mazzoli (SAIMA), Pietro Michele Paulin (Officine Meccaniche Vidali), Dante Trevisini (Tovarna strojev pri Sv. Andreju), Severino Zelco (Tovarna strojev pri Sv. Andreju) in Guido Dapretto (Officine Meccaniche Vidali).

V dvorani občinskega sveta pa je tržaški župan Spaccini, ki so ga spremljali odborniki, podelil zlate kolajne 61 občinskim uslužbencem, ki so ravnokar vstopili v zasluženi pokoj.

V nagovoru je župan poudaril, da sloni današnja družba na delu in da nagrajeni uslužbenci zapuščajo mlajšim, ki zasedajo njih mesta, spodbuden zgled.

Nagrajeni so bili naslednji uslužbenci: Benedetti, Bonmassar, Brecelj Rafael, Camocino, Carli Giuseppe, Chiesa, Cimador, Coretti Jolanda, Debegnac, Depiero, Dougan Bruno, Facchini, Fanigliuolo, Flori, Fonda, Franco, Gasparutti, Gebert, Goruppi, Gezzi, Grassi, Iacobone, Iuvan, Košuta Rudolf, Maestripieri, Malusa, Mlach, Moso, Paoletti, Paolini, Pavon, dr. Pellegrini, Penati, Piani, Pittino, Piutti, Polentarutti, Pousché, Primosi Paola, Quarantotto, Ragazzi, Rossit, de Socchieri, Sonelli, Stoch Avguštin, Sulich, Giuseppe, Toffolo, Tolpeit, Tomasini, Tositti, Trost Giacinta, Turcio, Vattovani, Vecchiet, Venuti, Viezzoli, Zaccaria Elisabetta, Zennaro, Zerini, Zoch in Zorzetti.

Vladimir Vodopivec nagrajenec z «Zvezdo»

Med 600 nagrajenci iz vse države in 23 iz naše dežele z «Zvezdo za delovne zasluge», je tudi naš rojak barkovljanskim domačinom dobro znan in priljubljen Vladimir Vodopivec.

Za tiste, ki ga ne poznajo, moramo povedati, da je Vladimir Vodopivec — ali Ladi «od Rusketa», kakor ga starejši Barkovljani imenujejo — star 59 let. Svoja mlada leta je preživel, ko je bilo zatiranje Slovencev in gospodarjenje fašizma na višku. Kot deček je služil za vajenca tu pa tam, potem je moral v vojaško službo. Ko se je vrnil domov so ga pa sprejeli na delo v podjetju Janousek, v katerem dela še sedaj. Začel je seveda kot vajenec, postal je nato delavec, dobil je patent za delo pri parnem kotlu in postal tako specializirani delavec. Po 37 letih je torej odlikovanje z «zvezdo» in podelitev diplome za «delovnega mojstra» popolnoma zasluženo. Poleg svojega rednega dela se je Ladi Vodopivec ukvarjal tudi s prosveto. V prvih povojnih letih je bil predsednik barkovljanskega prosvetnega društva, bil je pobudnik dramskega odseka pri istem društvu, dolga leta je bil tudi pevec in solist bodisi v cerkvenem zboru, bodisi v zboru prosvetnega društva, dokler je to delovalo.

Ob tem visokem priznanju mu izreka iskrene čestitke tudi uredništvo Primorskega dnevnika.

URESNIČEVANJE DAVNE ŽELJE NABREŽINSKIH OBČANOV

Kmalu začetek del za postavitev spomenika padlim v Nabrežini

Gradnjo bo nadzoroval poseben pododbor - Spomenik bo predvidoma stal 10 milijonov lir - Razumevanje kamnarskih podjetij

V mesecu maju, ko bi morala biti že uresničena zamisel postavitve spomenika padlim borcem za osvoboditev, bo spodnji del nabrežinskega trga postal vrvišče obsežnih del, dokončno planiranih na zadnji seji spomeniškega odbora. Idealna rešitev bi bila, da bi na dan odkritja tega spominskega objekta, nosil trg že tablice z imenom našega barda Iga Grudna, kateri je v svojih verzih, kot «Nabrežinskim kamnolomcem», «Pesem minerjev», ter v ostalih domoljubnih spevih, izpričal vso svojo predanost Krasu in njegovim ljudem. Ker pa to vprašanje občinske toponomastike spada v poznejšo akcijo, bo mesec oktober posvečen le slavnostnemu odkritju tega veličastnega spomenika. V ta namen bo v kratkem sestavljena posebna komisija, ki bo zbirala gradivo za izdanje brošure o borbi in žrtvah naših občanov v polpretekli žalostni dobi.

Na zadnji seji je spomeniški odbor pretresal konkretne sklepe o začetku del; sestavljen bo gradbeni pododbor, ki bo nadzoroval delo in nosil pred zakonom vso odgovornost za pravilen potek gradnje. Že v prvi polovici maja bo občinska uprava poskrbela za odstranitev sedanjega stanja na prostoru lokacije, nakar bo pododbor za izdelavo, pod vodstvom požrtvovalnega tov. Emila Gabrovca pričel s kopanjem temeljev. Količina kamna iz nabrežinskih kamnolomov je že zagotovljena. S hvalevrednim razumevanjem so se na pobudo župana dr. Legiše in arh. Jagodica odzvala sledeča kamnoseška podjetja: Gorlato, Pizzul, dr. Verza (za firmo Radovič) in Cave Romane. Skupna gmota vsega kamna je preračunana na c.ca 35 m³, od teh odpade na glavni blok kar 18 m³. Tudi podjetje Montecatini se je radevolje odzvalo za eventuelno strojno obdelavo blokov in s prostorom, kjer bo delovna ekipa zaključila z ročnim delom pred prevozom na kraj postavitve.

Zazveseljivo je intenzivno delovanje vseh odbornikov, ki bodo 11. maja razpravljali na novem sedežu sekcije ANPI o vseh tekočih potrebah pri izdelavi spomenika. Na delavski praznik 1. maja je bil namreč odprt v bivši obrtni šoli, novi, prepotrebni sedež lokalne sindikalne sekcije skupno s krajevno ANPI, kjer bo «štab» spomeniškega delovnega aktiva imel skoro pred očmi rast načrtovanega objekta.

Kot pri dosedanjih pozivih na sodelovanje vseh občanov za realizacijo izgradnje dostojnega spomenika našim padlim borcem, zaključujem z željo, da ne bi pritok denarnih sredstev predčasno usahnil. Proračun izgotovljenega objekta bo po zadnjih predračunih nanesel na vrednost 10 milijonov lir, vsled tega ponovno apeliramo na večje razumevanje imovitejših slojev obeh narodnosti naše občine. Naj ne bo pomembnega dogodka v družini ali družbi, kjer ne bi prispevali za ta vzvišen namen!

Vaščan

Natečaj za štipendijo

Tržaška univerza je razpisala natečaj za študijsko - raziskovalno štipendijo v višini poldrugega milijona lir, ki ga bo prejel diplomiranec znanstvene fakultete, čigar namen je nadaljevati raziskovalno delo. V poštev pridejo študentje, ki so diplomirali v akademskih letih od 1965 do 1968.

Rok za predložitev prošnje, ki mora biti naslovljena rektorju, je 9. maj. V prošnji mora prosilec navesti področje, ki ga neposredno zanima in na katere namerava razviti svoje raziskovalno delo, kakor tudi univerzo ali inštitut, v katerem bo to delo potekalo.

AVTOMOBILISTI!!!

Nekaj kvalitetnih proizvodov:

- naprava proti kraji «BLOSTER»
- naglo priključivi blatni ščitniki za vse vrste vozil
- varnostni pasovi «KLIPPAN»
- zunanja vzvratna ogledala
- elektropnevmatične hupe «FIAMM»
- prtljažniki «FAPA»
- prevleke «NOVOLAN»
- preproge tipa moquette «NOVOLAN»
- gumijaste preproge

in druge pritikline dobite pri

ZANCHI AUTOFORNITURE

TRST — Ulica Coroneo št. 4

VSAK KUPEC DOBI DARILO

Prispevajte za DIJAŠKO MATICO!

LINEA

MOŠKE IN ŽENSKE OBLEKE TER PERILO IN ŠPORTNE OBLEKE

VIA CARDUCCI, 4 - TEL. 31.1.88 - TRIESTE

POMLAD 1970

VSE, KAR KUPITE PRI LINEA VELJA VEČ, KOT VAS JE STALO!!!

PRIREDITEV SE JE 1. MAJA ODVIJALA OD JAMELJ DO ŠTEVERJANA

Tisoči slovenskih rojakov so prisostovali prireditvam in štafetnemu teku osvoboditve

Večje prireditve so bile v Doberdobu, Sovodnjah in Števerjanu - V vseh vaseh so se mladinci poklonili spominu padlih borcev - Govorili so upravno-politični in kulturni predstavniki slovenske narodne skupnosti, nastopile so kulturne skupine

«Spominski tek osvoboditve», športna manifestacija, ki so jo ob 25. obletnici osvoboditve priredili mladinci slovenskih športnih in prosvetnih društev, včlanjenih v SPZ na Goriškem, je popolnoma uspela. Več tisoč ljudi je v vseh vaseh, skozi katere je šla štafeta, navdušeno ploskalo mladim fantom in dekletom, ki so nosili štafetno palico okrašeno s slovenskimi narodnimi barvami. Vsa čast za lepo uspel tek gre prirediteljem, občinskim upravam in vsem prosvetnim društvom, ki so na prireditvi sodelovali.

Manifestacija se je pričela v Jamljah, kjer so se na domačem pokopališču, pred spomenikom padlim, zbrali domači mladinci, večje število prebivalstva s štirimi občinskimi možmi na čelu, mešani pevski zbor sestavljen iz kraških pevcev (sodelovali so tudi pevci zbora «S. Kosovel» iz Ronk), ki je zapel nekaj priložnostnih pesmi pod vodstvom Pavline Komelove. V imenu organizacijskega odbora je Dino Roner imel priložnostni govor, nakar je štafetno palico izročil prvemu tekaču, domačemu dijaku Jožetu Semoliču.

V Doberdobu, pred vhodom v vas, je štafeto pričakovala četa mladih športnikov domačega društva «Mladost». Pred spomenikom padlim, kamor je štafeta prišla, je bila zbrana vsa vas. V Doberdobu je bil prihod štafete združen s proslavo odporniškega gibanja. Predstavniki občinske uprave in drugih organizacij so položili vence pred spomenik padlim. Župan Andrej Jarc je v svojem govoru dejal, da se mora današnja mladina vzgajati v istem duhu, v katerem so se vzgajali mladi ljudje, ki so med zadnjo vojno odšli v partizane.

Z raznimi skladbami je nato nastopila domača godba «Kras», nekaj pesmi pa sta zapela pevski zbor društva «Jezero» pod vodstvom prof. Silvana Križmančiča in cerkveni pevski zbor pod vodstvom Karla Gabrijelčiča. Šolski otroci so deklamirali Mileta Klopčiča «Kurirčka Andrejca» in Lily Novyjeve «Majsko pesem».

Začetna svečanost na pokopališču v Jamljah. Prisotni so vaški občinski svetovalci. Dino Roner izroča štafetno palico prvemu tekaču Jožetu Semoliču

Župan Andrej Jarc govori na zborovanju v Doberdobu

Kmalu je dolga štafetna kolona dosegla Poljane. Tu so jo pričakovali domačini, štafetno palico je sprejel domači dijak Ladi Ferletič, kraški pevski zbor je zapel dve pesmi. S Poljan je štafeta krenila do Palkišča, nato je šla skozi Vižintine in se povzpela na Vrh.

Tu jo je pričakovalo vse prebivalstvo. Domačini so postavili slavolok in tu se je zbralo mnogo ljudi. Mešani kraški pevski zbor je zapel dve pesmi, domačin Lucijan Černic je sprejel štafetno palico, nato so jo vrhovski mladinci ponesli v dolino. Kolona je šla skozi Gabrje, Rupo in Peč in prišla v Sovodnje, kjer so pravkar zaključili svečanost ob otvoritvi spominske plošče dvema padlima borcema. Pred partizanskim spomenikom je bilo zbrano vse prebivalstvo. Župan Jožef Češčut se je v vzvišenem govoru spomnil partizanskih časov in se je dotaknil tudi današnjih problemov, ki zanimajo slovensko narodno skupnost v Italiji. Pred spomenik padlim so položili vence občinske uprave, Slovenske kulturno - gospodarske zveze in Zveze partizanov. Domačinka Andreina Tomšič je deklamirala Župančičevo «Spomini», članica Slovenskega gledališča iz Trsta Mira Sardočeva je recitirala Vide Brestove «Mati sanja» in «Kovaško», pesnik Filibert Benedetič pa je recitiral svojo pesem «Hej, partizan». Nastopil je obnovljeni domači pevski zbor.

Mladinci športnega društva «Sovodnje» so na Pilošču v Štandrežu izročili štafetno palico mladim športnikom društva «Juventina». Sprejel jo je Diego Marvin. Na trgu so Štandrežci postavili majhen oder na katerem so bile slike padlim domačih partizanov. Predsednik prosvetnega društva Danilo Nanut je govoril o idealih narodnoosvobodilnega boja. Pod vodstvom Franceta Lupina so nekaj pesmi zapeli pevci zbora «Oton Župančič».

Proga od Štandreža do goriškega gradu mimo glavnega pokopališča je bila domena štandrežkih športnikov. Na glavnem pokopališču, pred partizansko grobnico je spregovoril goriški občinski svetovalec dr. Peter Sanzin, ki je podčrtal važno dejstvo, da je danes tudi v Gorici, po tolikšnem času, spomenik partizanom. Dijakinja Magda Prinčič je recitirala Kajuhovo partizansko pesem, nato je šla štafetna kolona skozi vse mesto do goriškega gradu, kjer so palico sprejeli mladinci športnega združenja «Dom».

Pred ploščo, posvečeno ustreljenim na grajskem dvorišču, je govoril pokrajinski odbornik Marko Waltritsch, ki je povezal borbo slovenskih partizanov z uporom tolminskih puntarjev, ki so bili zaprti prav v tem gradu. Dijakinja Nadja Gergolet je recitirala pesem «Osvoboditev», štafetno palico je nato po Raštelu do Travnika ponesel dijak Igor Komel.

Na Trgu Lojzeta Bratuža v Podgori je štafeto sprejel domači visokošolec Robert Terpin, nato je krenila štafeta proti Pevmi, kjer so jo na trgu pred partizanskim spomenikom sprejeli številni domačini. Tu je govoril domačin dr. Karlo Primožič, dijakinja Nadja Gergolet je recitirala priložnostno pesem.

V Števerjanu na trgu pred spomenikom kjer je bil cilj, je štafeto pričakala ogromna množica. S štafetno palico so prižgali žaro, nato je domačin Saverij Rožič pozdravil slovensko mladino, ki je sodelovala na tako uspelem štafetnem teku. Godba in zbor pa sta združeno izvajala priložnostno pesem.

Podrobnejše poročilo o prireditvi v Števerjanu objavljamo na goriški strani.

Na Poljanah je štafetno palico sprejel domači mladinec Ladi Ferletič. Zapel je mešani kraški zbor pod vodstvom Pavline Komelove, ki je nato nastopil tudi na Vrhu

V Sovodnjah so odkrili spominsko ploščo dvema padlima partizanoma. Na svečanosti je govoril župan Jožef Češčut, ki je pozneje, pred spomenikom padlim partizanom, pozdravil mladinsko štafeto

Na Pilošču v Štandrežu je govoril predsednik prosvetnega društva «Oton Župančič» Danilo Nanut

Goriški občinski svetovalec dr. Peter Sanzin govori pred partizansko grobnico na glavnem goriškem pokopališču

Na dvorišču goriškega gradu, kjer so nacisti streljali talce in partizane, je štafeto pozdravil pokrajinski odbornik Marko Waltritsch

Pred partizanskim spomenikom v Pevmi je spregovoril dr. Karlo Primožič

VISOK ŽIVLJENJSKI JUBILEJ V LONJERJU

Karel Čok - devetdesetletnik

Te dni smo obiskali enega najstarejših in najzavednejših Lonjercev, Karla Čoka - Županovega, brata Drejčka Čoka in dr. Marija Čoka. Rodil se je na današnji dan pred devetdesetimi leti, 3. maja 1880 v isti hiši, kjer še danes prebiva. Našli smo ga ob nekoliko neprimernem času, ko se je ravno odpravljal na popoldanski počitek. Skoro se mu ne pozna, da ima že toliko let in da jih je v življenju toliko prestal. Sedaj živi «kot stari fantje, dan dobro, dan slabo». Največ se zadržuje pri najstarejšem sinu Mirku v gostilni, toda tudi drugod ga rade volje vidijo. Še vedno pa je kar čvrst, saj še zmerom dela po vrtu — v mandriji, kjer je letos sam vse povezal in obrezal. Pritožuje se le, ker nekoliko slabo sliši in vidi.

Enaindvajset let star je bil poklican v cesarsko-kraljevo vojsko. Dodelili so ga k mornarici kot topničarja. Sam je povedal, da je bil med prvimi mitraljezci. Služil je najprej na Donavi pri Budimpešti, nato pa so ga premestili v Hercegnovi. Vojaško suknjo je slekel leta 1905, potem ko je dve leti prej vzel za ženo sedaj pokojno Maričko. Od osmih otrok so mu ostali živi le štirje. Najstarejši Mirko, Milena, Sonja živijo v Trstu, medtem ko je Milan v Beogradu.

Ob izbruhu prve svetovne vojne, je moral zopet pod orožje. Ves čas je bil v Pulju, kjer je bil dodeljen enotam, ki so skrbele za prehrano. Tu je tudi pri enem od neštetih

bombardiranj oglušil, ker so mu počile mrene. Kot mnoge druge so tudi njega preganjali fašisti ter mu za dobo celih desetih let (1928-1938) zaprli gostilno, češ da je imel zvezo «con persone non desiderate». Sicer so mu nato ponujali, naj odpre fašistični Dopolavoro, toda on je zahteval nazaj svojo licenco, ne pa nekih koncesij. Večkrat je bil v predvojnem obdobju v Beogradu, kjer je obiskoval sina Milana, ki se je moral kot študent umakniti iz Trsta.

Takoj ob začetku druge svetovne vojne so Italijani zaprli njega in vso družino. Sina Mirka in hčer Sonjo so nato konfinirali v Italijo, kjer sta ostala v internaciji dve dolgi leti (1941-1943). Milena, ženo in njega pa so po nekajtedenskem zaporu izpustili. Na grbi pa je imel vsak teden policijo, ki mu je prevetavala vso hišo v iskanju knjig in drugega materiala. Karlo je takrat imel na skrbi zastavo pevskega društva, ki jo je imel nekaj časa skrito v sobi, nato pa na vrtu, tako da je črnosrajčniki niso našli. V njegovi hiši so se mnogokrat zbirali aktivisti in partizani. Hči Sonja pa je po prihodu iz internacije imela v gostilniških prostorih šolo.

Današnji slavljenec se s ponosom spominja teh dni, ki so mu kljub prestanemu trpljenju ostali v spominu. Še mnogo let po končani vojni je delal in pomagal bodisi v trgovini kot za gostilniškim pultom. Imel je 87 let, ko se je pogumno odpravil v Ljubljano na operacijo oči, na katerih se mu je napravila mrena. Zdravniki so mu takrat rešili eno oko, prav v teh dneh pa se pogumno odpravlja na operacijo drugega. Čuti se še vedno pri moči, rad se zadržuje na ljubljenem vrtu ter nadzoruje če je vse v redu.

Ob tem visokem jubileju se ga spominjajo vsi sorodniki in znanci, ki mu želijo, da bi bil še dolgo tako čil v njihovi družbi. Tem željam se pridružuje tudi naš list, katerega naročnik je od prvih dni.

Radi

RADIO VELEVIZIJA

NEDELJA, 3. MAJA

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.35 Harfa; 10.00 Godalni orkester; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Fanciulli: «Cvet»; 11.45 Ringaraja; 12.00 Nabožna glasba; 12.20 Staro in novo v zabavni glasbi; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj?; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Z glasbo po svetu; 15.30 M. Soldati: «Resnica o zadevi Motta»; 16.25 Folklorne pesmi; 16.45 Parada orkestrov; 17.30 Revija primorskih zborov; 19.00 Jazz; 19.15 Teden aktualnosti; 20.00 Šport; 20.30 Reharjeva: «Peki»; 21.00 Plošče; 22.00 Nedelja v športu.

TRST

9.00 Orkester; 10.30 Tržaški motivi; 12.15 Šport; 14.00 El Campanon.

KOPER

7.30, 10.00, 12.30, 15.00, 19.15, 22.30 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 8.10 S pesmijo v nedeljsko jutro; 8.40 Zabavni zvoki; 9.00 Nedeljsko srečanje: reportaža iz Ajdovščine; 9.10 Kitarist Al Cajola in orkester; 9.30 20.000 lir za vaš program; 10.10 Fumorama; 10.30 Poje Sasha Distel; 10.45 Pianist Conway; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.15 Plošče; 11.30 Današnji pevci; 11.55, 12.45 in 15.15 Glasba po željah; 12.35 Politični pregled; 14.00 Pevec dneva; 14.15 Lahka glasba; 14.30 Sosedni kraji in ljudje; 16.15 Prenos RL; 18.45 in 19.00 Športna nedelja, 19.30 Prenos RL; 22.10 in 22.35 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Skladbe za godala; 9.30 Na sporedu je Debussy; 10.45 Glasbeni kvizi; 11.45 Roditeljski krožek; 15.40 Popoldne z Mino; 17.00 Endrigo, Fitzgerald in Belafonte; 18.00 Nedeljski koncert; 20.25 Glasbeni variete; 21.15 Potovanje v Afriko; 21.30 Dvorakove skladbe; 22.25 Moderne melodije.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošče; 9.35 Veliki variete; 11.00 Telefonski pogovori; 12.00 Športna prognoza; 13.00 Kvizi narobe; 13.35 Juke box; 14.30 Aktualnosti; 15.00 Vam ugaja klasika?; 15.30 Plošča za poletje; 15.00 Preizkušajo se diletanti; 17.00 Glasba in šport; 18.40 Glasbeni aperitiv; 20.15 Sopranistka G. Arangi in baritonist C. Tagliabue; 21.10 Magični radio; 21.35 Zgodovina cirkusa; 22.15 Meredith: «Egoist».

III. PROGRAM

10.00 Koncert; 12.20 Corellijeve sonate; 12.50 Na sporedu je Grieg; 14.00 Folk-glasba; 14.15 Simf. orkester; 15.30 G. Buechner: «Dantonova smrt»; 18.10 Literarna oddaja; 18.45 Kulturne aktualnosti; 19.15 Koncert; 20.15 Marx in Bakunin; 21.30 M. Pezzati: «In che giorno verrà».

SLOVENIJA

6.05, 7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 7.30 Za kmetijske proizvajalce; 7.50 Inform. oddaja; 8.05 José Pivin: Suzanino čudovito potovanje; 8.55 Prenos iz Ajdovščine; 9.30 Predsednik Tito na Reki; 10.55 Prenos iz Ajdovščine; 11.45 Predsednik Tito na Reki; 13.30 Nedeljska reportaža; 13.50 Novi ansambli domačih napevov; 14.05 Priljubljene melodije; 14.30 Teffi: Dve humoreski; 14.50 Orkester Cadric Dumond; 15.05 Lahka glasba; 16.05 Športno popoldne; 18.00 Za ples in razvedrilo; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 «V nedeljo zvečer»; 22.15 Orkester Mancini; 22.40 Popevke; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz za vse.

ITAL. TELEVIZIJA

11.00 Maša; 12.30 Settevoci; 13.30 Dnevnik; 14.00 Kmetijska oddaja; 15.00 Športno popoldne; 17.00 Program za mladino; 17.40 Slikanice; 18.00 Nedelja je nekaj drugega; 19.00 Dnevnik; 19.10 Polčas nogometne tekme; 19.55 Šport in kronika strank; 20.30 Dnevnik; 21.00 FBI — Francesco Bertolazzi Investigatore; 22.10 Športna nedelja; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

17.00 Neposreden prenos športnega dogodka; 21.00 Dnevnik; 21.15 Settevoci; 22.15 Kino 1970.

PONEDELJEK, 4. MAJA

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Šola; 12.00 Harmonika; 12.10 Pomenek s poslušalkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Orkester Casamassima; 17.30 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Šola; 18.50 Vokalni kvartet; 19.15 Melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Sestanek s Fansi; 21.05 Kulturni odmevi; 21.25 Melodije; 21.45 Pianistka M. Horak; 22.05 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Radijska priredba; 15.30 Folklorni drobci; 15.40 Iz Puccinijeve «Tosce».

KOPER

6.30, 6.45, 7.30, 10.00, 12.30, 14.00, 14.30, 16.00, 17.00, 19.15, 22.30 Poročila; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesela glasba; 8.15 Strani iz albuma; 8.45 Otroški kotiček; 9.15 Orkester Negri; 10.15 Ansambel Pinocchio; 10.45 Orkester Marino; 11.00 Melodije; 11.15 Malo besed — veliko glasbe; 11.45 Plošče Ricordi; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.05 Športni ponedeljek; 14.15 Lahka glasba; 15.30 Rezervirano za mlade; 16.20 Mali koncert; 17.10 Plošče Ariston; 17.30 Otroški kotiček; 18.00 Operna glasba; 18.30 Moja poezija; 19.30 Prenos RL; 22.10 Orkestri v večeru; 22.35 Večerni koncert.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 in 17.45 Plošča za poletje; 9.00 Vi in jaz; 12.10 Kontrapunkt; 12.38 Ljudje in dogodki; 14.16 Popoldanski spored; 16.00 Program za najmlajše; 17.20 Spored za mladino; 18.00 Znanstvena oddaja; 19.05 Slovstvo in umetnost; 20.20 Sestanek petih; 21.00 Volilna tribuna; 21.15 Plošče in skeči; 22.05 Zgodovina moderne Italije.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Baritonist R. Stracciari; 9.00, 10.15, 16.00, 16.35 Plošča za poletje; 9.40 Orkester; 10.00 Radijska priredba; 10.35 Telefonski pogovori; 13.00 Športni pregled; 14.00 in 16.50 Zakaj in kako?; 17.35 Enotni razred; 17.55 Glasbeni aperitiv; 20.10 Glasba po željah; 21.15 Francoske nove plošče; 21.30 Brez naslova; 22.10 Kvizi narobe; 22.43 Radijska priredba.

III. PROGRAM

10.00 Busoni in Hindemith; 10.45 Haendlove skladbe; 11.25 Od gotike do baroka; 11.45 Sodobna ital. glasba; 12.20 Vzporedna glasba; 14.30 Haydnova Simf. štev. 82 in Brahmsova Simf. štev. 3; 15.30 Parodi: «Folies Bergeres 1668»; 16.05 Komorna glasba; 17.10 Frančoščina; 18.30 Lahka glasba; 18.45 Kulturne novosti; 19.15 Radijska priredba; 20.30 Simf. koncert.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Rekreacija; 7.15 Inform. oddaja; 8.04 Glasbena matineja; 9.05 Za mlade radovednože; 9.20 «Cicibanov svet»; 9.40 Orkester; 10.15 Pri vas doma; 12.10 D. Božič: Koncert za klavir in orkester; 12.30 J. Kregar: Vrt v maju; 12.40 Pihalni orkestri; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Orkester vzhodnonemškega radia; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.40 Slov. skladatelji: Radovan Gobec; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Operni koncert; 18.00 Aktualnosti; 18.35 Mladinska «Interna 469»; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Ansambel bratov Avsenik; 20.00 Simf. koncert — v odmoru: Kulturna kronika; 22.15 Za ljubitelje jazza; 23.05 J. Murn: Spomladanska; 23.15 Popevke; 23.40 Orkester Kaempfert.

ITAL. TELEVIZIJA

9.30 Šola; 12.30 Znanstvena antologija; 13.00 Habitat; 13.30 Dnevnik; 15.00 Ponovitev šole; 17.00 Dežela Giocagiò; 17.30 Dnevnik; 17.45 Program za mladino; 18.15 Počitnice v Lipici; 18.45 Knjižna oddaja; 19.05 Poljudna znanost; 19.45 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Volilna tribuna; 21.15 Film: «Audace colpo dei soliti ignoti»; 23.10 Dnevnik.

II. KANAL

19.00 Angleščina; 21.00 Dnevnik; 21.15 Nocoj bomo govorili o...»; 22.30 Koncert.

JUG. TELEVIZIJA OD 3. DO 9.-V.-1970

NEDELJA, 3. maja

20.00, 23.15 Poročila; 8.30 Zbor «Srečko Kosovel» iz Ajdovščine; 8.55, 10.55 25 let prve slov. vlade; 9.30, 11.45 Predsednik Tito na Reki; 10.00 Otroška matineja; 12.15 TV kažipot; 14.33 Napoved sporeda; 14.35 Prvenstvo Jugoslavije v boksu; 17.30 Nismo vsi angeljčki — film; 19.10 Rojeni v maju; 19.45 Cikcak; 20.30, 21.30 Nogomet Sarajevo-Crvena zvezda; 22.15 Deset zapovedi — humor; 23.00 Športni pregled.

PONEDELJEK, 4. maja

20.00, 22.05 Poročila; 9.35, 14.45 TV v šoli: Rast pšenice — Osvoboditev Zagreba; 10.30, 15.40 Angleščina; 11.00 Splošna izobrazba: Hirošima; 16.10 Frančoščina; 17.50 J. Malik: Žogica marogica; 18.15 Obzornik; 18.30 Po desetih letih; 19.00 Mozaik; 19.05 «Muzikorama»; 20.35 B. Shaw: Kako je možu zatajilo; 21.35 Človek s kamero; 22.05 Poročila.

TOREK, 5. maja

9.35, 14.45 TV v šoli; 10.40, 15.35 Ruščina; 11.00 Splošna izobrazba: Chopin; 15.55 TV Vrtec; 16.10 Angleščina; 17.45 M. Šušmelj: Slon na trgu; 18.00 Risanka; 18.15 Obzornik; 1830 Folklorna skupina «Tine Rožanc»; 19.05 Prvi koraki v šolo; 19.25 Iz sveta oblikovanja; 19.42 Pravilnost besed v kontekstu; 20.00 TV dnevnik; 20.35 'Nesreča', ameriški film, sledi 400 let slovenske glasbe, na koncu poročila.

SREDA, 6. maja

20.00, 23.05 Poročila; 9.35 TV v šoli; 11.00 Splošna izobrazba. Promet; 11.30 Za prosvetne delavce 16.15, 17.10 Bukarešta: nogomet Romunija — Jugoslavija. 18.00 Kanova hči; 18.45 Obzornik; 18.50 Športna oddaja; 19.20 Obisk v Buchenwaldu; 20.35 Teh naših petdeset let; 21.35 Nogometni finale za pokal prvakov.

ČETRTEK, 7. maja

9.35, 14.45 TV v šoli; 10.30, 15.40 Nemščina; 11.00 Frančoščina; 11.30 Angleščina; 16.10 Splošna izobrazba: Hirošima; 17.45 Veseli tobogan: Koper; 18.15 Obzornik; 18.30 Ko sem bil vojak; 19.05 Enkrat v tednu; 19.20 Skrivnosti morja — film; 19.50 Cikcak; 20.35 25 let v ljudski državi; 21.20 Večer z Matejem Borom; 21.55 H. James: Portret neke gospe

PETEK, 8. maja

20.00, 23.25 Poročila; 9.35, 14.45 TV v šoli; 11.00 Angleščina; 11.30 16.10 Osnove splošne izobrazbe. 17.50 David Copperfield; 18.15 Obzornik; 18.30 Mladinski klub; 19.05 Strogo zaupno v zunanji politiki; 19.45 Cikcak; 20.35 Sedmina — Slov. film; 22.05 Malo jaz, malo ti — quiz.

SOBOTA, 9. maja

20.00, 23.00 Poročila; 10.00 Vojaška parada ob dnevu zmage — prenos iz Beograda; 11.00 Revolucionarne pesmi; 17.15 Poema 50; 18.00 Pihalni orkester JA; 19.05 Dokumentarni film; 19.20 V svobodo — ob 25-letnici osvoboditve; 1945 Cikcak; 20.35 TV magazin; 21.40 Rezervirano za risanke; 22.00 Geminus — film; 22.40 TV kažipot.

Goriško-beneški dnevnik

VELIČASTNA PROSLAVA PRVEGA MAJA V ŠTEVERJANU V PRIREDBI PD «BRIŠKI GRIČ»

BRATSTVO, KI JE POGNALO IZ SKUPNE BORBE NAJ BO DOPRINOS K BRATSTVU VSEH LJUDI

Tako sta poudarila v svojih govorih pisatelj Francé Bevk in poslanec Lizzero - Tisočglava množica je s ploskanjem odobrila njune ugotovitve ter prisostvovala koncertu godbe milice in Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane Uspela razstava dokumentov borbe Primorske v NOV - Dobro obiskana razstava vin domačih vinogradnikov

Po svečanem zaključku teka mladinske prvomajske štafete (o katerem poročamo v posebnem članku) pred spomenikom padlih v Števerjanu se je večtisočglava množica z godbo ljudske milice in partizanskim invalidskim pevskim zborom iz Ljubljane na čelu odpravila na obsežen prostor pri gostilni Dvor, kjer je bil potem kulturni del prireditve, na katerem sta nastopila omenjena godba in pevski zbor s koncertom partizanskih in drugih pesmi, s katerimi sta navdušila številno občinstvo, ki je napolnilo ves obsežni prostor tako, kakor že zlepa ni bil napolnjen.

V imenu prirediteljev, prosvetnega društva «Briški grič» je zbrano množico in goste toplo pozdravil Saverij Rožič, ki je povabil na oder poleg obeh uradnih govornikov, pisatelja in bivšega predsednika PNOO za osvobojeno Primorsko Franceta Bevka in poslanca Maria Lizzera - Andrea iz Vidma, številne druge ugledne predstavnike, ki so se odzvali povabilu in prišli na proslavo. Med njimi so bili: predsednik SKGZ Gorazd Vesel, župana iz Sovodenj Češčut in Jarc iz Doberdoba, predsednik občinske skupščine Nova Gorica Rudi Šmac, podpredsednik Slovenske prosvetne zveze Mirko Kapelj, nadalje so bili številno prisotni predstavniki partizanskih organizacij, protifašističnih preganjancev itd..

Potem ko so se na okrašenem odru, na katerem so plapolale slovenska narodna, italijanska državna in rdeča zastava delavcev, zbrali predstavniki povabljenih organizacij, je godba ljudske milice iz Ljubljane pod vodstvom Jožeta Hriberška zaigrala italijansko in jugoslovansko državno himno. Najprej je spregovoril pisatelj France Bevk, predsednik PNOO za Slovensko Primorje.

Govor Franceta Bevka

Tovarišice in tovariši!

Danes obhajamo 1. maj! Praznik dela! Te dni se tudi spominjamo, da je preteklo 25 let, kar se je končala druga svetovna vojna. Z drugimi besedami: odkar sta bila premagana fašizem in nacizem. Tistih dni se spominjamo z občutkom sreče in zmagoslavja, a hkrati obnavljamo tudi grenke spomine na dni pred dobrimi tridesetimi leti, ko je fašizem nevarno dvignil glavo, zasejal nemir in zagrozil človeštvu s suženjstvom in smrtjo. Ne bom ponavljal grozenj, ki so nam tedaj visele nad glavo. Zavedali smo se, da bi zmaga fašizma pomenila konec človeških svoboščin in pravic. Kot majhen narod smo bili obsojeni na smrt.

In prav ta zavest nam je dala toliko moči in poguma, da smo se uprli mnogo močnejšemu sovražniku. Ustanovili smo Osvobodilno fronto, ki nas je vodila v boj. In danes po 25 letih smo lahko srečni, da smo z uspehom prehodili dolgo, težko pot v svobodo, vso posejano z ognjem in krvjo. Za zmago nad fašisti se moramo zahvaliti v prvi vrsti junaštvu partizanov, ki se niso bali umreti, da zopet živimo v miru in brez strahu za prihodnost. S hvaležnostjo se spominjamo tudi svojcev padlih borcev, z njimi delimo žalost zaradi izgub njihovih dragih. Zahvaliti se moramo tudi vsem, ki so partizanom pomagali v njihovem pravičnem boju. Ne samo vsaka naša vas, malone vsaka naša hiša je dala svoj krvni davek. Le iz naših skupnih naporov, iz naše krvi in iz naših grobov nam je vzklila svoboda. Tega ne smemo pozabiti. Poklonimo se padlim tovarišem v globoki hvaležnosti! Nikoli ne bodo pozabljeni.

V tem pogledu se je odlikoval tudi Števerjan in izpričal svojo zavest. Okoli 10 odst. žrtev, ki jih je dal, je visoko število, na katerega ste po vsej pravici lahko ponosni.

Ne morem dovolj poudariti, kakšnega pomena je bil takrat za nas skupen nastop v boju. Hvala jim stotera! Spominjam se prvih majev, ki sem jih doživljal v mladosti še pred Avstrijo. Tudi tedaj so se vršila na ta dan zborovanja, toda pod nadzorstvom stražnikov. Nato se je smel sprevod razviti le po stranskih mestnih ulicah. Delavci so tiho korakali, brez rdečih zastav, kvečjemu z rdečimi nageljni v gumbnicah, nato so se tiho razšli. Oblasti niso hotele, da bi delavci manifestirali za svoje pravice.

Danes je to drugače. Kdo bi si upal prepovedati delavcem, da bi obhajali svoj delavski praznik? A tudi to ni prišlo samo po sebi. Tudi manifestacije za delavske pravice si je bilo treba priboriti šele z bojem. Naše bratstvo, ki je pognalo iz skupnega boja za iste cilje, ni in ne sme biti samo prazna beseda, ampak doprinos k bratstvu vseh ljudi, po katerem stremimo.

Kadar bomo uresničili to bratstvo, bomo dosegli tudi mir na svetu in srečo vseh ljudi. To naj bo naš cilj, pred katerim se ne smemo ustaviti niti za hip. Bodimo ponosni, da danes velja meja med Italijo in Jugoslavijo za najbolj odprto mejo v Evropi. Za zgled vsem! Ta zgled bodi tudi vsemu človeštvu voščilo za prvi maj 1970.

Bevkove besede so sprejeli vsi prisotni z navdušenim ploskanjem.

Iz govora poslanca Lizzera

Za njim je potem v italijanščini govoril še poslanec iz Vidma Mario Lizzero-Andrea, ki je bil tudi komisar garibaldinskih brigad.

Govornik je poudaril dejstvo, da je bilo v teh obmejnih krajih vedno zelo težko izbojevati kakršno koli pridobitev. Omenil je tudi, kako so se slovenske in italijanske množice tega jezikovno mešanega ozemlja družno borile za svoje pravice. Dodal pa je, da so ostale odporniške borbe izpred 25, 26 in 27 let nedokončane, ker niso še bili doseženi vsi tisti cilji, za katere smo se borili.

To je še posebno razumljivo tu v Števerjanu, kjer živijo Slovenci, kjer je ni hiše in družine, ki bi ne prispevala v borbi svojih žrtev, katere navaja tudi spomenik, ki jim je posvečen. S tem v zvezi je kritiziral tudi sedanjo občinsko upravo ter ugotovil odsotnost občine pri današnji enotni proslavi.

Ob koncu je govornik omenil tudi poskus napada na sedež neke napredne stranke v Vidmu ter naslovil poziv na policijo in pristojne oblasti, naj poskrbijo, da se taki primeri ne bodo več ponovili ter jih opozoril, da če tega ne bodo storili bo red naredilo demokratično prebivalstvo. Zaključil je z željo, naj bi današnja in druge podobne manifestacije služile za pridružitev mlajših generacij v borbi za izvedbo idealov odporniškega gibanja.

Sledil je koncert godbe in invalidskega pevskega zbora, pri katerem so godbeniki in pevci, skupno ali posamič izvajali izbrane partizanske in druge skladbe, s katerimi so navdušili vse občinstvo, ki se je vkljub bolj hladnemu vremenu ogrelo ob spominih na slavno preteklost in še bolj slavne njene borbe. Po koncertu se je množica zadržala v veselem razpoloženju na prireditvenem prostoru. Mnogi so si ogledali tudi dokumentirano razstavo slik o NOV na Primorskem, kjer so pokazali tudi nekatere doslej nepoznane dokumente iz NOB v Gorici (bunker), v Tržiču (partizanska bolnišnica), na Palkišču (partizanska tehnika) itd..

Zvečer in pozno v noč se je razvila prosta zabava ob zvokih plesnih ansamblov, ki se je nadaljevala tudi sinoči.

Prihod štafete «Teka osvoboditve» je pri števerjanskem spomeniku padlim pozdravil v imenu p. d. «Briški grič» Saverij Rožič

OB VELIKI UDELEŽBI DOMAČINOV

Odkritje spominske plošče dvema partizanoma v Sovodnjah

Prisotni so bili tudi oče padlega Mozetiča iz Renč in soborci obeh junakov iz grupe VOS - Govor predstavnika partizanov Dornika in domačega župnika

Sovodenjci so začeli praznovanje delavskega praznika na svečan in dostojanstven način s tem, da so se spomnili tudi tistih, ki so se žrtvovali zato, da danes lahko živimo v demokratičnem vzdušju. Dopoldne ob 11. uri so na trgu poleg cerkve odkrili spominsko ploščo dvema partizanoma, ki so ju nacisti obesili na tem mestu in za katere postavitev so poskrbeli sovodenjska občinska uprava in domača zveza bivših borcev.

Svečanosti se je udeležilo veliko število vaščanov in občanov iz sosednjih vasi, prisotni so bili župan Jožef Češčut z odborniki in svetovalci, predstavniki zveze bivših partizanov ter tovariši obeh padlih junakov, ki so z njima služili v posebnem oddelku VOS in ki so prinesli tudi lep venec pod njuno spominsko ploščo. Bili so to tovariši Slovenko, Primorec, Mangart, Juriš in Edi. V imenu občinske uprave pa je položil venec odbornik Franc Petejan. Pred spomenikom so bile kot na častni straži tri sovodenjska dekleta v krajevnih narodnih nošah. SKGZ je na svečanosti zastopal njen predsednik Gorazd Vesel. Prisoten je bil tudi oče padlega Mozetiča Pavel iz Renč.

V imenu pokrajinskega odbora ANPI je ob odkritju plošče govoril njen predstavnik Ladi Dornik iz Gorice.

Povedal je, da danes otvarjamo spominsko ploščo partizanoma Njegovanu Mozetiču iz Renč ter Vladimiru Santiniju iz Splita, ki sta kot pripadnika grupe VOS 14. aprila 1944 padla v nemško zasedo in bila ubita.

Mozetič je bil hudo ranjen, Santini pa je zadnjo kroglo svoje puške prihranil zase. Ranjenega Mozetiča in mrtvega Santinija so Nemci obesili na drevesi na trgu pred cerkvijo. V tej akciji je bil hudo ranjen tudi Leander Gorkič iz Sovodenj, ki je zaradi ran umrl 3. maja 1944. leta.

Šele na posredovanje takratnega domačega župnika Petra Butkoviča so Nemci odnesli trupli obeh junakov v neko kaverno ob Soči ter vhod minirali. Pokojna Fefka Brajnik iz Štandreža je o dogodku obvestila Mozetičevega očeta Pavla v Renčah in po vojni so obe trupli prenesli na pokopališče v Renčah. Ob njuni smrti sta imela Mozetič 20 in Santini pa 24 let.

Potem ko je navedel nekaj življenjskih podatkov o obeh padlih junakih, je Dornik poudaril, da se obenem spominjamo tudi 101 partizana iz sovodenjske občine, ki so padli v boju za boljšo bodočnost našega ljudstva. Govornik se je na koncu spomnil tudi drugih slovenskih, italijanskih, jugoslovanskih borcev za svobodo in borcev vsega sveta za iste cilje. Izrazil je željo, da bi tudi tisti narodi, ki se še vedno borijo za svobodo in pravice, dosegli svoj cilj in pomagali pri gradnji nove, boljše človeške družbe.

Nato je domači župnik g. Komac blagoslovil spominsko ploščo ter se v krajšem nagovoru spomnil obeh junakov in vseh drugih domačinov, ki so dali svoje življenje zato, da bi mi lahko bolj svobodno živeli, ter jih je zlasti priporočal mladini, naj jih posnema in naj ne pozabi ciljev, za katere so padli ti junaki, katerih se spominjamo.

Občinska uprava v Sovodnjah in odbor bivših borcev se najlepše zahvaljujeta vsem tistim, ki so se udeležili ali pomagali v pripravah in izvedbi proslav ob odkritju spominske plošče padlima partizanoma in pri sprejemu mladinske štafete. Pri tem velja zahvala še posebej Miri Sardočevi, Filibertu Benedetiču, pevskemu zboru, govorniku Ladiju Dorniku, bivšim soborcem članom VOS domačemu župniku Komacu in predstavnikom raznih organizacij.

V Sovodnjah za volitve vložena prva lista

Preteklo sredo je bila na županstvu v Sovodnjah predložena prva kandidatna lista za junijske občinske volitve. Gre za napredno listo občinske enotnosti, ki nosi št. 1 in na kateri je naslednjih 12 kandidatov:

Jožef Češčut, Ladislav Cijak in Ivan Cotič iz Sovodenj; Marcelo Devetak z Vrha; Vilko Fajt, Sovodnje; Franc Grilj, Vrh; Danilo Ožbot iz Rupe; Franc Peteani iz Sovodenj; Vid Primožič, Gabrje; Salomon Tomšič iz Rupe; Emil Visintin iz Sovodenj in Virgil Zotti s Peči.

Od včeraj 2. maja je mestno kopališče v Gorici v Ul Cadorna, zopet odprto. Občinska uprava je namreč kopališče dala v upravo nekemu zasebniku.

Kopališče je odprto občinstvu vsak delavnik od 8. do 13. in od 14.30 do 19. ure. Ob nedeljah in praznikih je odprto od 7.30 do 11. ure, ob ponedeljkih pa je ves dan zaprto.

Černigojeva razstava v torek v Novi Gorici

V torek 5. maja ob 19. uri bodo v Kromberškem gradu pri Novi Gorici otvorili razstavo olj in grafik znanega tržaškega slikarja Avgusta Černigoja.

PO GOSTOVANJU DRAME Z REKE

Jutri gostuje v Gorici pantomimsko gledališče iz Prage

S tem se zaključi letošnja sezona EMAC

Gostovanje italijanskega dramskega gledališča z Reke v gledališču Verdi v Gorici, ki je prikazalo dramo Petra Weissa v dveh dejanjih z naslovom «Kantata luzitanske lutke», je spričo aktualne teme, dobre režije goriškega režiserja Francesca Macedonia in izvrstne izvedbe od strani umetnikov poželo splošno odobravanje. Žal da je bila predstava precej slabo obiskana, kar je ugotovil ob svojem pozdravu gostom, ki so tokrat prvič nastopili v Gorici, Agati, predsednik EMAC, ki je za to navedel več vzrokov: splošno stavko, ki je zajela tudi časopisje ter zelo slabo vreme z nevihto na večer predstave. Vsekakor so tisti, ki so vkljub vsemu prišli na predstavo, z živahnim ploskanjem dali vse priznanje delu, izvajalcem in režiserju.

Jutri zvečer z začetkom ob 21. uri pa bo v okviru mednarodnega tedna v veliki dvorani UGG v Gorici še zadnja predstava EMAC v tej sezoni, «Črno gledališče» iz Prage bo predstavilo pantomimsko igro v dveh delih «Sejem rok» v režiji Jirija Srneca.

Razna obvestila

O lepotah Kamniških Alp bo v sredo 6. maja zvečer ob 20,30 predaval v klubu «Simon Gregorčič» v Gorici, Verdijev korzo 13 na pobudo SPD znani planinec prof. Mirko Kambič iz Ljubljane. Predavanje bo poživljeno s številnimi barvnimi diapozitivi. Prof. Kambič je imel v Gorici že več zanimivih predavanj.

Izleti

Izlet v Brda priredi SPD iz Gorice v četrtek 7. maja popoldne z avtobusom in z lastnimi sredstvi. Avtobus bo vozil preko Nove Gorice, Plav, Vrtojbe, Gonjač, Dobrovega do Medane. V Gonjačah pri spomeniku se bodo izletniki poklonili padlim za svobodo ob 25. obletnici osvoboditve. Vpisovanje in podrobnejša pojasnila pri odborniku A. Košuti v Gorici, Ul. Mameli.

DEŽURNI LEKARNI V GORICI

V Gorici je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna SORANZO, Korzo Verdi 57 — tel 28-79.

V TRŽIČU

V Tržiču je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna «S. NICOLO» dr. Olivetti — Ul 1. maggio 94 — tel 73328.

Kino

CORSO. 15.00: «Rosolino Paterno soldato», Nino Manfredi in M. Landau. Kinemaskope v barvah.
VERDI. 15.15: «Un uomo chiamato cavallo», R. Harris; ameriški kinemaskope v barvah.
MODERNISSIMO. 15.30: «Nel giorno del Signore», F. Franchi, Ciccio Ingrassia in Ira Fürstenberg. Kinemaskope v barvah.
VITTORIA. 15.00: «Ondata di calore», J. Seberg in L. Pistilli. Italijanski kinemaskope v barvah; mladini pod 14. letom vstop prepovedan.
CENTRALE. 15.00: «Le meravigliose avventure di Chu Min. Ameriška barvna slikanica.

Trst

AZZURRO. 14.00: «Sono Sartana il vostro becchino», J. Garko. Barvni film.
EXCELSIOR. 14.00: «Zabriskie point». Antonioni. Barvni film.
PRINCIPE. 14.00: «Scacco alla regina». Kinemaskope v barvah.
S. MICHELE. 14.00: «Ursus e la ragazza tartara» .Kinemaskope v barvah.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «Skrivnostni agent 007», jap. barvni — ob 16., 18. in 20. uri.
DESKLE: «Sto puški», amer. barvni — ob 17. in ob 20. uri.
ŠEMPAS: «Operacija leonitinska» franc. barvni — ob 16. in 20. uri.
SVOBODA (Šempeter): «Vse o ljubezni su in ljubezni», ital. barvni film — ob 16., 18. in 20. uri.
RENCE: «Skrivnostni agent 007», jap. barvni film — ob 16. in 20.
PRVAČINA: «Nezvesta zaročenka» ital. barvni film — ob 16. in 20.
KANAL: «Imenujejo me tujec» amer.-ital. barvni film — ob 18. in 20. uri.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam stali ob strani ob izgubi naše drage matere

Terezije Tomšič

roj. Nanut

se še enkrat najlepše zahvaljujemo. Posebna zahvala pogrebcem in darovalcem cvetja.

Družina Tomšič

Rupa, 3. maja 1970.

AVTOPROMET GORICA, Nova Gorica

TURISTIČNA AGENCIJA

obvešča cenjene stranke, da v svojih turističnih pisarnah posreduje rezervacije za letni dopust v poznanih turističnih središčih Jugoslavije.

Kje boste letovali: Makarska, Opatija, Dubrovnik, Poreč, Zadar, Kranjska gora, Trenta, Bohinj, Bled itd.?

Za informacije in rezervacije se obrnite na naslov:
AVTOPROMET GORICA, Nova Gorica
Turistična agencija — Tel. 21-443 22-911

PRIZNANO MEDNARODNO AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA — Ul. Duca d'Aosta 180 — Tel. 28-45 — GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

DANES V ŠTEVERJANU

Prosvetno društvo «BRIŠKI GRIČ» in ODBOR VINOGRADNIKOV

zaključujeta svoje prvomajske proslave na dvorišču gostilne «Dvor»

DANES, 3. MAJA

ob 10. uri otvoritev vinske razstave vinogradnikov iz Števerjana in z Oslavja —
ob 16. uri tekovanje v briškoli — prva nagrada živo tele —
od 18. ure bo igral ansambel «Unioni» iz Ljubljane s pevci: Marjano Deržaj, Andrejo Župančič in Bracom Korenom.

ZVEČER BO NA PLOŠČADI PLES

Deloval bo bife z domačimi klobasami, s čevapčiči in z briškim vinom.

Na razpolago so obširni parkirni prostori.

Slovenska šola od zatrtja do obnovitve

PLENITEV «PRVIH KORAKOV»

Poslanec Besednjak je v rimskem parlamentu napovedal, da bo po ukinitvi slovenskih šol postala vsaka slovenska družina slovenska šola. Kmalu sta začela dnevnik «Edinost» in tednik «Novice» izdajati prilogo za otroka, ki je potem povezana v celoto izšla kot abecednik «Prvi koraki». Knjiga je bila namenjena domači uporabi. Goriška Mohorjeva družba pa je izdala drobno knjižico «Kolački», ki je bila sestavljena za raven drugega razreda osnovne šole. Prve strani knjige so bile določene črkam, ki jih otroci v italijanski šoli niso spoznali: č, š in ž. Besedilo: «Šime naš je miš lovil, stopil je na šilo...» in slično z živahnimi Bambičevimi ilustracijami so gotovo pritegovala otroke, ki jim je bila domača beseda v šoli zabranjena.

Fašistična oblast seveda ni širjenje slovenskih učnih knjig opazovala križem rok. Naslednji ohranjeni dokument priča o tem. Dopis fašističnega tajnika v Temnici na Krasu, naslovljen 25. oktobra 1928 federalnemu fašističnemu tajniku v Gorico, sporoča (v prevodu), «da so našli na ozemlju te občine večje število knjig v slovenščini. Te knjige, ki so bile zaplenjene, so bile v štirih zavojih» (nato navaja imena oseb, katerim so bili zavoji namenjeni). Nato nadaljuje «V vsakem zavoju so bili po večini abecedniki za otroke in v vseh pismo, ki je naročalo, naj se te knjige razdelijo brezplačno vsem družinam, ki imajo otroke v šolah, da se bodo — kakor pravi pismo — mogli naši otroci sedaj, ko ni več slovenskih učiteljev, naučiti doma svojega jezika. — Obenem se Vas dovoljujemo obvestiti, da je v Lipi, kljub hitri zaplembi bilo razdeljenih približno 40 omenjenih abecednikov.»

Slovenski abecednik pa ni bil le plenjen in uničen, temveč je bil tudi povod za aretacijo, zapor in konfinacijo. V Tolminu so pri visokošolcu Slavku Tuti našli ob hišni preiskavi nekaj izvodov «Prvih korakov». Bil je aretiran in obsojen na dva meseca zapora. Sicer je bila obsodba kot protizakonita razveljavljena, vendar je Tuta romal za tri leta v konfinacijo.

Kdo bi si mislil, da more božično darilo koga privesti v zapor in v konfinacijo. To se je zgodilo v fašistični Italiji leta 1936. O božiču 1935 so naši mladinci organizirali široko izvedeno akcijo. V eni sami noči so v tržaški okolici, na Krasu in v Bregu razdelili otrokom božična darila. V zavojčku so bile med drugim — slovenske knjige. Fašistična policija je odkrila skupino 21 mladincev. Trije so bili obsojeni na 5 let, 18 pa na 3 leta konfinacije. Med njimi so bili tudi Roman Pahor, Vlado Turina, dr. Anton Sosič in drugi.

Šime naš je miš lovil...

Šime naš je miš lovil,
stopil je na šilo;
miš šušla je v jamico,
Šime joče milo.

Stran iz revije «Prvi koraki»

Koncert v počastitev 25. obletnice osvoboditve

Zbor «Vasilij Mirk» z dirigentom Oto, ko prejema cvetje na zaključku koncerta

Moški zbor «Vasilij Mirk» s Proseka-Kontovela je na predvečer 1. maja priredil v Kulturnem domu koncert v počastitev 25. obletnice osvoboditve. Dvorana je bila za to priložnost do kraja natrpana, kot že dolgo ne tako in razpoloženje je bilo praznično.

Prvi del svojega sporeda je zbor poklonil spominu partizanskih borcev. Po uvodni pozdravni pesmi je zapel najprej Juvančevo «Slovenska zemlja», nato pa Radovana Gobca «Jutro», Milana Apiha v Pahorjevi priredbi «Bilečanka» in Rada Simonitija «Podgorski mornarji», nato pa še tri skupno s 40-članskim mladinskim zborom s Proseka-Kontovela: Šivičevo «Svobodna Slovenija», «Počiva jezero v tihoti» v Otovi priredbi ter še Kozinovo «Naša vojska».

Zbor se je razpel in zadobil svojo značilno zlitost in glasovno barvitost šele s Simonitijevo «Podgorski mornarji», prav gotovo pa je občinstvo najbolj ogrelo skupno petje z mladinskim zborom. Vse te tri pesmi so bile lepo podane in če je prva «Svobodna Slovenija» bila pevsko najbolj dognana, je «Počiva jezero v tihoti» v Otovi priredbi bila polna miline, v Kozinovi «Naša vojska» pa je v lepi in smiselni preredbi za mladinski in odrasli zbor prišlo lepo do veljave odgovarjanje, ali bolje pojasnjevanje, odraslega zbora mladinskemu na njegova vprašanja, kdo so ti fantje, kdo ta dekleta, kakšna je ta mlada vojska?

V drugem delu je zbor z znatno večjo intonančno in glasovno čistostjo in ubranostjo zapel najprej dve iz Beneške Slovenije v Orlovi priredbi «O konjiča imam prav bistrega» in «Oj Božim», nato Borivoja Simiča «Fatiše kolo», rusko narodno v priredbi Sergeja Žarova «Pesem», Otovo «Sirota», Srebotnjakovo «Bori», kantato Ignacija Ote za moški zbor, solo in klavir «Moji zemlji» in še Gobčevo kantato za moški zbor, solista in klavir «Svobodna zemlja». Mislim, da je zbor dosegel najlepši učinek pri obeh beneških, pri kolu in zlasti v ruski «Pesmi» in «Borih», medtem ko je obema kantatama manjkalo nekoliko več pevskega zanosa.

Občinstvo je z navdušenjem ploskalo po vsaki pesmi, na kraju pa je moral zbor dodati še «Zdravico» in «Pesem 14. divizije».

Vezni tekst je podajal član SG Stane Starešinič, ki je na kraju tudi prebral številne brzojavke in pisma, katere je prejel zbor «Vasilij Mirk v priznanje za zvesto gojitev partizanske pesmi ter za njeno posredovanje mladim rodovom.

Po koncertu so se pevci in številni udeleženci koncerta zadržali na prijetnem družabnem srečanju v barskih prostorih Kulturnega doma.

j. k.

KOPRSKO KULTURNO PISMO

Bogata koncertna žetev v letošnji sezoni ob obali

Trinajst koncertov uglednih slovenskih in inozemskih ansamblov in solistov Zaključni koncert bo 13. t. m. z nastopom Tržaškega baročnega ansambla

O koncertnem življenju v Kopru je bilo do sedaj le malo napisanega, čeprav je sorazmerno dovolj živahno. Glavni njegov pobudnik je Društvo prijateljev glasbe, ki že osmo leto organizira stalne cikluse rednih koncertov in s svojimi pobudami razvija precej močno dejavnost. Posebno skrb posveča pri tem mladini. Vsak koncertant ali ansambel, ki obišče Koper, priredi namreč istega dne tudi poseben koncert za mlade poslušalce v popoldanskih urah. Ti koncerti, ki jih lahko obiščejo tudi najmlajši, so vedno s komentarji. To delo, ki ima brez dvoma velik estetsko-vzgojni pomen, opravlja z vso predanostjo in prizadevnostjo skladatelj, prof. Ivan Šček. Prisotnost nujne potrebe seznanjanja mladine z resno glasbo — po možnosti iz vseh ustvarjalnih obdobij in v najboljših interpretacijah — je bila v Društvu prijateljev glasbe že od samega začetka tako rekoč temeljna postavka. Saj sta ustanovitev društva narekovala dva poglavitna namena: poživiti in utrditi glasbeno in še posebej koncertno življenje in nuditi mladini vpogled v zakladnico glasbene ustvarjalnosti ter tako vzporedno z rastočim šolskim znanjem in duhovnim zorenjem plemenititi njen čustveni svet. Svoječasna mala anketa je pokazala, da so prav ti koncerti marsikateremu mladincu odkrili drugo plat medalje glede na pretežni poudarek zabavne glasbe, ki nas na splošno v svetu in tudi pri nas stalno obkroža v vsakem času in na vsakem koraku. Ni jih malo, v katerih so globlje vrednote našle odziva v močnejšem notranjem učinku ter jih osvojile; mnogi med njimi so postali stalni obiskovalci koncertov.

V tem duhu je Društvo prijateljev glasbe organiziralo v osmih sezonah okoli 140 koncertov, od tega skoro polovico posebej za mladino. V letošnji sezoni je bilo do sedaj v istem smotru prirejenih trinajst koncertov, vseh skupaj pa je predvidenih petnajst. Zadnja dva bosta namreč 13. maja t.l., ko bo nastopil Tržaški baročni ansambel pod umetniškim vodstvom Miloša Pahorja.

V oktobru lanskega leta je prvi v tekoči sezoni nastopil pianist Aci Bertoncelj z deli J. S. Bacha, Beethovna, Chopina, Massinena in Ramovša. Njegova prepričljiva igra je zapustila vtis krepke umetniške osebnosti, ki izžareva posebno moč na mlade poslušalce. Le-ti vedno s pristnim navdušenjem sprejemajo njegova izvajanja. Sploh se ta umetnik čedalje bolj vzpenja proti vrhu svoje vse bolj zaznavne oblikovalne dognanosti.

Na drugem koncertu je nastopil ansambel «Ars nova» iz Romunije z deli Enesca, Ravela, De Falle, Stravinskega, Taranuja in Ramovša pod vodstvom dirigenta Cornela Taranuja in v sodelovanju solistke, sopranistke Agnete Kriza. Če izvzamemo zadnjo, ansambel kot celota ni dosegel potrebne izvajalske usposobljenosti, ki bi zadostila solidni in preprič-ljivi oziroma dovolj verni interpretaciji del... eden izmed redkih svodrsljajev v zadnjem času.

Tretji koncert je izpolnil večer Pihalnega kvinteta RTV Ljubljana, ki ga sestavljajo odlični pihalci: Jože Pogačnik — flavta, Franjo Bregar — oboa, Alojz Zupan — klarinet, Jože Banič — fagot in naš virtuoz na rogu Jože Falout. Zvočna ubranost, skladna igra in živo muziciranje so odlike tega ansambla, ki je predvajal dela J. C. Bacha, Haydna, Danzija, Rossinija in Delamariča. Brez dvoma lahko prištevamo ta ansambel med najboljše te sestave.

Obiskal nas je tudi violinist Dejan Bravničar, ki je ob sodelovanju pianista Marijana Lipovška priredil večer sonat: Beethovnova «Pomladanska», Prokofjeva v D-duru op. 94 bis, Lipovškova iz leta 1941 in ob koncu še Bartokova Prva rapsodija za violino in klavir. Navdušeni poslušalci so izzvali še nekaj dodatkov.

Največ poslušalcev je privabil koncert Slovenskega okteta. Čeprav je bil popoldanski koncert dobro obiskan, je bila za večerni koncert dvorana glasbene šole, kjer so koncerti, skoro premajhna in prireditelji so morali odpreti še stranske prostore. To potrjuje dejstvo, da vokalna glasba, posebno še, če je izvedena na taki umetniški ravni, kakor jo v zadnjem času izkazuje ta pevski ansambel, še vedno zbuja največje zanimanje; v njej se najbolj izživlja tako naš pevec kakor poslušalec. Zaradi tega bi bilo potrebno več vokalnih koncertov, tudi zborovskih, seveda dobrih zborov. Žal, društvo do sedaj ni imelo dovolj sredstev in se je v zadnjih letih lahko opiralo v glavnem le na soliste in najmanjše skupine. Slovenski oktet je imel program razdeljen na štiri dele: v prvem so bila dela renesančnega obdobja G. G. Gastoldija, A. Scandellija in J. Gallusa; v drugem dela iz svetovne literature 19. stoletja — R. Schumanna in A. Dvořaka ter sodobna dela domačih avtorjev — J. Ravnika, U. Kreka in B. Papandopula; v tretjem slovenske narodne pesmi v priredbah G Deva, Z. Miheliča, D. Švare, Z. Svikaršića in Pavla Kernjaka; v zadnjem delu pa narodne drugih narodov v priredbah Jaroslava Křička, Maria Rijavca in Valensa Voduška. Poslušalci niso zapustili dvorane, dokler jim oktet ni dodal še skoro za četrtino odpetega koncerta.

Izredno je od lanskega leta napredoval v smislu zvočne zlitosti, precizne igre in poglobljenega vživljanja v jedro vsebinske danosti posameznih glasbenih del Klavirski trio, ki ga sestavljajo pianist Aci Bertoncelj, violinist Dejan Bravničar in violončelist Ciril Škerjanec — vsi trije eminentni solisti, ki so se po razmeroma kratkem in očitno trdem delu prikopali do skladnega ravnovesja, ki ga zahteva intimnost komornega ansambelskega muziciranja. Kljub izrednim rezultatom pa lahko ugotovimo, da niso izčrpane še vse možnosti in sposobnosti, da se oblikovalna moč tria še dvigne, za kar jamčijo vse tri krepke osebnosti. Na programu so bila dela Beethovna, Schumanna in Vladimira Lovca, s čigar izvrstno izvedeno Sonato da camera je poudaril pomen avtorjeve ustvarjalnosti ob njegovem 25-letnem skladateljskem jubileju.

Izredno doživetje je bil koncert Zagrebškega godalnega kvarteta, ki je to pot prvič nastopil v Kopru. Tudi ta je posvetil Vladimiru Lovcu njegovi Dve skladbi za godalni kvartet. Sicer pa smo o tem ansamblu, o njegovi izvrstni igri in njegovi poustvarjalni moči že poročali na tem mestu v posebnem poročilu.

Ob sodelovanju Glasbene mladine Slovenije je društvo kot svoj predzadnji koncert v tej sezoni priredilo nastop ansambla Consortium musicum iz Ljubljane. Na programu so bila dela I. Poša, Josepha Bodin de Boismortiera, G. F. Haendla, G. Tartinija, J. Benda in G. Ph. Telemanna. Ansambel se je resno posvetil delu, vendar je zapustil vtis še nezadostne vživetosti v skupni igri; za vernejše in prepričljivejše podajanje si bo moral priboriti oziroma pojačati zahtevnosti, ki smo jih kot odlike navedli pri prej omenjenih ansamblih. Glede na kvaliteto posameznikov bo nadaljnje delo gotovo pripeljalo do odgovarjajoče ravni, kakršno so dosegli naši najvidnejši ansambli.

Poleg teh koncertov, ki naj bi

Ivan Silič

(Nadaljevanje na 6. strani)

PO KNJIŽNEM TRGU ZA MLADINO

DVE KNJIGI SINJEGA GALEBA

Najteže je najti primerno knjigo za tisto občutljivo starost, ko otrok dorašča in je vsak dan manj otrok ter se že počuti skoraj odraslega, za okolico pa je komaj kaj več kot otrok. Literatura za odrasle mu je še pretežka, otroška pa odbijajoča. Zato si vzgojitelji prizadevajo, da bi za tista leta pripravili privlačne knjige, ki bi nekje na dnu skrivale tudi vzgojno noto, neko globljo moralo.

Takšnih knjig, ki bi imele oboje, privlačnost in vzgojnost v enaki meri, je malo. Pri Mladinski knjigi si prizadevajo, da bi to vrzel zapolnili, vendar imajo srečnejšo roko, ko izbirajo prevode in ko žele biti privlačni, manj srečno pa, kadar gre za vzgojnost in kadar pišejo zanje domači avtorji. Pred seboj imam dve knjižici iz zbirke Sinjega galeba z oznako: za starostno stopnjo od 12. do 15. leta:

Anton Ingolič: Deklica iz Chicaga

Leopold Suhadolčan: Rumena podmornica

(Namesto tistega 12. bi kazalo zapisati 13., kolikor poznam našo mladino in njen razvoj, torej za drugo nižjo gimnazijo in dalje.) Za prvo gimnazijo je vseeno malo preodraslo, da bi bilo všeč in da bi razumeli, kaj jim hočeta pisca povedati.

Zunanja oblika je prikupna, celotno zbirko je založba tudi na zunaj modernizirala, naslovna stran ima barvno umetniško ilustracijo, znotraj pa je nekaj črno belih risb. Tisk je pregleden, cena nizka, zgodbi sta dovolj napeti in življenjski in kar verjetni. Jezik in slog nista sicer visoko umetniška, vendar sta v mejah diskretnega realizma. Poudarek je pri obeh avtorjih na zgodbi, kateri Suhadolčan doda tudi nekaj psihološke analize mladostnikov in odraslih, Ingolič pa opusti tudi tisto. *Suhadolčan* opisuje upor mladih proti lažni morali starejših in zgodbo zasuče tako, da je naša simpatija na strani mladih. Mladini obenem nakaže, v čem ima prav in v čem se utegne motiti. Nič ne bo škodilo, če bo doraščajoč mlad človek spoznal tudi to plat življenja in to vrsto svojih vrstnikov.

Ingolič pa v svoji knjižici pošlje na počitnice na Dolenjsko mlado deklico iz Chicaga. Ta se uči pri sorodnikih slovenščine(!), še bolj marljivo pa sama uči mladega sorodnika angleščine(!!). To utegne nekoliko nerazpoložiti primorskega Slovenca, ki bo čutil v pisatelju pomanjkanje narodne samozavesti. V ostalem pa se vse vrti okoli zaljubljenosti med nekim vihravim razvajenim fantom in deklico iz Amerike ter med nežnim nagnjenjem domačega sina do nje. Če pridamo tem osebam še dečka in babico iz Amerike in nekoliko žalosten konec, imamo pred seboj Ingoličevo knjigo, kakršna je: prijetno se bere in pouči dekleta, kako naj se ne dajo zavesti lepim besedam, temveč da je več vredno nežno nagnjenje, ki ne pozna velikih besed. Za lahko in zabavno berilo obe knjigi priporočamo.

Z.

revije

GALEB št. 6

Marčni «Galeb» je pester in bogat kot vse prejšnje številke. Velikonočnemu času sta posvečeni dve pesmici na prvi strani: Slavka Štineta «Velikonočni zvon zvoni» in koroškega pesnika Valentina Polanška «Velikonočni zajček» z ilustracijama Klavdija Palčiča in Roberta Hlavatyja. Povest «Jok in smeh v temanjih» se nadaljuje s poglavjem «Filipova dobrohotnost». Sledijo pesmice Črtomira Šinkovca «Nagajivka», Frana Roša «Pridi, pomlad» in Mete Rainer «April» z ilustracijami Bina Roglja, Boža Kosa in Leona Koporca. Lojze Abram predstavlja mladim bralcem pesnico Marijo Miljot in pesnika Marka Kravosa. Nadaljuje se Kosova slikanica «Avgustin in njegova svetilka». Ivan Matičič piše o «Hišnem čuvaju» (ilust. K. Palčič), Gustav Strniša ima pesmico «Zlata ptička» (ilust. R. Hlavaty). V rubriki «Na i krilati prijatelji» piše Vlado Firm o brinovki, Ludovika Kalan objavlja pesmico «Alenkina želja», Danilo Gorišek pa pesmico «Prvi april». Nadaljuje se spis «Naš ljubi Perun», Valentin Polanšek pa objavlja še pesmico «Juhe vigred bo že» z ilustracijo K. Palčiča. Med «zanimivostmi» piše Primož Možina o vidri, Bojan Pavletič pa o zimskih športnih igrah. Številni so tudi tokrat prispevki šolskih otrok s kratkimi zapiski.

PREGLED KULTURNIH DEJAVNOSTI V SLOVENIJI

Strm količinski vzpon poklicnih dramskih gledališč po drugi vojni

Po podatkih za leto 1968 je 1.212 predstav poklicnih gledališč obiskalo 480.000 gledalcev

V Sloveniji pripravljajo novo zakonsko ureditev samoupravnih kulturnih skupnosti. Osnutek za ta nov zakon je že v javni razpravi. Da pa bi bilo razpravljanje o njem čim bolj vsestransko, izčrpno in poglobljeno in odločanje o stališčih čim bolj pretehtano, so sodelavci sektorja za kulturo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS ter republiškega odbora sindikata družbenih dejavnosti ob sodelovanju upravnih odborov republiških skladov s področja kulture že v lanskem septembru zbrali dokumentarno gradivo o razvoju kulturnih dejavnosti v zadnjih letih ter o sedanjem stanju v posameznih kulturnih dejavnostih.

Iz tega gradiva bomo v našem listu povzeli v nekaj nadaljevanjih posamezna poglavja, ki se nanašajo na področja književnosti, glasbene, likovne, gledališke in filmske umetnosti, knjižničarstva, muzealstva, arhivarstva kulturnih spomenikov itd. Uverjeni smo, da bomo naredili s tem uslugo našim čitateljem, ki so gotovo premalo obveščeni o tem, kakšen razmah je doživelo kulturno življenje v Sloveniji po osvoboditvi pa tudi o tem, kakšne so današnje težave in problemi tega področja.

Prvo poglavje se nanaša na gledališče.

O razvoju poklicne gledališke dejavnosti v Sloveniji kažejo statistični podatki naslednjo podobo:

	1939	1949	1959	1968	1969 (NG) +1=5
Število poklicnih gledališč	2	8	4	4	
Število sedežev	1602	4.419	2.687	2.506	
Število predstav	656	1.200	1.292	1.212	
Število obiskovalcev (v 000)	220	575	526	480	
Prebivalcev na 1 sedež	773	326	584	674	

Uroš Vagaja: Krokí z vaje za predstavo SG igre «Tolovi» v Kulturnem domu

Poklicna dramska gledališča so po drugi vojni doživela strm količinski vzpon, saj je bilo poleg slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Mariboru ustanovljeno še mestno gledališče v Ljubljani, gledališča v Celju, Kranju, Kopru in Ptuju ter slovensko gledališče v Trstu. Prepričanje, da tolikerih gledališč v Sloveniji ne potrebujemo in ne zmoremo, je pripeljalo v letu 1858 do ukinitve gledališč v Kranju, Kopru in Ptuju. Poleg stalnih dramskih gledališč so najmočneje med leti 1957 in 1964, delovale občasne gledališke skupine (Eksperimentalno gledališče, Oder 57, gledališče ad hoc), zatem pa so spričo mnogih težav druga za drugo zamrla.

V Sloveniji delujeta tudi *dve operni gledališči*, ljubljansko in mariborsko. Podatki zadnjih let kažejo, da svoje dejavnosti ne bogatita, saj se omejujeta poprečno na štiri operne premiere letno ter ljubljanska na dve in mariborska na eno baletno premiero. Poglavitni oviri pri izpoljevanju umetniškega programa sta v obeh operah nepopolno zaseden orkester in baletni ansambel

Mladinsko gledališče v Ljubljani še ni doživelo tistega razmaha, ki bi ga spričo potreb v gledališki vzgoji otrok in mladine moralo; zato se ni uresničila zamisel, da bi bile predstave tega gledališča dosegljive otrokom po vsej Sloveniji in tako nadomestile otrokom namenjene predstave dramskih gledališč, ki jih le-ta opuščajo.

Mestno lutkovno gledališče v Ljubljani je edina poklicna ustanova te vrste v Sloveniji in je, zlasti pred letom 1960, doseglo izjemen kakovostni in kvantitetni razmah (število predstav in obiskovalcev v Ljubljani; število predstav in obiskovalcev po Sloveniji).

Amatersko gledališko delo, ki je po vojni sila zaživelo, je po letu 1960 v upadanju; neprekinjeno delajo še skupine, ki so nasledila ukinjena poklicna gledališča, oziroma tiste, ki so v teku let pridobile nekaj strokovno podkovanih delavcev (*Kranj, Ptuj, Šentjakobsko* gledališče v Ljubljani, *Jesenice* in *Nova Gorica*).

Od petih poklicnih gledališč v Sloveniji razpolaga le eno s poslopji, ki sta bili zgrajeni nalašč za gledališke predstave (dramsko in operno poslopje SNG v Ljubljani), nobeno pa ni primerno za sodobne dramske, še manj pa za operne in baletne predstave.

Obstoječo mrežo poklicnih gledališč v Sloveniji bi morali ohraniti in učvrstiti. Vrzeli v gledališkem življenju obmorskega območja lahko zapolnijo gostovanja slovenskega gledališča iz Trsta in gostovanja ljubljanskih gledališč, v krajih po severni Sloveniji pa intenzivnejša gostovanja mariborske Drame. Dejavnost in uspešnost opernih hiš v Ljubljani in Mariboru zavirajo predvsem neizpopolnjeni orkestri. Polno zasedeni ansambli bi ljubljanski operi omogočili izvedbo širšega umetniškega programa kot tudi snemanja operne glasbe za potrebe RTV Ljubljana. Okrepljen operni orkester v Mariboru je osnova za sanacijo mariborske operne hiše, hkrati pa tudi za celotno tamkajšnje glasbeno življenje, ker bi isti orkester mogel pokriti na tem območju Slovenije potrebe po simfonični reprodukciji.

Mladinsko in lutkovno gledališče v Ljubljani bi morali razviti v tolikšni meri, da bi lahko zadovoljevali potrebe po vsej Sloveniji.

Ob drugem zvezku Samospevov skladatelja Ivana Grbca

Ko mu je beli angel zaprl veke in smo ga spustili v škedenjsko zemljo, je bil ves živ pred nami. Živ s svojim večdesetletnim delom učitelja, ki še živi v srcu in v delih učencev, živ s svojim kristalnim in neizprosnim likom, živ predvsem s svojim skladateljskim opusom. Naša dolžnost je zdaj, da njegovo skladateljsko delo zberemo in izdamo; da bo ta dragocena ostalina dostopna vsakomur, ki se bo hotel z njo obogatiti. In da bo vedno izpričala predanost resnici, lepoti in dobroti tržaškega skladatelja Ivana Grbca.«

Tako je zaključil svoj zapis v spomin leta 1966 preminulega škedenjskega skladatelja Ivana Grbca njegov nekdanji učenec, znani tržaški skladatelj Pavle Merku. In skladatelj Merku ni ostal le pri besedah — že leta 1968 smo imeli v rokah I. zvezek samospevov Ivana Grbca, sedaj pa je pred nami tudi «II. zvezek samospevov za visoki glas in klavir» škedenjskega skladatelja. Na naslovni strani čitamo, da je redakcija tudi tega zvezka bila v rokah Pavleta Merkuja in da je za izdajo obeh zvezkov poskrbelo Društvo slovenskih skladateljev v Ljubljani.

Medtem ko zavzema prvi zvezek samo samospeve na besedilo Otona Župančiča, je v tem zvezku redaktor zbral samospeve na besedila raznih slovenskih pesnikov; v redakcijskem poročilu, ki stoji kot uvod k samospevom, beremo, da je besedilo treh samospevov po pesmih Dragotina Ketteja, dveh po stihih Cvetka Golarja, štirih po tekstih Fedje Dmitrijeva (psevdonim Antona Batagelja), ter po en samospev na stihe Stana Kosovela in Alojzija Merharja. Glede kriterijev, ki jih je redaktor Merku uporabil pri zbiranju in sestavljanju Grbčevih samospevov, se skladatelj sklicuje na I. zvezek samospevov, v katerem je nadrobno objavil, kako je sploh ravnal s skladateljevo zapuščino, v kateri je bilo rokopisov za samospeve zelo veliko število. V dva zvezka je Merku zbral vse samospeve za visoki glas in klavir, ki so se mu zdeli vredni, predvsem zaradi dognanosti in neposrednosti, da jih slovenska javnost vsaj pol stoletja po njih nastanku mora spoznati. Grbec je rad hranil osnutke svojih samospevov, v katere pa je pozneje, tudi po mnogih letih, vnašal korekture ali celo bistvene spremembe. Zato redaktor v opombah ob koncu zvezka podrobno obravnava vsak samospev, ter nam pojasni vsako spremembo, ki jo je pri kakem izmed objavljenih samospevov vnesel in razloži tudi vzrok za to; tako zvemo, če se je držal popolnoma Grbčevega prvotnega čistopisa, ali pa če je upošteval kasnejše skladateljeve korekture, ali pa če si je dovolil tu in tam kako lastno korekturo, ki pa je vedno v skladu z Grbčevim slogom.

II. zvezek obsega sledeče samospeve: Idila, Gazela, Na poljani, Zapuščeni, Južni cvetovi, Tožba devojke, Čakal sem te, Fantovska pesem, Vstajenje, Že plapolajo in Dekliška narodna. Poleg teh pa nam Merku omeni in poda tudi naslove ostalih Grbčevih rokopisov, ki jih mimo 22 že objavljenih, obsega še ostali opus skladateljevih samospevov.

Iz opomb zvemo tudi za nekatere, lahko rečemo že zgodovinske podatke o nastanku posameznih samospevov, kakor tudi o javnih

Danijela Nedoh

(Nadaljevanje na 6. strani)

PREJELI SMO

SODOBNOST, št. 4. Izdaja Državna založba Slovenije, ustanovitelj Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

DIALOGI, št. 5 - 1970. Mesečnik za vprašanja kulturnega in javnega življenja. Izdaja Zveza kulturnih delavcev v Mariboru, Zalaga založba Obzorja.

HOROSKOP

Veljaven od 3. do 9. maja 1970

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Imeli boste težave pri izvedbi nekega načrta, ki se bo izkazal za pametno potezo. Ko boste iskali prijatelja, da bi mu zaupali svoje težave, bodite zelo previdni pri izbiranju prave osebe. Prijetno srečanje s prijateljem vas bo razvedrilo in vam dalo novega elana.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Večkrat ni primerno, da svojim najbližjim kažete strog obraz, ker ne boste s tem dosegli, kar pričakujete. V družini bodite bolj razumevni in ne ustvarjajte nepotrebne živčnosti. Pri pogodbi, ki ste jo začeli, uberite drugo pot. Pazite se pred prehladom.

DVOJČKA (od 21. 5. do 21. 6.) Ker imate veliko možnosti, da boste sklenili novo prijateljstvo, zaman zasledujete že preživelo ljubezen. Včasih je bolje pozabiti. Precej razgiban teden, posebno na delovnem področju. Ne bodite prenagljeni v odločanju in se izogibajte živčnosti.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Bliža se vam ugodna prilika, v kateri boste pokazali svoje sposobnosti. Ugodno boste izpeljali zamisel, kateri so drugi oporekali. Pri delu vam bodo najbolj pomagali nasveti delovnih tovarišev. Čaka vas teden poln zadoščenja. Tudi v ljubezenskih zadevah.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Znanec se bo trudil, da bi vam svetoval, kako naj se vedete v čustvenih zadevah. Ne nasedajte takim nasvetom, ki bi vam mogli škoditi. Polni boste idej, ki pa bodo težko uresničljive. Ne bodite preveč sanjavi. Spremenili boste že začet načrt, pri čemer boste samo pridobili.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Zavedajte se svojih zmogljivosti in ne skušajte presegati svojih moči. Potreben vam je počitek in predvsem sprememba okolja. Ne postanite živčni, če ne gre vse tako, kot ste si zamislili. Proti koncu tedna si boste želeli družbe, ki ste je bili navajeni. Prijeten izlet.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) V družbi bodite previdni in pazite na svoje besede, da se ne boste zamerili komu, ki bi vam mogel škoditi. Ko govorite o delu, proučite podrobnosti in ne nasedajte vsakemu mnenju. V osebnih zadevah se ne bo vse izteklo tako kot mislite. Vesela novica.

ŠKORPIJON (od 23. 10. do 21. 11.) Čaka vas mnogo neprijetnosti, za katere pa sami veste, da jih je treba opraviti. Ne bodite preveč občutljivi in se potrudite, da ne pokvarite navdušenja vesele družbe. Pri svojih poslih bodite natančni in ne puščajte dela na pol. Neprijetno srečanje.

STRELEC (od 22. 11. do 20. 12.) Sreča, ki vam je bila doslej naklonjena, bi se mogla spremeniti, zato bodite pripravljeni na vsako situacijo. Ne zahtevajte preveč od vaših sodelavcev. Ne bodite preveč široki v razdajanju, ker bi vam to škodovalo. Čas je ugoden, da začnete novo dejavnost.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Postanite bolj stvarni, da vas ne bodo neuspehi preveč potrli. Neprijetnosti bodo minile. Kdor ima večjo odgovornost, naj ne zanemarja svojega posla. Večer v veseli družbi vam bo popestril teden in prinesel novih idej za nadaljnje delo. Pismo.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Tudi za tiste, ki niso v cvetu mladosti, se napovedujejo prijetna srečanja, ki bi mogla prerasti v čustveno vez. Na delu boste imeli veliko zadoščenja, kar vam bo dalo novega navdiha. Ne bodite preveč brezskrbni glede svojega zdravja, da se ne boste pozneje tega kesali.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ker vam okoliščine nalagajo novih dolžnosti, ne bodite preveč razsipni z denarjem, ker bi se vam moglo to maščevati. Na probleme, ki jih imate na delovnem področju, boste pozabili, ker se vam bo ponudila nova prilika. Ne zanemarjajte prijateljev, ki so vam pri srcu.

Lepa Liz gre počasi v zaton. Vsa njena lepota ne zaleže. Prav tako ne zaležejo njene sicer vse hvale vredne krvodajalske akcije. Leta tečejo in o njeni lepoti se vedno manj govori.

Jug. filmi za letošnje festivale

BEOGRAD, 2. — Jugoslovanski filmski izvedenci so pred dnevi začeli izbirati filme, ki naj bi na raznih mednarodnih festivalih zastopali Jugoslavijo. Letos so namreč prvič izdali spored filmskih festivalov, na katerih bo sodelovala tudi Jugoslavija. Teh festivalov bo približno 30, po besedah ravnatelja jug. filmskega odbora za festivale, pa imajo na razpolago le 10 filmov, od katerih so kvečjemu trije primerni za mednarodni festival.

Doslej so se izvedenci odločili za dva filma, ki naj bi šla na festival v Cannes in sicer «Cross Country» Puriše Djordjevića in «Pozdravi Marijo» M. Klopčiča.

Filmi, ki jih šele snemajo, bodo lahko nastopili šele jeseni na berlinskem festivalu, v Londonu in v San Franciscu. Jugoslavija torej ne bo mogla s svojimi filmi na poletne festivale, ki so po mnenju nekaterih najpomembnejši.

Južni tečaj je bil nekoč v Sahari

NEW YORK, 2. — Avstralski znanstvenik Rhodes Fairbridge, ki je profesor geologije na kolumbijski univerzi, je v referatu za ameriško geofizikalno društvo izjavil, da je južni tečaj izpred 450 milijonov let sedaj v saharski puščavi. Nekoč je bila namreč Sahara, kjer dosega sedaj temperatura 58.3 stopinje Celzija, pokrita z ledom. Zaradi drsenja zemeljske skorje pa se je nekdanji južni tečaj premaknil v kraj, kjer je sedaj Sahara, sedanji južni tečaj pa je bil tedaj blizu ekvatorja. Do tega prepričanja je znanstvenik prišel zaradi odkritja poti, ki naj bi jo pri drsenju zemeljske skorje napravili ledeniki in zaradi odkritja okamenin in koralskih ostankov v Antarktiki.

Te ugotovitve docela soglašajo s teorijo premikanja celin, ki so jo že mnogi znanstveniki sprejeli.

ALBERT KLUN

Brezpogojna kapitulacija Nemcev 7. maja 1945 v Ilirski Bistrici

II.

V smeri od Kočevja do Ljubljane je operiral 7. korpus, v smeri od Postojne do Ljubljane pa 29. hercegovska divizija.

Na južnem krilu je bilo ukazano 9. diviziji, naj se z otoka Cresa izkrca na istrski obali med Lovranom in Moščeniško Drago ter osvoji pobočje Učke, v nadaljnjem prodiranju proti Trstu pa naj ji zavaruje Kvarnerski odred bok na liniji Pazin — Pula.

Tudi 3. prekomorska brigada 26. divizije naj bi se čimprej prebijala proti Trstu. Štab 4. armade se je namreč zavedal, da sestavljajo to enoto sami Primorci in Istrani, ki se bodo še bolj zagrizeno borili s sovražnikom, ko bodo na trdnih tleh svoje ožje domovine. Podobno nalogo je dobila tudi 43. divizija, ki je s svojo akcijo tudi uspela, medtem ko so dogodki naslednjih dni 3. prekomorski preprečili preboj...

Ko je bilo tako sklenjeno pa 20. divizija še ni prispela v okoliš Prezida, 9. divizija še ni pripravila vseh plovnih objektov za desant. Zato je štab 4. armade sklenil, da nadaljuje napade na odseku Klane z namenom, da prebije fronto v smeri Klana - Lipa - Šapjane - Podgrad - Herpelje, čeprav se je sovražnik žilavo upiral.

Dne 23. aprila so enote izvršile priprave za izpolnitev prejetih nalog. 20. divizija je z 10. brigado dosegla Mašun, a ni naletela na kak večji odpor. Medtem je bil sovražnik na sredini fronte zelo aktiven. Že zgodaj zjutraj je prisilil 1. brigado 43. divizije k umiku. Pozneje je brigadi uspelo potisniti sovražnika severno od Volarij, nato pa je divizija potegnila svoje enote s fronte, da bi jih napotila v Istro, kamor so prispele ponoči 23. in 24. aprila. V Istri je že operirala njena 3. brigada.

13. divizija se je pomaknila v desno ter zasedla z 2. brigado izhodiščne položaje do Trstenika, s 1. brigado položaje od Železnih vrat do Štulca, medtem ko je 3. brigada počakala na zamenjavo z enotami 26. divizije. Sovražnik je zgodaj zjutraj napadel in se je brigada uporno branila do popoldneva, ko jo je zamenjala 3. prekomorska brigada. 13. divizija se je nato umaknila na prostor v okolici Štulca.

Enote 19. divizije so napredovale v smereh južno od Klane. Njeni prednji oddelki so prišli v stik s sovražnikom ob izviru Rečine in južno od vasi Draga ter postavili zvezo s 1. brigado 26. divizije.

Enote 26. divizije so dosegle linijo Bošarina - Dvori - Škrljevo. Tako je 26. divizija izvršila vse priprave za napad na Klano. Ta napad bi se moral začeti 24. aprila ob šestih zjutraj.

Ob tem času je sovražnik pripeljal na ta del fronte svojo svežo 188. divizijo (približno 15.000 mož) z nalogo, da 23. aprila napade naše enote, prebije fronto vzhodno od Klane in obkoli našo vojsko na Rečini. Ker priprave še niso bile dokončane, je sovražnik odložil napad na prihodnji dan, vendar je 24. aprila prišlo pri Klani do boja v srečanju in hude borbe so trajale vse do 30. aprila.

24. aprila ob šestih zjutraj je začela napadati 26. divizija s 3. prekomorsko brigado ter 1. dalmatinsko proletarsko brigado, ki sta bili okrepljeni z dvema tankovskima bataljonoma ter z dvema divizionoma artilerije.

Do poldneva so pritisnile sovražnika na linijo Pliš - Drnovo - Klana. Okoli enajstih je začela napadati tudi 13. divizija. Medtem je tudi sovražnik napadel na vsej fronti s težiščem napada proti naši 26. diviziji. Po hudih bojih mu je uspelo potisniti 26. divizijo na izhodiščne položaje. Tudi 13. divizija se je morala umakniti. Borbe so trajale z nespremenjeno silovitostjo do mraka. 26. divizija ni zavzela Klane, propadel pa je tudi sovražnikov poskus, da izvrši preboj. Tega dne je sovražnik napadel tudi na odseku srednjega toka Rečine ter mu je uspelo potisniti naše enote čez Rečino, vendar ga je naša 14. brigada zadržala in ga ponovno odgnala naprej.

Dne 25. aprila je nemška vrhovna komanda podredila 97. armadni korpus skupini armad «E». Istega dne je komandant grupe «E» ukazal 97. armadnemu korpusu, da pusti manjše enote v Pulju, vse ostalo pa da naj pritegne k Reki in jo brezpogojno drži v svojih rokah. Dne 26. aprila je 188. nemška divizija potisnila enote 3. prekomorske brigade s Plesišča in 12. brigado s Suhega in Širokega rta. Ker je sovražnik ob poskusu preboja naše fronte pretrpel velike izgube, je štab 4. armade odločil, da se 27. aprila izvrši splošen napad na fronti in z boka nemškega korpusa, nato pa naj bi krilne skupine krenile proti Trstu. 13. in 26. divizija nista imeli pomembnejših uspehov, razen da je 3. brigadi 13. divizije uspelo zavzeti Petkovac ter postaviti zvezo z 20. divizijo, 3. prekomorska brigada pa je ponovno osvojila Plesišče.

19. divizija je po močnem artilerijskem ognju petih divizionistov v zelo ogorčenih bojih proti 237. nemški diviziji in 903. polku 188. nemške divizije prekoračila Rečino ter osvojila močno utrjeni Luban. Na levem krilu je 9. divizija po ogorčenih bojih z nemškimi enotami, ki so bile na maršu iz Pulja za Reko, uničila sovražnika v vasi Vaprinec. Ob istem času (25. do 28. aprila), dokler so na celi fronti od Snežnika do morja trajale izrodno ostre in hude borbe, so se začeli 25. aprila predstavniki nemškega vrhovnega komandanta jugozapada, generala Vietighoffa pogajati z Angloameričani v Caserti in 29. aprila so podpisali brezpogojno kapitulacijo, ki naj bi dobila veljavo 2. maja opoldne.

V takih razmerah, ko so zavezniške sile v severni Italiji, skoraj brez odpora podile sovražnika, je vrhovni komandant JA 27. aprila ukazal štabu 4. armade med drugim, da južna skupina (9., 19. in 26. divizija) napade Reko, če pa bi se sovražnik močno upiral in bi se boj zavlekel, potem pa naj energično prodira v splošni smeri Klana - Trst, za blokado Reke pa naj pusti eno divizijo, ki naj varuje blok te skupine.

28. aprila je imela 26. divizija samo manjše borbe za popravo izhodiščnih položajev. 19. diviziji pa kljub močnemu artilerijskemu ognju ni uspelo zavzeti nekaj zelo pomembnih položajev. 20. divizija pa je prebila glavni obrambni pas na liniji Postojna-Pivka-Ilirska Bistrica ter sestavila hitro motorizirano skupino in takoj krenila proti Trstu. Tega dne je bila Ilirska Bistrica prvič osvobojena.

Nemškemu 97. armadnemu korpusu je ostala za umik samo še komunikacija Šapjane-Podgrad; to da nemški komandant jugozahoda je vztrajal pri svojem povelju, da naj drži 97. korpus Reko in v primeru potrebe uredi krožno obrambo, ker bi sicer razbremenitev naših divizij na reški fronti po njegovem mnenju spravila v nevarnost nemške enote na Hrvaškem. Osnova taki odločitvi je bila predpostavka, da bo mogel, če bo potrebno, 34. armadni korpus, ki je okoli 25. aprila prispel v Ljubljano, deblokirati 97. nemški korpus s 7. SS divizijo, ki se mu je morala podrediti poleg drugih manjših skupin; medtem pa je bila 7. SS divizija poslana 91. armadnemu korpusu v Karlovac, 97. nemški korpus pa je bil prepuščen svoji usodi.

Komandant 97. nemškega korpusa je bil prisiljen brezpogojno braniti Reko in se je lotil krožnega urejevanja obrambe. Svoje enote je dal razmestiti takole: od izvira Rečine na Sušaku do vasi Kukuljari — 237. divizija; na liniji Kukuljari - Pleševica - Lipa - Oštri vrh — 188. gorska divizija z dvema bataljonoma borbene skupine «Rajndl» — vse, kar je ostalo od 392. divizije, ki sta jo uničili pri Senju naši 19. in 26. divizija; od Ostrega vrha do Voloske skupina «Rajndl», zbrana iz zalednih enot ter 449. lovskega bataljona, 903. rekrutnega bataljona in nekoliko drugih enot; od Voloske do izliva Rečine pa borbena skupina «Fiume», ki je bila sestavljena iz 705. in 1209. stražarskega bataljona, 237. dopolnilnega bataljona, mornariškega bataljona «Fiume», ostankov bataljona obalnih lovcev, ki so bili razbiti že na otoku Hvaru, in nekoliko policijskih in alarmnih enot.

Dne 29. aprila se je pričelo obkoljevanje 97. armadnega korpusa. Tega dne je štab 4. armade naložil enotam v reški skupini naslednje: 13. divizija naj podaljša fronto proti zahodu čez Ilirsko Bistrico do Podgrada, 26. divizija naj prevzame tudi odsek od Železnih vrat do Čabarske Police, 19. divizija naj nadaljuje z napadi ob Rečini, 9. divizija naj še nadalje napada v smeri Kastva, 11. brigada 26. divizije pa naj bo v rajonu Ilirske Bistrice.

Ker je 13. divizija imela preširoko fronto ter je bila možnost, da se 97. nemški korpus prebije proti Trstu ali Pivki, je še istega dne štab 4. armade dopolnil svoje prvo povelje tako, da 19. divizija s 1. brigado 26. divizije poboljša svojo fronto do Suhega, 13. divizija pa prevzame odsek od Suhega do vasi Rupci, 26. divizija pa se z dvema brigadama (12. in 3. prekomorsko) premesti na prostor Ilirska Bistrica in od tam dalje v smeri Šapjane-Rupa. Istega dne zjutraj je bila poslana za okrepitev hitre motorizirane skupine še 11. dalmatinska brigada ter 3. gorski divizion in 3. tankovski bataljon.

(Nadaljevanje sledi)

Bogata koncertna žetev

(Nadaljevanje s 5. strani)

predstavljali vrhunske izvedbe, je društvo priredilo nastop, predvsem za mladino, dveh mladih pianistk iz Milana: Angela Bonfanti in Manuela Molteni sta štiriročno izvajali dela Mozarta, Debussyja, Schuberta in Brahmsa. Nadalje je društvo pomagalo pri organizaciji koncerta znanega Tria «Ars nova» iz Trsta, ki ga je na gostovanje povabila Italijanska kulturna unija. Koncert, ki je bil na visoki umetniški stopnji, je izvabil povabilo vodstva društva, da ta ansambel vnese v prihodnji sezoni med svoje redne glasbene večere.

Omeniti moramo še vokalne koncerte, ki so bili v gledališki dvorani; nastop moškega zbora «El scarpon del Piave», ki je predvajal prirejene italijanske ljudske in druge pesmi, prav tako nastop mešanega akademskega pevskega zbora «Tone Tomšič» pod vodstvom Marka Muniha, pa Invalidski partizanski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca s programom partizanskih, umetnih in narodnih pesmi. Ta je pravzaprav v enem dnevu — v počastitev praznika žena — trikrat nastopil: v Kopru, Izoli in Piranu. Ob tej priložnosti je tudi Center za glasbeno vzgojo v Kopru priredil tri javne nastope: v Kopru, Piranu in Izoli so nastopili gojenci glasbenih šol. Taki nastopi so toliko važni, ker nam obenem nudijo vpogled v delo, napredek in uspehe posameznih glasbenih zavodov in pa uspehe v usmerjevanju gojencev na področja posameznih instrumentov, posebno tistih, ki so prevenstvene važnosti za nadaljnji razvoj glasbenega življenja, gledano s stališča potreb celotne slovenske glasbene dejavnosti. Tudi revija glasbenih šol iz vse Primorske in Trsta, ki je bila posvečena 200-letnici smrti G. Tartinija in ki je bila v Piranu, je v tem pogledu nudila razveseljivo dejstvo, da so vse glasbene šole, ki so bile prisotne po svojih možnostih napredovale, pokazale so tudi na nekaj talentov.

Zabeležiti moramo še osrednje glasbene prireditve, ki so bile v zadnjih dnevih v spomin ob 200-letnici smrti velikega Giuseppa Tartinija. Pomemben je bil referat prof. in skladatelja Viktora Ukmarja, ki je umetnika v kratkih in markantnih potezah nazorno postavil v njegov čas in živo orisal njegovo življenje, njegovo delo ter pomen ustvarjalnosti kakor tudi študija in izsledkov v tehniki violinske igre in njenih možnosti za nadaljnji razvoj. To je bilo na otvoritvi dokaj dobro prirejene razstave, ki je ilustrirala Tartinijevo delo. Ob tej priložnosti je nastopil mladinski orkester glasbene šole iz Kopra. Sledili so koncerti: 17. aprila, ko sta nastopila nopoldne Consortium musicum, zvečer pa ansambel «Schola labacensis»; 18. aprila je bil že omenjeni nastop gojencev glasbenih šol iz Primorske in 24. aprila koncert orkestra Glasbene matice iz Trsta. Posebno moramo poudariti visok umetniški izvajalni nivo ansambla «Schola labacensis», pri katerem smo bili deležni izredno toplega, intimnega muziciranja. Tudi program, ki je obsegal dela iz obdobij od 13. do začetka 16. stoletja, je bil zanimiv.

Tako smo nanizali vrsto najpomembnejših glasbenih prireditev, ki so bile do tega časa v letošnji sezoni, da posebej ne poudarimo pomena I. letošnje revije pevskih zborov v Kopru, ki je privabila v dvorano celo prave vilne poslušalce.

Ob drugem zvezku

(Nadaljevanje s 5. strani)

izvedbe teh, takoj po njih nastopu. Največ samospevov je dobilo javni krst v izvedbi tržaške pevske pianistke Slavice Mezgečeve, pa na primer Idila, Gazela, Na pokopališču, Fantovska pesem (ki jo je na javnem koncertu pela kasneje tudi Anica Čokova). Samospev Dekleta narodna, s katerim je imel redaktor največ dela, saj je iz rokopisov razvidno, da je že sam skladatelj Grbec ta samospev večkrat spreminjal in popravljal, je na javnem koncertu v Škednju leta 1921 zapela sopranistka Avrelija Sancinova ob klavirski spremljavi Srečka Kumarja (samospev pa je tedaj nosil naslov «Ti si globoko v mojega srca»).

Samospevi I. zvezka so bili javno izvedeni tako v Ljubljani kakor tudi pred tržaškim občinstvom, saj jih je devet izmed njih zapela sopranistka Ljuba Borkoušuta na javnem koncertu tržaške slovenske radijske postaje. Pričakujemo torej, da bodo tudi samospevi, ki jih obsega II. zvezek, doživeli po toliko letih spet izvedbo pred javnostjo, kar bi bila najlepša počastitev spomina našega škedenjskega skladatelja, kakor di najlepše plačilo za ves trud, ki ga je dvomno združen z veliko ljubezni jo do tega dela, ki ga je vložil v svoje delo redaktor Pavle Merku in sploh za vse, ki so se za izvedbo te dragocene zapuščine zavzeli in omogočili.

KRST PRI SAVICI

Piše in riše Lovro Inkret

Še o članku v «Epoca» o tržaški Rižarni

V prvomajski številki našega dnevnika smo obširno poročali o lepem članku, s katerim je — po četrt stoletja — znana ital. tedenska revija «Epoca» informirala svoje čitatelje o znameniti tržaški Rižarni in o vseh grozodejstvih v njej. Pri tem pa smo pozabili obvestiti naše bralce, da je najvažnejši del v milanski reviji objavljenih podatkov preskrbel urednik našega lista Albin Bubnič (ki je v reviji mimogrede na koncu tudi omenjen) in da je za naš dnevnik že pred petimi leti preskrbel zelo obširno dokumentarno gradivo, ki smo ga objavili na mnogih straneh v jubilejni številki, ki je izšla v maju leta 1965 ob 20. obletnici izhajanja Primorskega dnevnika. Uredništvo.

• • •

RIM, 2. — Ital. TV bo jeseni oddajala sovjetski film v režiji Sergeja Bondarčuka «Vojna in mir» v celoti. Kot je znano, so ta film v skrajšani obliki že predvajali v ital. kinematografih in sicer v dveh delih: «Nataša» in «Moskovski požar». Na malih ekranih pa bomo gledali tudi oba dela, ki jih na filmskih platnih nismo videli in sicer «Vojakove sanje» in «Bitko».

TV bo film oddajala v petih ali šestih nadaljevanjih, od katerih bo vsako trajalo po eno uro.

KRIŽANKA

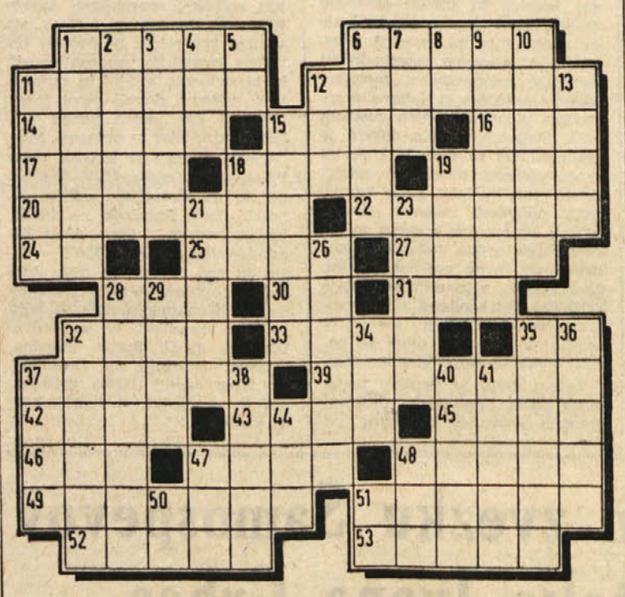

VODORAVNO: 1. izliv reke, estuarij, 6. slovenski skladatelj (Viktor, opera «Ksenija»), 11. jasnovidec, 12. vojaška ali delavska pivnica, 14. ravnina, 15. del roke ali noge, 16. izrastek na glavi, 17. glavno mesto francoskega departmaja Lot-et-Garonne, 18. posoda za pepel umrlega, žara, 19. strešna okenca, 20. velemestno gledališče ali nočno zabavišče z raznimi nastopi, 22. rimski cesar, 24. osebni zaimek, 25. vodja delovne skupine v nacističnih koncentracijskih taboriščih, 27. gora na Halkidiki, 28. pevski zbor, 30. kratica za «izvršni svet», 31. priimek dveh odličnih slovenskih hokejistov, 32. orodje, 33. zdravilna travniška rastlina, 35. avtomobilska oznaka Sarajeva, 37. znameniti flamski slikar (Peter Paul), 39. preročišče, 42. drag kamen, 42. znanstvena postavka, 43. velika kača, ki svoj plen zadavi, 46. mlečni izdelek, 47. sorodnica, 48. konjski lasje, 49. zastrupitev organizma s kislinami, 51. sodobni ameriški pisatelj (Norman, «Goli in mrtvi»), 52. mesto v južni Turčiji, 53. sorodnik.

NAVPIČNO: 1. silen orkan v ZDA, 2. odličen slovenski gledališki in filmski igralec (Stane), 3. italijansko pristanišče v Jadranu, 4. ime romunskega državnika Antonesca, 5. začetnici sodobnega slovenskega pisatelja («Listina»), 6. tropski veter, 7. pripadnik staroslovanskega rodu, 8. ozek konec polotoka, 9. število s šestimi ničlami, 10. sladek južni sad, 11. jus, 12. gora nad Kobaridom, 13. praoče starega bolgarskega kraljevskega rodu, 15. razprtija, kreg, 18. vrtna hišica, 19. dolga in ozka deska, 21. televizijski zaslon, 23. prečnik na jamboru, 26. v kemiji mešanje raztopin skozi lukjičasto steno, 28. trg ob Soči, 29. domača žival, 32. kozarček, 34. predujem, 35. ptica pevka, 36. pikantna srbska solata, 37. jutranja padavina, 38. pot, 40. sel, prenašalec sporočil, 41. nadzorniki javnih zgradb v antičnem Rimu, 44. grška črka, 47. glas, zvok, 48. jez, 50. pritrdilnica, 51. kratica za «mestni svet».

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. mesto — atropin, 2. oktet — grecizem, 3. oronim — atek — oa, 4. ral — Tasman — ego, 5. en — list — raster, 6. Castro — Toni, 7. Aero — Drakon, 8. presta — Anit — bo, 9. ris — anonim — gol, 10. IV — stok — sobolj, 11. Labrador — Norik, 12. naprava — orada.

šport šport šport šport šport

Pregled tekmovanja SGZ v avtomobilski ocenjevalni vožnji Trst-Bled

Kontrola na Brniku in zadnji dve vprašanji vzrok težav za večino udeležencev letošnje AOV

SGZ AVTOMOBILSKA OCENJEVALNA VOŽNJA 70

Avtomobilska ocenjevalna vožnja SGZ na progi Trst — Bled je zbudila med ljubitelji tovrstnega tekmovanja veliko zanimanje. Udeležba je bila zelo številna, tekmovalci pa so se lotili reševanja nalog z zavzetostjo, vendar so bili nekateri pri tem bolj, drugi pa manj srečni.

Oglejmo si danes nekoliko podrobneje potek tega tekmovanja. V Trstu je startalo 63 posadk (od 75 prijavljenih). Tri sploh niso naše cilja in je tako prišlo na Bled 60 posadk. Od teh je bilo 27 diskvalificiranih in se jih je torej uvrstilo na lestvico 33.

Prijavilo se je tudi 9 ekip, vendar pa so le tri prispele do cilja v popolni postavi in je bilo torej 6 izločenih.

Ženskih posadk se je prijavilo 5. Do Bleda jih je prišlo z vsemi resnimi nalogami dobra polovica, oz. točneje: 3.

Če zdaj povemo še to, da je v avtomobilih tekmovalo 160 oseb (nekaj desetin drugih je prispelo na Bled izven tekmovanja) in da je proga merila nekaj čez 170 km, potem smo o statističnem delu tekmovanja povedali že skoraj vse. Le še to: proga je bila speljana po glavni cesti do Vižmarij nad Ljubljano, nato pa okrog Šmarne gore na Brnik ter skozi Kranj in Radovljico na Bled. Med potjo so morali tekmovalci javiti pri treh skritih kontrolah (Fernetiči, Sežana, Brnik) in eni časovni (Ljubljana — Vič). Celotna žirija, razporejena od starta do cilja pa je štela 23 članov (skupno s časomerilci AMZ Slovenije). V Ljubljani so tekmovalci prejeli tudi subo kosilo in posebno darilo ljubljanske Tobačne tovarne.

Do prve kontrole so prispele vse posadke, pri drugi jih je bilo še 59 (izpustili so jo 101, 136, 149 in 174); na časovni kontroli v Ljubljani ni bilo avta št. 146, pravi »epokol» pa je bil na kontroli št. 4: še nadaljnjih 15 posadk je namreč ni našlo, čeprav je stala na velikem parkirnem prostoru (in to vidno označena) pred letališčem (103, 106, 109 — 112, 115, 125, 129, 135, 138, 154, 165 166 in 169). Vse omenjene posadke so bile seveda diskvalificirane.

Tekmovalci so morali spotoma rešiti 28 nalog, dve pa po prihodu na cilj. Zadnji dve nalogi na cilju sta se glasili:

29. Koliko km neasfaltirane ceste si prevozil od Vodic do Brnika?

30. Koliko metrov je dolg predor Ljubno?

Kot se je izkazalo, sta bili ti nalogi med najtežjimi (čeprav je zahtevani podatek zapisan na tablah pred obema objektoma) in si je marsikatera posadka prav s tem pokvarila sicer odlično uvrstitev.

Ostale naloge so tekmovalci prejeli na startu in na treh kontrolah. Glasile so se tako:

VPRAŠALNI LIST št. 1

1. Pri izhodu s stadiona «1. maj» zavij navzgor, nato levo mimo višjih slovenskih srednjih šol in nadaljuj po Ul. Damiano Chiesa. En kilometer od stadiona je gostilna. Zapiši hišno številko na stavbi.

2. Na Konkonelu izmeri zračno razdaljo med javno vodovodno pipo pred hišno številko 57 — 538 in Obeliskom (spomenikom).

3. Prepiši letnico na vodnjaku, ki leži sredi Banov.

Na Opčinah zavij v Narodni ulici pri hišni številki 194 z glavne ceste na levo. Nadaljuj pod železniškim nadvozom in nato ko zagledaš na desni vzporedno s cesto železniško progo, kreni čez prvi most na desni ter nadaljuj pot v smeri Ferneti čev.

VPRAŠALNI LIST št. 2

Nadaljuj čez obmejni blok pri Fernetičih in nato zavij mimo železniške postaje v Sežani, od koder boš nadaljeval pot proti Ljubljani. Spotoma boš prejel od kontrole neko nalepko, katero moraš takoj nalepiti z navzven obrnjenim napisom, na vidnem mestu na kateremkoli oknu avtomobila. Posadke brez tako prilepljenih nalepk bodo pri naslednjih kontrolah in na cilju penalizirane.

4. Zapiši: koliko smrtnih žrtev so terjale avtomobilske nesreče v Italiji v letu 1968?

5. Zapiši število znanih slovenskih podjetij, tovarn itd., katerih imena se skrivajo v sestavku na prilogi štev. ena.

6. Koliko stopinj ima zrak v Postojnski jami? (Zapiši celo stopinjo, brez decimalk).

7. Koliko km bo meril odsek nove avtomobilske ceste Vrhnika — Postojna, ki jo bodo začeli graditi v kratkem?

8. Pri Močilniku pred Vrhniko je pri poštnem nabiralniku na kamniti plošči letnica 1949 in stilizirana neka jugoslovanska gora. Zapiši število črk, ki sestavljajo ime te gore.

9. Industrija usnja na Vrhniki je največji jugoslovanski izvoznik kož na Zahod. Ima obrat tudi v Šmartnem in je specializirana za predelavo svinjskih kož in sortiranje ščetin. Koliko kvadratnih metrov je ta tovarna izdelala lani (zapiši v stotisoč kvadratnih metrih; na primer: 200.000 kv. m).

10. Zapiši ime, ki si ga videl na fotografiji na startu. In že si v Ljubljani, kjer moraš prevoziti časovno kontrolno črto kmalu po železniškem nadvozu pred Vičem (na desni strani ceste) točno 150 minut po startu. Reševalni list izroči žiriji, da ti vpiše čas prehoda kontrole. Tam dobiš tudi nadaljnje naloge, suho kosilo in še nekaj. Dober tek.

VPRAŠALNI LIST št. 3

11. Nadaljuj proti Gorenjski do kraja, kjer so lani 5. okt. slavili 100-letnico velikega tabora, na katerem je 30.000 Slovencev tedaj zahtevalo Združeno Slovenijo, univerzo, enakopravnost slovenščine itd. V tem kraju zavij desno po stranski cesti preko Save. S seboj imaš prospekt s stolpom na platnici. Nad stolpom sta dve imeni. Obe imata enaka začetka. V tem kraju s stolpom seštej na zgornjih oknih glavne stavbe črke velikega napisa, katerega prva in zadnja črka sta enaki.

12. S katerim velikim podjetjem se je pred kratkim združilo veliko ljubljansko podjetje Prehrana?

13. Katerega leta so ustanovili v Senožečah tamkajšnjo bivšo pivovarno?

VPRAŠALNI LIST št. 4

14. Koliko letal je imelo slovensko podjetje Aerodrom Ljubljana — Pula l. 1969 v prihodu in odhodu?

15. Koliko potnikov je v domačem, mednarodnem in tranzitnem prometu skupno imelo leta 1969 podjetje Aerodrom Ljubljana — Pula?

16. Zapiši današnjo številko hiše, v kateri je umrl Prešeren.

17. Največje kranjsko industrijsko podjetje Iskra je naslednik Jugočeške, ki je nastala leta 1923. Kdaj so ustanovili Iskro (leto)

18. Sava je med največjimi jugoslovanskimi tovarnami gumijastih izdelkov (pnevmatike). To je bilo prvo kranjsko industrijsko podjetje po 1. svetovni vojni. Kako se je tedaj imenovalo?

19. Bivša železniška proga pri Naklem je peljala do mesta, v katerem je Peter Kozina ustanovil leta 1903 zelo znano, še danes delujoče podjetje. Zapiši ime tega podjetja.

20. Pred bencinsko črpalko pred Radovljico zavij desno skozi podvoz v Radovljico, kjer je na Gorenjski cesti št. 41 obrat št. 2 neke znane tovarne Ime tovarne (na tabli) je le kratica. Zapiši število črk vseh besed, ki sestavljajo polno ime te tovarne (ne število črk kratice na tabli).

21. V kateri kamping te vabijo tik pred železniškim prehodom?

22. Tabla z napisom BLED ti pove, da prihajaš v ta kraj. Sosednja tabla pa dela reklamo za privatne sobe. Koliko so te sobe oddaljene od table? Zapiši

S tem si svoje naloge med potjo zaključil. Nadaljuj pot do Golf hotela, kjer mora en sam član posadke (vendar ne voznik) po prihodu na cilj izstopiti in pri žiriji v zelo kratkem času odgovoriti še na nekaj vprašanj. Vedi, da je čas za vožnjo od Ljubljane do Bleda določen na 100 minut.

PRILOGA št. ena

StopIM V hotEL ANcona Z MAJhnim kovčkom. MILI RIJAvec, sta vardeSA (V Avli recepcije) s tAL MI RAde volje dvigne prtljago in napove moj obISK RAvnatelju. TA Me komaj pozdravi. A ko izve za moje ime (in za moJA V ORganizaciji združenih narodov opravljena dela) mi vljudno ponudi svoje turistične usluge: «Želite ostati tu, oditi na JADRAN ali v GORE?»

NJEgove besede preslišim, kajti pod njegovo mizo zagledam kako čePE KOkoši pri njegovih nogah v čisTO MOSkovskem slogu. Ob tem se mi v glavi odPRE: «HRANA je tisto, kar potrebujem. Vse ostalo naj se gre soLIT: OSTRO Januarsko zimo v gorah in toplo avgustovsko poletje na morju naj vzame vrag.»

Tedaj priteče META L. NA hodnik in zakriči: «Šef: ukradli so nam česen, čebulo in LUK. AKO PERtotova Genovefa ne bi davi pojedla korenja, bi šlo še to.»

Ker iz pečenih pišk tako ni bilo nič, sem se vrat NA NOS prijavil za AOC SGZ iz Trsta (kjer sicer ne bom siT IKer ruskega kaviarja, da bi se potem lahko kje ŠE ŠIRokoustil) da bi dobil vsaj suho kosilo iz vrečke v Ljubljani.

PRILOGA št. 2

23. V kateri vasi je bila posneta fotografija št. 23?

24. Zapiši število črk, ki sestavljajo ime gore na fotografiji št. 24.

25. Zapiši število črk v imenu vasi na fotografiji št. 25.

26. Ugotovi koliko je visok hrib na fotografiji št. 26.

27. V bližini spomenika na fotografiji št. 27, ki spominja na prvi partizanski strel v Sloveniji (ki je padel prav tu) je tabla z napisom neke vasi. Zapiši število črk v tem napisu.

28. Približno 200 metrov naprej od table na sliki št. 28 je odcep proti vasi, kjer je stara in znana slovenska božja pot. Ugotovi razdaljo med tem cestnim odcepom in omenjeno vasjo ter to razdaljo prištej višini gore, ki jo vidiš v ozadju nad sliko. Seštevek zapiši.

(Tekmovalci so si namreč morali eno fotografijo ogledati na startu, ostale pa so prejeli v zalepki na prvi kontroli).

Rešitve nalog so bile naslednje (v oklepaju kazenske točke):

1. 96 (za napačno rešitev 10 točk); 2. 1.375 m (2 točki za vsakih 100 m); 3. 1.885 (ZNR 10 točk); 4. 9.809 (1 točka za vsakih 100 mrtvih); 5. 20 podjetij (1 točka za vsako podjetje); 6. 8 stopinj (3 točke za vsako stopinjo); 7. 32 km (5 točk za vsak km); 8. 7 črk (5 točk za vsako črko); 9. 1.600.000 kvadratnih metrov (1 točka za vsak kv.meter); 10. TITO (ZNR 10 točk); 11. 17 črk (3 točke za vsako črko); 12. EMONA (ZNR 10 točk); 13. 1820. leta (1 točka za vsakih 10 let); 14. 7.022 letal (1 točka za vsako letalo); 15. 238.877 oseb (za vsakih 10 tisoč oseb 1 točka); 16. 7. (ZNR 10 točk); 17. 1946. leta (za vsako leto 1 točka); 18. Vulkan (ZNR 10 točk); 19. PEKO (ZNR 10 točk); 20. 31 črk (1 točka za vsako črko); 21. Šobec (ZNR 10 točk); 22. 500 m (2 točki za vsak meter); 23. Log (ZNR 10 točk); 24. 9 črk (1 točka za vsako črko); 25. 8 črk (1 točka za vsako črko); 26. 575 m (1 točka za vsakih 10 m); 27. 7 črk (1 točka za vsako črko); 28. 3.736 m (1 točka za vsakih 50 m); 29. 5 km (1 točka za vsakih 100 m); 30. 228 m (1 točka za vsakih 10 m).

Tekmovalci so morali priti od Trsta do Ljubljane v 150 minutah, od Ljubljane do Bleda pa v 100 minutah. Vsaka načeta minuta je prinesla 10 točk kazni. Vendar pa so skoraj vsi tekmovalci opravili obe nalogi zelo dobro.

Na kratko si oglejmo še, kako so reševali naloge najboljši tekmovalci. Največ pravilnih rešitev (po 24) so oddali Pilat, Kraljeva in Race. Zmagovita posadka (Terčon) je rešila brez napake 22 nalog, za prvo mesto pa se mora zahvaliti predvsem tistima nalogama, ki sta bili za večino ostalih usodni: zadnjima dvema. Pri teh dveh nalogah je prejela namreč med vsemi najmanj kazenskih točk: dve. Primožič je prejel (po 22 pravilnih) v teh dveh nalogah 18 kazenskih točk, Rolič (po 23 pravilnih) 47, Pilat 49, Kraljeva 55, Polojačevo pa je pokopalo s 50 kazenskimi točkami razmeroma lahko 7. vprašanje (po 23 pravilnih nalogah). Tudi predor se je zdej tej posadki zelo kratek (50 m). Nasprotno pa je posadka 162 menila, da je predor dolg 1250 metrov, kar jo je tudi stalo boljše uvrstitve. Med najbolj nesrečnimi je lahko posadka 194, ki je do zadnjih dveh vprašanj imela rekordno nizko število 14 kazenskih točk (od desete naloge dalje niti ene kazenske točke), prav na cilju sta ji napačna odgovora prinesla nič manj kot 170 kazenskih točk. Brez teh (in z 10 točkami od časovne kazni) bi imela ta posadka 24 točk in bi si lahko torej privoščila za 29 točk spodrsljaja, pa bi še vedno zmagala.

Lanski zmagovalec, Kraus, letos skupno s svojimi pomočniki ni bil preveč razpoložen. Pravilno je rešil «le» 19 nalog in bi se tudi brez hudega spodrsljaja pri 22. nalogi le s težavo uvrstil v prvo deseterico. To pa ne velja za žensko posadko št. 151, ki bi imela brez zadnjih dveh vprašanj le 58 kazenskih točk namesto 1.607 (med katerimi pa je tudi 70 časovnih točk).

Na splošno lahko rečemo, da je imelo tekmovanje štiri «ozka grla», skozi katera so se brez velikih kazenskih «nagrad» prebili razmeroma maloštevilni tekmovalci: precej preglavic je povzročalo križišče v Vižmarjih, nato kontrola na Brniku, veliko število nalog na progi od Brnika do Radovljice in pa zadnji dve nalogi. Lahko pa rečemo, da bo tekmovanje ostalo kljub temu vsem v lepem spominu, pa naj so se odrezali dobro ali ne. Izjemo tvorita pri tem verjetno le oba člana kontrole na Brniku, za katero je posadka, ki je prva prišla v Ljubljano, vzela tam zanju kosilo, pa je nato prav to kontrolo... zgrešila. Kontrolorja sta tako lahko le žalostno (lačna) gledala, kako se njuno kosilo pelje mimo njiju na Bled.

Ker smo žensko in ekipno lestvico objavili že prejšnji teden, priobčujemo danes le še popolno lestvico za posamezne posadke (v oklepaju št. posadke):

1. Terčon Antek	54	(173)
2. Primožič A.	65	(142)
3. Rolič Karel	66	(148)
4. Pilat Danilo	75	(153)
5. Kralj Anamarija	76	(150)
6. Polojac Vlasta	110	(117)
7. Straus Ivan	126	(143)
8. Jagodic Darij	189	(162)
9. Race Mitja	194	(171)
10. Prašelj Stojan	199	(139)
11. Valtritsch Danilo	285	(146)
12. Stefani Klavdij	291	(134)
13. Štavar Jure	360	(137)
14. Širca Boris	371	(155)
15. Bolčič Pavel	376	(168)
16. Dolhar Miran	387	(104)
17. Vodopivec Janko	419	(132)
18. Berlocchi Marcel	421	(171)
19. Jagodic Vida	448	(141)
20. Kosmina Niko	476	(163)
21. Škrk Jože	529	(159)
22. Modic Josip	542	(107)
23. Marsi Darij	802	(131)
24. Košuta Marino	1242	(114)
25. Gašperlin Drago	1314	(118)
26. Nanut Karlo	1337	(157)
27. Gruden Peter	1370	(145)
28. Kraus Egon	1508	(116)
29. Bole Nataša	1607	(151)
30. Malalan Marcel	2306	(121)
32. Hervatin Boris	2521	(126)
33. Doljak Žarko	9491	(105)

Na startu AOV 70 v Trstu

NOGOMET

V 3. AMATERSKI LIGI

Tecnoferramenta Union 1:1

V petek, ob prazniku, ki je najbolj neprimeren za take amaterske nogometne tekme, je italijanska nogometna zveza prisilila igralce 3. kategorije, da so odigrali zaostalo tekmo. Union se je moral na igrišču predstaviti proti Tecnoferramenti v zelo okrnjeni postavi. Nastopil je v devetih, pri tem pa je bil Fontanot na igrišču le za število, kajti bil je huje poškodovan. Kljub temu, da so praktično igrali le v osmih, so Podlonjerci na igrišču absolutno prevladovali ter celo prvi prešli v vodstvo. Gol je v 10. min. prvega polčasa dosegel z glavo Fortezza, ki je izkoristil Fontanotov prosti strel ter žogo preusmeril v mrežo. Tržačanom je uspelo izenačiti šele v 25. min. drugega dela igre, čeprav so imeli številčno premoč. Toda do tega gola je prišlo na precej nenavaden način. Najprej je Truant podal žogo Čoku, ki je bil absolutno najboljši izmed vseh nastopajočih, ta pa jo je usmeril proti vratarju. Namesto da bi zapustil vrata je Pavatič čakal na beli črti, medtem pa se je žoge polastil napadalec Tržačanov ter jo z lahkoto poslal mimo presenečenega vratarja v vrata. Povsem nezasluženo izenačenje Tržačanov, ki niso praktično izvedli niti enega resnega protinapada, kaj šele da bi prikazali dobro igro. Poleg Čoka, ki je bil enkrat toliko najboljši, sta se sredi igrišča odlikovala Poropat in Fortezza. V napadu je kot v najboljših dneh igral Dodič, medtem ko se standardni napadalec Uniona Nadlišek ni mogel udeležiti srečanja.

Radi

V moški odbojkarski D ligi

KRAS-BOR 3:1

KRAS — BOR 3:1 (15:5, 15:6, 10:15, 15:3)

KRAS: Kobal, Guštin, Škrinjar, Škrk, Drasič, B. in L. Milič, Simoneta, L. in M. Budin.

BOR: Mijot, Franko, Ušaj, Može, Peterlin, Persinger, Marc in Malalan.

SODNIK: Barazzutti; zapisnikar: Rigoni.

Slovenski derbi med Krasom in Borom B je prinesel v četrtek v Zgoniku domačinom še dve točki, vendar pa so morali en set prepustiti gostom. Kljub zelo mrzlemu vremenu se je zbralo ob igrišču veliko število navijačev, ki so z zanimanjem sledili igri. Pogoji za dobro igro so bili sicer slabi, vendar pa o zmagi Krasa ni bilo mogoče nikoli podvomiti.

V prvem setu je Kras prikazal za razred boljšo igro, ki je slonela na točnih podajah in uspešnem tolčenju. Proti razigranim domačinom Bor B ni prišel do izraza, saj je zgubljal celo z 10:0 in 14:1.

V drugem nizu smo videli bolj ali manj isto sliko. Krasov napad je bil premočan za obrambo «plavih» in po nekaj udarcih so krasovci že vodili z 9:1 in so nato brez težav zmagali.

Igra je bila tako v prvih dveh setih precej enolična, saj se je v bistvu odvijala le v eno smer. Bor namreč domačinom ni nudil resnejšega odpora. V tretjem setu pa se je vzdušje ogrelo, ko je Kras precej popustil, Bor B pa je potegnil na dan vse svoje znanje. «Plavi» so (predvsem po zaslugi izkušenega Mijota) zelo dobro gradili igro in so koristno zalagali svoj napad z uporabnimi žogami. Bor je povedel z 8:0 in 11:3, ko je Kras začel z močnim napadom. Borovci so se zagrizeno borili, toda stanje je bilo kmalu 11:10 (po šestnajstih menjavah servisa!). Igra je bila zelo lepa in je navdušila gledalce. V zadnjem delu niza je Bor zopet povedel in nepričakovano osvojil točko.

V četrtem setu je Kras pokazal, da je zapravil niz le zaradi trenutne nerazpoloženosti in verjetno zaradi podcenjevanja nasprotnika. «Belo-rdeči» so diktirali tempo igre in Bor kljub svoji požrtvovalnosti ni zbral več kot 3 točke.

Bor je v tretjem nizu pokazal res dobro igro, in če sodimo po njej, je res čudno, da se ta ekipa ne more rešiti mesta na repu lestvice. Vsekakor pa bi se to moštvo moralo rešiti pred izpadom, če bo zaigralo z več samozaupanja in se bo bolje okoriščalo z Mijotovo izkušenostjo.

Kras je torej tudi v tej tekmi ohranil svojo nepremagljivost.

Bolj kot za izid te tekme, pa so se krasovci zanimali za izid srečanja v Turjaku, kjer sta se pomerila drugi in tretji z lestvice med seboj: zmagal je videmski CSI, ki je odpravil šesterko Libertasa s 7:0 in ima tako na lestvici še vedno le dve točki zaostanka za Krasom.

bs

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST

obvešča svoje člane, da bo redni letni

OBČNI ZBOR

v sredo, 6. maja 1970 v Ul. Geppa 9, ob 20.30 v prvem sklicanju, v primeru nezadostnega števila pa ob 21. uri.

Dnevni red:

1. Izvolitev volilne komisije
2. Poročila
3. Diskusija
4. Razrešnica staremu odboru
5. Volitve
6. Razno

Člani, ki še niso poravnali članarine za leto 1970, naj to čimprej store in sicer še pred občnim zborom v Tržaški knjigarni ali v Ul. Geppa 9 pri gdč. Norči Zavadlal.

Datum je bil spremenjen zaradi predvidene splošne stavke.

V ŽENSKI ODBOJKARSKI B LIGI

Tudi v Padovi zmaga igralk Sokola

FARI ANTENORE : SOKOL 2:3 (12:15, 15:4, 15:7, 8:15, 10:15)

SOKOL: Švab, Zidarič, Škerk, Pertot, Caharija, Gabrovec, Cupin, Colja, Petelin.

S petkovo zmago si je Sokol dokončno zagotovil tretje mesto na končni lestvici, čeprav mora odigrati še zaostalo tekmo z Zarjo. To je doslej največji uspeh, ki so ga sokolice dosegle, odkar nastopajo v B ligi. Niti največji optimist ni ob začetku prvenstva verjel v tak podvig mlade ekipe, saj je bilo mnenje vseh, zlasti strokovnjakov, da bo moral Sokol igrati podrejeno vlogo in se boriti za obstanek. Priča pa smo bili izrednemu podvigu v zaključnem delu prvenstva. Predstavnice nabrežinske občine so v povratnem delu prvenstva odšle le enkrat poražene z igrišča in to proti AGI, a še za tedaj jih lahko delno opravičimo, saj so igrale brez Zidaričeve, ki postaja nenadomestljiva v obrambi in v napadu.

Po naporni poti z avtomobili so naša dekleta stopila na igrišče z razumljivo tremo; zavedala so se, da bo FARI igral na vse ali nič, da bi si z zmago zagotovil obstanek v ligi. Publika je bila zelo številna in glasna, nekaj nabrežinskih zvestih navijačev pa je skušalo svojim dekletom vliti dovolj poguma in samozavesti, da bi lahko mirno igrale.

Prvi set se je začel ob premoči Padovank. Sokolice je nekoliko zmedel sodnik, ki je dovoljeval, da so tekmovalke lahko naraynost «prenašale» žoge po igrišču. Jasno je, da je bila s takim sojenjem bolj oškodovana tehnično boljša ekipa Sokola. Priznati pa moramo, da tako sojenje ni bistveno vplivalo na dokončni izid. Potem ko je FARI vodil že s 7:1, so se sokolice prebudile in pri osmici dohitele ter nato prehitele domačinke. Rahlo prednost so gostje obdržale prav do konca, ko se je set po skoraj 45 minutah zaključil z zmago Sokola.

V drugem setu so se domačinke zbrale, sokolice pa so si privoščile nekoliko počitka. Ko je trener prof. Veljak spoznal, da je ta set dokončno izgubljen, je vključil v postavo dve rezervi, da bi kratek premor pomagal bolj razburljivim sokolicam do pomiritve. Kmalu se je niz končal z visokim izidom 15:4 za Padovanke.

To je FARI tako spodbudilo, da je v tretjem setu takoj prevzel pobudo v svoje roke. Slovenske igralke se niso znale privaditi igri domačink, nekaj nerodno tolčenih žog Škerkove pa je dokončno demoraliziralo sokolice. Nič nista pomagali dve prekinitvi igre, tudi ta niz se je zaključil z jasnim 15:7, ki ne potrebuje komentarja. Vse je kazalo, da smo pred brezpogojno predajo Sokola.

Pred začetkom naslednjega seta, je prof. Veljak pomiril svoje varovanke; zvesti nabrežinski navijači pa so jim s tribune skušali vliti poguma in samozavesti. Takoj v začetku je Sokol zaigral na moč. Škerkova ter Zidaričeva sta neusmiljeno tolkli vse uporabne žoge, bodisi s prve kot z druge vrste. Sicer dobra obramba Padove ni mogla nič proti taki odločni in samozavestni igri. Sokolice so tudi v obrambi zaigrale dobro, začele so verjeti v zmago in prav to jim je pomagalo, da so do konca igrale z istim zanosom. Ne predolgi set se je končal s 15:8.

Zadnji, odločilni niz je bil enak prejšnjemu. Sokolice so igrale previdno, tolkle so le zanesljive žoge, Švabova pa je večkrat presenetila nasprotnice z dobro plasiranimi žogami. Pri menjavi igrišča je bil rezultat 8:2 v korist predstavnic nabrežinske občine, ki so bile že prepričane v zmago. Kljub temu pa niso popustile do 14:6. Tedaj so domačinke, tudi s pomočjo sodnika, prišle do desetice. Ko je Sokol ponovno pridobil žogo, se je tekma zaključila po več kot dveurni borbi. Veliko zadovoljstvo mladih sokolic in maloštevilnih, a glasnih navijačev slovenske ekipe, je trajalo vse do prihoda domov.

ketna

ŠZ BOR

Vabi 13- do 16-letne fante, naj se prijavijo za novo odbojkarsko ekipo, katero bo vodil prof. Sergij Veljak. Prijave sprejema gdč. Norči Zavadlal na tel. št. 31119 vsak dan od 17. do 19. ure. Poleg splošnih podatkov naj prijavljenci sporočijo še telesno višino, težo in če so se v preteklosti že ukvarjali z odbojko.

Na mladinskih igrah v Trstu

Uspeh kotalkarjev Poleta

V okviru mladinskih iger, se je v sredo zvečer odvijal občinski del tekmovanja v umetnostnem kotalkanju za posameznike. Tekmovanje je organiziral tržaški klub Edera in je bilo v «B» paviljonu tržaškega velesejma. Tekmovanja so se lahko udeležili mladinci rojeni v letih 1957-60. Med društvi se je tekmovanja udeležilo (poleg organizatorja in Ferroviaria) kot prvič naše slovensko športno društvo Polet, katerega je zastopalo pet tekmovalcev.

Po enem letu, odkar so na Opčinah začeli gojiti to športno panogo, je to prvi uradni nastop mladih openskih kotalkarjev. Razveseljivo je, da so v tem prvem nastopu pokazali poletovci veliko sposobnost in znanje ter so dosegli med 33 nastopajočimi prav lepo uvrstitev. V kategoriji dečkov je Pavel Sedmak zasedel četrto mesto s 3,3 točke, medtem ko sta v kategoriji neregistriranih zasedli Silvija Semoli in Zdenka Hrovatin odlično drugo ter tretje mesto s 3,5 in 3,3 točke, nastopili pa sta še Suzana Sosič in Julijana Sosič s 3 in z 2,9 točke.

Mladim poletovcem, kakor tudi vaditelju Mariju Vitta, moramo čestitati za nadvse uspešen nastop v prepričanju, da se bo ta športna panoga še naprej lepo razvijala med našo mladino.

VOJNI ROMAN SLOVENSKEGA NAROD A

Prežihov Voranc

OBERDOB

Ilustrira dr. R. Hlavaty

119

Judenburg

Možina ni mogel kaj, da ne bi dal duška svoji nejevolji: «Ako bi bili delali po načrtu, bi bili tudi vlaki na razpolago...»

Bilo je res prepozno. Z vsako uro je bilo jasneje, da uhaja položaj voditeljem skozi prste. Hafner in Možina sta z nestrpnostjo čakala odrešilnih novic iz drugih krajev, toda minevale so ure a o uporu v drugih krajih ni bilo ne duha ne sluha. Samo en primer bi lahko spremenil stanje v garnizji. Ako bi vodstvo moglo stopiti pred maršbataljon in zavpiti:

«Fantje, prinašamo vam vest, da so stopili z nami v akcijo tudi bratje v Radgoni, v Neumarktu, v Muravi... zato držimo skupaj in bodimo disciplinirani... samo nekaj dni še in vse bomo rešeni...», ako bi vodstvo moglo to razglasiti, bi mu uporno moštvo gotovo z navdušenjem odgovorilo:

«Mi smo z vami, mi bomo vzdržali... povedite nas... Živela svoboda... Živela slovenska revolucija...!»

Brez tega pa je bilo popuščanje discipline vedno očitnejše. Pač je iz barak še donelo revolucionarno petje in vzklikanje, taborišču so odgovarjale še razne skupine po mestu, toda vedno močneje je odmeval poglavitni klic:

«Domov, domov! Česa še čakamo...!»

«Komaj smo začeli, pa vojaki menda že čutijo in slutijo našo zagato,» je zaupal Hafner svojim tovarišem.

Navzlic temu ni bilo malodušnosti še nikjer opaziti. Oddelek, ki bi ga odvedla Rogelj in Štefanič v Slovenijo, je pevajoč odrinil na pot. Toda orožje, ki bi ga morali vzeti s seboj, so mnogi že kar spočetka pometali proč, misleč, da jim bo pot v Slovenijo kar z rožicami postlana. Razne skupine so pa popivale najprej pri Prikšmidu, potem pri Zaparki in kmalu tudi še v drugih gostilnah. Moštva se je polaščala neka čudna, opojna brezskrbnost in vedlo se je, kakor bi bil ves svet njegov. Vojaki so se objemali na cestah od samega navdušenja, kakor bi se še nikoli v življenju ne bili videli.

«Živio svoboda, dol z vojno... naš dan je prišel... živio naš dan...!»

Treznejši so se zaman trudili obdržati disciplino in red; raznesla se je celo vest, da tudi četovodja Smuk pije še z nekaterimi voditelji pri Pirkšmidu. In že ponoči ali vsaj drugo jutro bi moral zadnji upornik zapustiti Judenburg. Korporaj Hafner, v katerega so silili vsi, naj temu napravi konec, dokler je še čas, je trdil, da stvar ni tako nevarna: moštvo je pijano od samega veselja, treba ga je pustiti, da se nekoliko izbesni, kadar se bo pa vse to poleglo, bo spet lahko z njim. Jutri bo gotovo vse na svojem mestu... Možina je odgovarjal, da ima Hafner prav, da pa je treba računati s časom, ki hiti in ki lahko prehiti vse...

Falir se je naposled za kratek čas odtrgal od strojnice; dejal je z bridkim glasom:

«Ali smo prekleti ali kaj...?»

«Nismo prekleti v tem smislu, kakor ti misliš,» mu je s težavo odgovarjal Hafner, kajti jela ga je napadati že vročina, «ampak prekleto je to, ker se je vse prenaglo skuhalo in ker je bilo v glavnem vse preveč samo iz nezadovoljstva rojeno.»

«Tudi to bi ne škodovalo, toda manjka nam ene reči — ene same reči, in to je — organizacija. Če bi za vsem tem stala organizacija, bi stvari drugače tekle. Organizacija je vse... Brez te je pa kar dobro, vsaj doslej. In kakor sem rekel: če bi ne bili sami ostali, bi se tudi iz te naše akcije lahko kaj velikega rodilo...»

Po kratkem molku je vprašal Fajdiga:

«In kaj storimo zdaj...»

«Preostal nam je en sam izhod, in ta je, da se kakor smo rekli, čimprej izgubimo iz Judenburga. Le kak čudež nas bi še lahko rešil, vendar dandanašnji čudežem ne moremo verjeti zanesemo se lahko samo nase.»

Med mrzličnimi zadnjimi pripravami za odhod je prispela v taborišče prva vest o zaustavitvi oddelka, ki je že maširal proti domovini. Zaustavila ga je baje stotnija 20. lovskega bataljona blizu Neumarkta. V prvem iznenadenju tega nihče ni hotel verjeti. Lovci, ki so se pripravljali stopiti prej ali slej na stran upornikov...? In ena sama stotnija proti toliki premoči? To ni mogoče...! In Slovenci...? Spet drugi glasovi so trdili, da so se lovci le pridružili upornemu oddelku in da bodo zdaj skupno udarili naprej. To je bilo verjetneje. Da se prepriča o resnici, je odbor poslal odposlance. Toda vrnil se je le eden, a še ta zelo pozno. Novica, ki jo je prinesel, je bila žalostna; Janeze so na zvit način preslepili, lovci so jim obljubljali, da se jim bodo tudi oni pridružili, in so jih na ta način zvabili s seboj v neki grad, kjer so jih potem obkolili in zaprli...

Vodstvu upornikov je bilo zdaj jasno, da mu je sovražnik že za petami. Falir in njegovi ožji tovariši so sili, da bi se takoj zbrali vsi uporniki in gredoč proti Sloveniji s silo osvobodili zaprte tovariše. Večina pa ni bila za to, trdeč, da bi iz tega nastalo bratomorno klanje, kar pa ne sme biti. Falir se je vdal, ko je tudi Možina odbil njegov načrt.

V samem Judenburgu ni bilo mogoče zapaziti kakega sovražnega gibanja. Nadomestne stotnije so slej ko prej tičale v vojašnicah, medtem ko je bila kadrska komanda tiho, kot da bi je ne bilo v mestu. Tudi častniki, ki so ostali, se niso mnogo kazali, še celo tisti ne, o katerih so uporniki vedeli, da so na tihem na njihovi strani. Uporniki so še vedno neomejeno vladali nad mestom. Pač se je opazila že neka zategnjenost, moštvo nadomestnih stotnij je postajalo nekoliko bolj nezaupljivo proti upornikom, nekateri kadrovci so se upornikov jeli tudi že kar očitno bati in izogibati. Nekaj nezdravega se je pričelo lotevati tudi samih upornikov; nekateri so začeli sklanjati glave in gledati v tla namesto v lice, kot da bi se sramovali prvega znamenja malodušnosti, ki se je naselila v njihovih očeh. Še več je bilo takih, ki so začeli zginjati in bežati iz Judenburga, ne da bi čakali skupnega odhoda, ki ga je vodstvo pripravljalo. Medtem so patrulje lovile po mestu veseljake in nedisciplinirance in jih spravljale v taborišče. Potem so planili v taborišče prvi poslanci:

«Cesta proti Leobnu je zasedena...»

«Cesta proti Koroški je zasedena...»

«Vse ceste iz Judenburga so zasedene...»

Bili so to begunci, ki so se skrivaj izmuznili iz Judenburga in so se hoteli sami napotiti proti domu.

«Izdani smo, obkoljeni smo...»

Bila je resnica, kar so poročali poslanci: pobegli oficirji z majorjem Möbiusom na čelu so iz svojih skrivališč obvestili vojaške komande v okolici, v Gradcu, na Dunaju, da se je v Judenburgu uprl bataljon 17. polka.

(Nadaljevanje sledi)

1. MAJ V TRSTU

(Nadaljevanje z 2. strani)

move — in nas niso ukrotili. Naš narod je vstal in skupno z italijanskimi antifašisti premagal in pregnal fašistično drhal».

«Zato tudi danes, kakor pred 25 leti», je zaključil Boris Gombač svoj govor, «doprinašamo primorski Slovenci svoj delež boju za uresničitev vseh socialnih reform, ki so delovnemu ljudstvu pri srcu. Naj živi Prvi maj! Naj živi enotnost slovenskega in italijanskega delovnega ljudstva!».

Scheda je obžaloval, ker se v Trstu ni uresničila enotnost sindikalnih zvez ob prvomajski proslavi in izrekel upanje, da bo — tudi pod pritiskom na vsedržavni ravni — prihodnje leto uresničen dvajsetletni sen skupne sindikalne organizacije. Gonilna sila te enotnosti pa so delavci sami, v tovarnah, na svojih skupščinah, na katerih se premoščajo zastareli odnosi med sindikalnimi vrhovi in strujami ter stvarnostjo na delovnem mestu. Orisal je nato zahteve sindikalnega gibanja in še posebej zahtevo po reformi in še posebej zahtevo po in prevozov, kakor tudi zahtevo po samoupravljanju ustanov, kot je INPS.

Izrekel je nato internacionalistično solidarnost grškim in španskim antifašistom, ki so bili kot gostje na tribuni, nato pa omenil nevarnosti širjenja inperialističnih vojn.

V zadnjem delu govora se je Scheda zahvalil študentskemu gibanju, ker se je udeležilo sprevoda in omenil odnos med CGIL in jugoslovanskimi sindikati, ki ga označuje skupna zavzetost, v sedanjosti in preteklosti, v boju proti fašizmu.

Zjutraj je nekaj tisoč delavcev šlo v sprevodu tudi v Miljah, kjer sta govorila Livio Saranz in Kilijan Ferluga, v Križu, kjer sta govorila Muslin in Franc Gombač ter Nabrežini, kjer sta govorila Silvio Laurenti in Rudi Grgič.

V Bazovici se je 1. maj pričel z budnico ob 7. uri godbe iz Trebč. Vaščani so se pričeli zbirati pred bazoviškim domom, kjer se je sestala povorka, ki je z vencem krenila proti pokopališču na pratizanske grobove, kjer se je poklonila njih spominu. Starejši partizan je spregovoril nekaj spodbudnih besed mlajšim v spomin in opomin danes, ko temne sile poniglavo oskrunjajo naše spomenike in znamenja naše borbe. Pevci so zapeli borbeno pesem. S pokopališča je povorka odšla k oskrunjenemu spomeniku bazoviških žrtev. Žene so položile cvetje k spomeniku ob kamen, ki spominja prvo oskrunitev in kjer bo sedaj napisana sveža oskrunitev našega svetega prostora.

Tiskovni urad PSU sporoča, da je na manifestaciji, ki jo je organizirala tržaška federacija PSU za proslavo 1. maja na sedežu sekcije pri Sv. Soboti govoril o pomenu delavskega praznika prof. Salvatore Romano. Pri tem je omenil ostre borbe socialističnega delavskega gibanja za svobodo, za socialno pravičnost in demokracijo ter za politično avtonomijo tudi v Trstu. Med drugim je omenil tudi važnost borbe za mir in v obrambo demokratičnih svoboščin.

Nove obsodbe fašističnega zločina

Oskrunitev spomenika bazoviških junakov je naletela na splošno ogorčenje in obsodbo. Tudi tržaški občinski odbor je na svoji zadnji seji odločno obsodil žalitev padlih odporniškega gibanja s poškodovanjem spominskega kamna v spominskem parku ter spomenika bazoviških mučenikov. V zvezi s tem pravi poročilo občine, da takšna dejanja dokazujejo, kakšno sovraštvo še vedno vlada v določenem političnem okolju, sovraštvo, ki se ne ustavlja niti pred spominom tistih, ki so žrtvovali življenje za današnjo svobodo.

Ostro je obsodil fašistični zločin tudi odbor Slovenske skupnosti, ki se je zbral na svoji redni seji in se med drugim dotaknil tudi raznih izzivalnih dejanj, ki so jih fašistični skrajneži izvršili v Bazovici, v Trstu in v Nabrežini. Izvršni odbor odločno obsoja ta podla dejanja in zahteva, da odgovorne oblasti čimprej izsledijo krivce in jih predajo sodišču.

Izvršni odbor obžaluje, da so se ta dejanja izvršila prav v času, ko se v državi slovesno proslavlja 25-letnica zmage nad nacifašizmom, čemur so najvidnejši predstavniki italijanskega političnega življenja dali poseben poudarek in podčrtali, da sedanja politična stvarnost sloni na pridobitvah osvobodilnega gibanja.

Odbor je pooblastil nadalje svoje izvoljene predstavnike, da predložijo v raznih organih ustrezna vprašanja na pristojne odbore.

Tudi federacija PSIUP odločno protestira proti fašističnemu vandalizmu proti spomenikom mučenikov svobode in zahteva, naj policija čimprej odkrije in preda sodišču ljudi, ki so odgovorni za to provokacijo.

V zvezi z oskrunitvijo spomenika bazoviških žrtev sta vodja komunistične skupine v tržaškem občinskem svetu Giorgio Rossetti in občinska svetovalka Gabrijela Gerbec naslovila vprašanje na župana Spaccinija s pozivom, naj občinski odbor obsodi dejanje ter napravi potrebne korake, da se čimprej odkrijejo in ustrezno kaznujejo krivci. Ukrati naj se sprejmejo nujni ukrepi, da se enkrat za vselej prenehajo podobna fašistična izzivanja ter onemogočijo podla dejanja pajdašev novofašistične stranke.

V senatu pa je senator KPI Sema naslovil na predsednika vlade interpelacijo, da bi zvedel, kakšne ukrepe so sprejeli v naših krajih, da se zavrejo fašistična zločinska dejanja, ki povzročajo napetost na tem zelo občutljivem področju. V interpelaciji pravi tudi, da je treba dati organom javnega reda ostra navodila, da se najdejo krivci in tisti, ki jih ščuvajo.

PRVOMAJSKE PRIREDITVE NA PRIMORSKEM

Delavski piknik na Socerbu

Sodelovanje obmejnih sindikatov - Prireditve za bolnike v Ankaranu in Izoli

Primorska je tudi letos slovesno proslavila mednarodni praznik dela s številnimi prireditvami, mnogi kolektivi pa so organizirali izlete na morje in v planine ter tudi v tujino.

Osrednja prireditev je bila včeraj na Socerbu, kjer se je na tradicionalnem delavskem pikniku zbralo nad 5 tisoč ljudi iz raznih krajev Slovenske Istre in iz zamejstva. Številne izletnike je pozdravil in jim čestital k prazniku član predsedstva obalnega sindikalnega sveta Jože Sedmak. V krajšem nagovoru je orisal pomen prvega maja v preteklosti in v sedanjosti ter pri tem poudaril boj delavstva za nacionalno in socialno osvoboditev in za mir v svetu. V imenu tržaške delegacije svobodnih sindikatov (CISL) je govoril član izvršnega odbora Bruno Degrassi. Predvsem je naglasil današnje naloge delavstva v boju za nacionalne svoboščine in za mir v svetu. Omenil je vrsto držav, kjer so te pravice najbolj teptane v Evropi, predvsem v Španiji, na Portugalskem in v Grčiji.

Poudaril je tudi sodelovanje obmejnih sindikatov za ekonomsko socialni napredek in na drugih interesnih področjih delavskega razreda. Ob koncu pa je govoril še predstavnik nove delavske zbornice (CGIL) iz Trsta Livio Saranz. Rekel je, da prinaša prisrčne pozdrave delavcev iz zamejstva, tako italijanske kot slovenske narodnosti. Na kratko je omenil naloge svoje organizacije v boju za socialno reformo, predvsem pa se je zadržal pri nadaljnjem utrjevanju mednarodne delavske solidarnosti v boju za delavske pravice in za mir v svetu.

Prijetno presenečenje so doživeli za Prvi maj bolniki v ankaranski in valdoltrski bolnišnici. Koprska godba na pihala jim je namreč priredila koncert in jim je tako olajšala tiste najbolj grenke ure, ko so vsi državljani pohiteli v naravo, sami pa so bili prikovani na postelje. Mnogi bolniki so se s solzami v očeh zahvaljevali godbenikom in jim s skromnimi darili izrazili svojo hvaležnost.

Čez prvi in drugi maj je bila koprska obala kljub nekoliko spremenljivemu vremenu polna izletnikov ne samo iz zamejstva in iz notranjost Slovenije, ampak tudi iz številnih evropskih držav, predvsem pa iz Avstrije. Gostinska podjetja so poskrbela ne samo za dobro hrano in pijačo, ampak tudi za manjše priložnostne prireditve. Samo prvega maja so zabeležili na obmejnih prehodih med Italijo - Jugoslavijo 220.000 prehodov v obeh smereh.

Mlaj v Boljuncu in maj v Dolini

Kot običajno so tudi letos na predvečer 1. maja postavili boljunski fantje tradicionalni mlaj na Gorici, glavnem trgu sredi vasi. Lepo borovo krošnjo so vso okrasili s pomarančami in na vrhu bora postavili rdečo zastavo. Nato so mladi fantje okrasili ves trg s topolovimi vejami. Letos smo prvič opazili pomaranče tudi na topolih, ki krasijo glavni vaški trg. Dela za postavljanje mlaja so se začela zgodaj zvečer. Ob dveh ponoči so se fantje zbrali pod mlajem, ki je ponosen stal na Gorici in so zapeli pesem Barčica zaplavala. Nato pa veselje, ribe, solata in domača kapljica. Vsega tega ni manjkalo za vse tiste, ki so pomagali pri postavljanju mlaja.

Tudi v Dolini je bilo sinoči na trgu vse živo in veselo. Fantje so začeli dela za postavljanje maja. Seveda so pri delu pomagala tudi dekleta in pripravila stotine kg pomaranč za okrasitev maja. Dolinski fantje in dekleta vabijo na tradicionalno majnico, ki bo danes na «Trgu padlih za svobodo» s pričetkom ob 15. uri s kulturnim sporedom pod lepo okrašenim majem, ki že stoji sredi trga. Seveda je pripravljena tudi razstava domačih vin, ki že 14. leto vabi ljubitelje dobre domače kaljice. Po končanem sporedu okoli 19. ure pa bo ples pod majnico ob zvokih ansambla Slaka.

M. M.

ZAKAJ ZADNJA SPLOŠNA STAVKA

Pravičnejše obdavčevanje delavcev in nameščencev

Stavkovno gibanje, ki je zajelo vso državo, postavlja med drugim tudi zahtevo po pravičnejšem obdavčevanju delavcev in uslužbencev. Konkretno pa predlagajo sindikalne organizacije, da se oprostijo vsi, ki živijo izključno od lastnega dela vsake davčne dajatve, če njihovi mesečni prejemki ne presegajo 115.000 lir.

Danes najde delojemalec na izplačilnem spisku odtegljaje, ki se nanašajo na naslednje dve vrsti davščin:

— Dohodninski davek (ricchezza mobile — R.M.) 4,40% odtegljaja do 80.000 lir plače; 10% na plačo, ki presega 80.000 lir.

Na prvih 20.000 lir mesečno se davščina ne pobira.

— Dopolnilni davek (imposta complementare): 1.875% na mesečno plačo, ki presega 80.000 lir. Na plače delavske kategorije se dopolnilni davek ne odteguje. Ta «olajšava» ne sloni na nobeni zakonski določbi in je bila svoj čas dana iz volilnih razlogov z okrožnico finančnega ministrstva, člana takratne koalicijske vlade med demokristjani, socialdemokrati in liberalci.

Posebej se plačuje občinski družinski davek. Odbitek davščine za ta davek je progresiven in gre na pr. v Trstu od 3.115% dalje. Vsakemu davkoplačevalcu se prizna «popust» polovice plače (pri dohodku do 1,8 milijona lir letno), ter odbitek od obdavčljivega dohodka za 350.000 lir ter 50.000 lir letno za vzdrževanje vsakega člana družine. Ti «popusti» za osnovne življenjske potrebe so nadvse krivični, ker so ostali že desetletja neizpremenjeni, medtem ko je obdavčljivi del plače stalno naraščal.

Da bo stvar razumljiva bomo navedli primer delavca z ženo in dvema otrokoma, ki prejema 115 tisoč lir mesečno. Na koncu meseca mu bo delodajalec, ki mu je naloženo neposredno izterjanje državnih davščin, predložil naslednji obračun (družinski prejemki niso upoštevani): na socialne dajatve, ki so v breme nameščencev, se davščine ne pobirajo).

Mesečna plača	L.	115.000.—
7.40% za socialne dajatve	"	8.510.—
	ostane: L.	106.490.—
4.4% R.M c2 do L. 80.000.—	2.640	
10.% na " 26.490.—	2.649	5.289.—
Čista plača	L.	101.201.—

Zraven tega mu bodo naložili s prijavo Vanoni še približno okoli 1000 lir mesečno.

Če je delojemalec v «uradniški» kategoriji mu poberejo še za dopolnilni davek Lir 496 mesečno. K temu odtegljaju je dodati seveda še družinski davek, ki pa v našem primeru ni pomemben.

Če izračunamo davščino za 1 leto (z vključno 13. plačo) dobimo da mora delavec z ženo in dvema otrokoma prispevati 74.117 lir davščin na leto ali poprečno 6.176 davka na mesec.

Že dolgo let se pripravlja takoimenovana davčna reforma, ki pa ne bo mogla verjetno stopiti v veljavo pred l. 1972, če jo bo seveda parlament pravočasno odobril. Vlada je pravkar obljubila, da bo zahteve delavcev upoštevala že takoj, morala pa bi jo vskladiti s principi, ki so vsebovani v davčni reformi.

Gotovo bo vse zanimalo, kaj predvideva v pogledu davščin na plače osnutek novega zakona.

Največja novost je odprava dohodninskega, dopolnilnega in družinskega davka in ostvaritev enega samega progresivnega davka, ki naj bi se imenoval davek na dohodke fizičnih oseb. Do dveh milijonov lir letnega dohodka bi odtegovali 10% od 2 do 3 milijona bi bil odstotek 13%; med 3 in 4 milijone 19% itd. Druga novost je odprava davščine prostih dohodkov. Namesto take olajšave naj bi se na zgoraj zračunani davščini popustilo vsakemu delojemalcu skupno 65.000 lir na leto. Poleg tega naj bi se davščina znižala za 7.000 lir na leto, če vzdržuje delojemalec 1 osebo, za 15.000 če gre za 2 osebi, za 25.000 za tri itd., za 250.000, če je 8 družinskih članov. Za vsakega nadaljnjega člana nad 8 pa še 120 tisoč lir.

V našem primeru delavec s 115.000 lirami mesečne plače in s 3 družinskimi člani bi zaračunali (vedno če bi obveljal osnutek reforme) 10% t. j. 149.500 lir davka na leto, ker njegov dohodek s 13. plačo znaša 1.495.000. Ker pa bi imel pravico do 65.000 lir popusta ter na 25.000 lir popusta za družinske člane, skupaj lir 90.000 bi znašala obdavčitev 59.500 lir letno ali povprečno 4.958 lir mesečno.

Če primerjamo današnji način obdavčitve z onim po osnutku zakona o davčni reformi, lahko torej ugotovimo, da bi bila, vedno v našem primeru, obdavčitev po novem sistemu le za malenkost nižja.

Če pomislimo, da mora delavec s 115.000 lirami prispevati za davek v enem letu več kot polovico ene svoje mesečne plače, bo vsem razumljivo, da je to razmeroma zelo veliko breme, saj mu še njegovi celi prejemki danes omogočajo zelo skromno življenjsko raven.

SERGIJ PEČAR

Stavka zasebnih avtobusov in v sanatoriju

Od poldne do dveh niso včeraj vozili avtobusi zasebnih podjetij, ki povezujejo mesto z okolico. Vzrok za to je bila razčlenjena stavka, ki so jo oklicali strokovni sindikati v okviru boja za novo pogodbo.

Od 4. maja dalje in za določen čas pa bo stavkalo osebje v sanatoriju za pljučne bolezni pod Obeliskom. Stavka je vsedržavnega značaja in je v zvezi z zahtevo po uveljavitvi zakona o zdravstveni in bolniški reformi iz februarja 1968.

Stavkovni odbor, ki ga sestavljajo dr. Profeta, prof. Vecchione in dr. Zmajevich, je zagotovil nujno zdravniško oskrbo in nadzorstvo.

TRST Ul. Boccaccio 3 Telefon 28-373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
v vse kraje tudi v inozemstvo

PALACE HOTEL - PORTOROŽ
TERME
90-LETNA TRADICIJA
Kvaliteta na visoki ravni. Cene izredno ugodne. Možnost rekreacije in razvedrila.
ODPRTO CELO LETO OB DELAVNIKIH IN PRAZNIKIH

HOTEL SLON LJUBLJANA
TITOVA UL. 10 — Tel. 24601 — Telex 31254 YU Slon

Sodobni komfort, Mednarodna kuhinja in narodna restavracija, Nočni bar z mednarodnim artističnim programom. Kavarna. Bistró z delikateso, ekspresom, snack - barom in slaščičarno. Klubski prostori in banketna dvorana. Aperitivni bar.

Za nižjo ceno boljša kvaliteta
pariških in posebnih salam ter gorenjskih klobas
AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA

STALNA RAZSTAVA POHIŠTVA
ZERIAL
TRST - TRIESTE, Via Settefontane št. 58
DANES odprta od 9. do 13. ure

DINOS LJUBLJANA
ŠOLARJI!
Veliko nagradno akcijo zbiranja odpadnega papirja v Sloveniji, od 1. aprila do 31. maja, organizira
PODJETJE dinos
skupaj z KB in ZPMS
Pionirji! Vključite se v akcijo in tekmujte za najboljša mesta. Poleg visokih odkupnih cen vas čakajo še denarne in praktične nagrade.
Pri zbiranju papirja ne pozabite na varčevanje!

SUPERMARKET LJUBLJANA
ZA SPOMLADANSKO SEZONO
■ novi spomladanski modeli plaščev, kostimov
■ klasični in športni moški suknjiči
V KOZJEM IN SVINJSKEM VELURJU, NAPA TER LAKIRANEM USNJU
■ OKRASNE BOBICE iz KUNE in NERCA v različnih barvah
OBOGATITE SVOJO GARDEROBO

Intereuropa
MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT
Glavna direkcija
KOPER — Vojkovo nabrežje štev. 32
Telefon: 21-830, Telex: 34-117
s 25 filialami in izpostavami
VAM PONUJA:
popoln špediterski servis, organizira prevoze po suhozemnih, pomorskih in zračnih poteh ter daje nasvete v transportno - špediterskih zadevah
za lastnim kamionskim parkom prevzema vse vrste prevozov
specializirani dejavnosti sta blagovni tranzit preko luk Reke in Kopra ter opravljanje špediterskih storitev na sejmih in razstavah doma in v tujini
vse storitve opravlja strokovno, hitro in zanesljivo.
Zaupajte svoje blago organizaciji
INTEREUROPE KOPER
in prepričali se boste o našem strokovnem in skrbno opravljenem servisu.

šport-šport

KOŠARKA V AJDOVŠČINI IN V TRSTU

Dve drugi mesti za košarkarje Bora

Delavska zbornica je organizirala v petek «Trofejo 1. maja» v minibasketu, ki so se je udeležili igralci rojeni v letih 1957 in 1958. Povabljene so bile najmočnejše tržaške ekipe: C A Trissino, Mivar, Servolana in Bor. Kot predvideno je zmagal Trissino, v čigar vrstah nastopa državni reprezentant minibasketa Riccardo Oeser. Drugi je bil Bor, tretji Mivar in četrta Servolana.

Prva tekma Trissino - Mivar se je končala z izidom 52:27 (28:14).

V drugi tekmi je Bor premagal Servolano 35:25 (15:7).

BOR: Colja 15, Klobas 10, Košuta 2, Vatovec 8, Sancin, Siega in Žerjal.

V tej tekmi so borovci gladko odpravili škedenjce. Čeprav je bila tekma precej borbena, so «plavi» pokazali precej boljšo tehnično in telesno pripravo. Najbolje sta se odrezala Colja in Klobas. Prvi je uspešno režiral igro in učinkovito prodiral, drugi pa je gospodaril pri odbitih žogah.

Popoldne sta se torej pomerila za tretje in četrto mesto Mivar ter Servolana, za prvo in drugo pa Bor ter Trissino. V prvi je zmagal Mivar, v drugi pa Trissino.

Trissino — Bor 50:22 (30:8)

BOR: Colja 9, Klobas 9, Košuta 2, Sancin 2, Vatovec, Siega in Žerjal.

V vrstah Trissina nastopata dva prava velikana, ki sta sama zadala Boru tako visok poraz. Zunanji igralci so metali, onadva pa sta se polastila odbitih žog ter polnila koš. Borovci so boljše zaigrali proti koncu drugega polčasa. V tem delu tekme so bili enakovredni nasprotniku, kljub razliki v višini.

Tekmi je sledil kratek govor predsednika košarkarske zveze Colabuccija in nagrajevanje. Vsaka ekipa je dobila pokal, posamezni igralci pa kolajne.

Drugo mesto je za borovce res zadovoljivo. Pokazali so, da Borov naraščaj spada upravičeno med najboljše v naši pokrajini.

— LIV —

* * *

V petek so Borovi košarkarji nastopili v Ajdovščini na košarkarskem turnirju v okviru proslave 25-letnice prve slovenske vlade. Borovci so se uvrstili na drugo mesto. Ker se Salonit iz Šempetra ni mogla udeležiti turnirja, sta ju zamenjali ekipi Logatca in Sežane. Borovci so dosegli naslednje izide:

Bor - Sežana	48:35	(15:17)
Fructal - Bor	41:38	(16:22)

Končna lestvica:

1. Fructal
2. Bor
3. Logatec

b. l.

ŠAH

ZAGREB, 2. — V štirinajstem kolu turnirja miru, ki se nadaljuje v Zagrebu, so bili doseženi naslednji rezultati:

Korčnoj - Udovčič	1:0
Fischer - Bertok	1:0
Smislov - Ničevski	1:0
Hort - Browne	remi
Parma - Gligorič	remi
Milič - Kovačevič	remi
Ivkov - Uhlmann	remi
Gitescu - Marović	remi
Kurajica - Petrosjan	prekinjena

V prekinjeni partiji Marović - Ivkov so se sporazumeli za remi.

Stanje po štirinajstem kolu: Fischer 11,5, Korčnoj 9,5, Gligorič in Hort 9, Smislov 8,5 in Petrosjan 8(1) itd.

V ŽENSKI ODBOJKARSKI B LIGI

Z zmago nad Borom AGI osvojil 1. mesto

BOR — AGI Gorica 0:3 (4:15, 15:17, 5:15)

BOR: Barej, Rauber, Rogelja, Hrovatin, Bezeljak in Pečar.

AGI: Andretti, Barbieri, Mikulus, Boemo, Leopardi, Ribi, Bregant, Moretto in Lovisini.

Goriški AGI je odpravil tudi Bor in tako praktično osvojil prvo mesto, čeprav ga čaka še tekma s FARI iz Padove. Goričanke pa niso zmagale s tako lahkoto, kot kaže končni rezultat zlasti prvi in tretji set. Spremenjena in okrnjena postava domačink je nudila nasprotnicam močan odpor in če bi osvojile drugi set bi to zaslužile. Poznala pa se je odsotnost najboljše igralke Pernarčičeve in to predvsem na mreži.

Gostje so pričele izredno zanesljivo in so zaporedoma zadevale v črno. Domačinke so poskušale preiti v protinapad, toda dobra obramba nasprotnic je uspešno prestrezala medlo tolčene žoge. Temu primeren je bil tudi rezultat kar mahoma 9:0, nekoliko pozneje so «plave» razliko omilile na 10:4, a so tudi ostale pri štirici.

Popolnoma drugačno pot pa so ubrale borovke v drugem setu. Štiri močni servisi Barejeve so prinesli prav toliko točk, kmalu nato je izid 7:0 za Bor. Domačinke so nadaljevale nato do 10:1. Od tega trenutka dalje pa so Goričanke zaigrale preudarno in so izenačile pri enajstici. Borovke so se odmaknile skoraj na varno (14:11) toda Agi je (z največjo težavo) izbojevale drugo delno zmago s 17:15.

V tretjem nizu so bile «plave» preveč statične in nasprotnice so povedle z 8:0. Borovke so končno znižale na 9:4, na koncu pa je bilo skromno plačilo za ves vloženi trud le pet točk.

Še nekaj besed v pojasnilo ker je Bor igral brez Pernarčičeve.

To tekmo bi morali odigrati 18. aprila t. l. Ker pa so bile ob tem času tekmovanja FARI je italijanska odbojkarska zveza prenesla tekmo na 30. april. Na večer istega dne pa se je morala Pernarčičeva javiti v Chiavariju na tridnevnih skupnih pripravah mladinske reprezentance. Bor je interveniral pri odgovornih forumih, da bi tekmo prenesli na kasnejši datum toda zveza je telefonsko odgovorila, da je nemogoče, ker se morejo tekme lige hitro zaključiti zaradi poteka in finala kvalifikacijskega tekmovanja za napredovanje v A ligo (to bo že 7. maja). Da bi tekmo odigrali 29. aprila pa ni mogel sprejeti AGI in to iz objektivnih razlogov, ker nekatere igralke študirajo v Bologni in delajo izven Gorice. Vsekakor pa je zveza sporočila, da Pernarčičeva lahko tudi en dan skupnih priprav. Ker ga pa ni hotela sprejeti ona, ki bi prispela v Chiavari utrujena in nepresprana ter bi izgubila en dan skupnih priprav in bi se ji bolj izplačalo ostati sploh doma. Za arbiciozno Sonjo pa ta varianta ni bila sprejemljiva.

* * *

V četrtem povratnem kolu ženske odbojkarske C lige bo Bor B igral danes proti tržaški šesterki Edera. Nasprotnice so v dosedanjih devetih nastopih petkrat zmagale in delijo drugo mesto na lestvici z AGI in s PAV. Torej tudi z ekipo PAV Vidma, ki so jo mlade borovke premagale s 3:2 po izredno ogorčeni in izenačeni borbi. Zakaj ne bi «plave» tudi danes prekosile same sebe, kot za prvi maj, ko so pokazale svojo letos najlepšo igro in so popolnoma zasluženo osvojile prvi dve točki.

Tekma Edera - Bor, bo danes ob 9.30 v Trstu, v telovadnici Ma. G. F. Cengio.

* * *

V sredo je v Gorici Juventina v moškem promocijskem odbojkarskem prvenstvu premagala Dom 3:1 (15:13, 7:15, 15:13, 15:9).

* * *

V moški D ligi je sinoči Bor premagal Triestino B s 3:0 (15:13, 15:7).

TENIS

BEOGRAD, 2. — V pripravah za bodoče srečanje za Davisov pokal s Poljsko se je danes jugoslovansko moštvo srečalo v prijateljski tekmi z Avstrijci. Franulovič je premagal Pokornega s 6:4, 6:4. Igra med Spearom in Karyeom se je po tri in pol urni igri končala z zmago Speara s 6:2, 4:6, 11:9.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
razpisuje moški in ženski
ODBOJKARSKI TURNIR
ki se bo zaključil 21. junija 1970 v Trstu, ob priliki osrednje proslave 25-letnice osvoboditve. Turnir bo veljal za pokal 25-letnice osvoboditve.
SPZ vabi vsa slovenska društva na Tržaškem in Goriškem, da se prijavijo za ta turnir. Vse ekipe bodo nagrajene tudi s praktičnimi nagradami.

UREDNIŠTVO: TRST - UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 - Poštni predal 559 - PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 - UPRAVA: TRST - UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 - Telefon 37-338, 95-823 - NAROČNINA: mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir, letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) - Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 - Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani - 501-3-270/1 - OGLASI: Cena: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, legalni 400, osmrtnice 150 lir - Mali oglasi 50 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst.